

Inleiding.....	5
Begroting in één oogopslag	9
Programma's	
1. Programma Bestuur	33
2. Programma Veiligheid.....	41
3. Programma Dienstverlening	47
4. Programma Ruimte en verkeer	53
5. Programma Beheer van de omgeving.....	63
6. Programma Wonen en leefomgeving.....	73
7. Programma Financiën.....	79
8. Programma Economie en werk	89
9. Programma Onderwijs, sport en cultuur	97
10. Programma Wmo.....	105
Verplichte paragrafen	113
1. Lokale heffingen	115
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	121
3. Onderhoud kapitaalgoederen	131
4. Financiering.....	137
5. Paragraaf Bedrijfsvoering	145
6. Verbonden partijen	149
7. Paragraaf Grondbeleid	163
Overzicht van baten en lasten	168
Bijlagen	171
Bijlage 1: Subsidies.....	173
Bijlage 2: Overzicht investeringen	177
Bijlage 3: Overzicht reserves en voorzieningen.....	183
Bijlage 4: Overzicht incidentele lasten en baten.....	185
Bijlage 5 Algemene uitkering uit het gemeentefonds	187

Inleiding

Ambitie en realiteit in balans

In de afgelopen vier jaar is de financiële crisis niet aan Voorschoten voorbij gegaan. Ondanks de beperkte financiële middelen is de vermogenspositie op peil gebleven en is het onderhoud van de kapitaalgoederen op een adequaat niveau gebleven. Daarmee is de vermogenspositie van de gemeente solide te noemen. Daarbij past wel de waarschuwing dat financiële vooruitzichten onzeker blijven. De ontwikkeling van de economie, de houdbaarheid van de overheidsfinanciën en de toenemende werkloosheid (ook in Voorschoten) zijn nog altijd punten van zorg en dwingen ons om alert te blijven.

Voorschoten: beste woongemeente van Zuid-Holland

De afgelopen raadsperiode is veel werk verzet waarop in de nieuwe raadsperiode kan worden voortgebouwd. Op basis van het Coalitieakkoord “De Voorschotense maat: durf te kiezen” is werk gemaakt van een levendig, groen en veilig Voorschoten. Een Voorschoten waar het goed ondernemen is. Een Voorschoten dat aandacht geeft aan de zwakkeren in onze samenleving. Maar ook een Voorschoten dat qua organisatie en financiën voorbereid is op de onzekere toekomst die nog voor ons ligt. Met de oplevering van de nieuwe basisscholen is een belangrijke basis gelegd voor de toekomst als het gaat om onze kinderen en het onderwijs in ons dorp. Besluitvorming rondom Deltaplein en Dobbewijk is afgerond, zodat daar de schop de grond in kan. Een bekroning op al dit werk is, overigens in alle betrekkelijkheid, het predikaat ‘beste woongemeente van de Provincie Zuid-Holland’, aldus het onderzoek onder alle 408 gemeenten door het landelijke weekblad Elsevier.

RijnlandRoute: van open bak naar geboorde tunnel

In eerste instantie zou de RijnlandRoute door de provincie Zuid-Holland op maaiveld hoogte c.q. in een open bak dwars door het dorp worden aangelegd. Dat gevaar is gelukkig geweken dankzij een gezamenlijke inspanning van de bevolking, instellingen, ondernemers en het gemeentebestuur. In plaats hiervan komt een geboorde tunnel onder Voorschoten door. Aan het aanleggen van de RijnlandRoute in een boortunnel onder Voorschoten hangt een forse prijskaart. Een voorziening van € 9 miljoen ten laste van de reserve NUON gelden is hiervoor getroffen.

Veranderende samenleving

De maatschappij verandert. Het kabinet spreekt niet voor niets van ‘een participatiemaatschappij’. De overheid zal meer ruimte moeten geven aan particulier initiatief. Dat betekent ook dat de vaardigheden van onze dienstverleners ook aan verandering onderhevig zijn. Nieuwe tijden vragen dan ook om een cultuuromslag in ‘denken en doen’ binnen de ambtelijke organisatie. Daarom blijven we ook in de dienstverlening aan onze burgers en ondernemers investeren, zowel digitaal als fysiek. Een voorbeeld is het onlangs opgeleverde nieuwe Klant Contact Centrum in het gemeentehuis. Op deze wijze moderniseert de gemeente en houdt ze gelijke tred met de veranderende vraag en het aanbod richting burgers, instellingen en ondernemers.

Bovenlokale samenwerking

Dankzij de ambtelijke integratie per 1 januari 2013 met de gemeente Wassenaar zijn we in staat om beter, sterker en goedkoper te werken. Verder werken we nauw samen als het gaat om de

voorbereiding op de drie decentralisaties op het gebied van jeugdzorg, werk en inkomen en de uitvoering van de AWBZ. Daarbij werken we ook nauw samen met de gemeente Leidschendam-Voorburg, waarmee we sinds 1 januari 2012 een gezamenlijke Sociale Dienst hebben.

Uitdagingen voor de toekomst

We kunnen constateren dat in de afgelopen periode veel is gerealiseerd. Een periode waarin de economische crisis zich verder heeft verdiept en waarin we zijn geconfronteerd met een forse daling van de uitkering van het gemeentefonds. Ook financieel hebben we daarom orde op zaken moeten stellen. Taakstellingen zijn geconcretiseerd, gronden en projecten zijn afgewaardeerd en de structuur van de begroting is verbeterd.

We staan aan de vooravond van een belangrijk jaar voor de gemeente. Een jaar waarin op 19 maart 2014 de verkiezingen voor de gemeenteraad worden gehouden. Na de verkiezingen treedt een nieuwe gemeenteraad aan en zullen besprekingen over coalitievorming worden gevoerd. Een en ander zal leiden tot een programma waarin de lijnen voor de nieuwe raadsperiode worden uitgezet.

Bestuurlijke vraagstukken zullen dan nadrukkelijk aan de orde moeten gaan komen. Welke nieuwe vorm krijgt Holland Rijnland bijvoorbeeld? Op welke wijze willen we de samenwerking met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg doorontwikkelen? En wat betekent dit voor onze positie als Voorschoten?

De rol van de gemeente in het sociaal domein wordt de komende jaren aanzienlijk uitgebreid. Taken op het gebied van jeugdzorg, werk en inkomen en de uitvoering van de AWBZ komen naar de gemeente. Met deze taken komen middelen mee, die echter beduidend minder zijn dan de bedragen die daar nu door het Rijk en Provincie voor worden uitgegeven. Het is voor de gemeente dan ook een grote uitdaging om met minder middelen deze taken op een goede manier uit te voeren. De verschuiving van de nadruk van het fysieke naar het sociale domein heeft naast financiële ook bestuurlijke en organisatorische aspecten. In de organisatie zal niet alleen een verschuiving van capaciteit op gang komen, maar ook zullen bij het uitvoeren van minder taken minder medewerkers nodig zijn. Verder zal de behoefte aan kennis en kunde over het sociaal domein toenemen. Aan deze vragen zal de werkorganisatie tegemoet moeten komen.

De financiële omstandigheden waarin de komende periode moet worden geopereerd zijn niet rooskleurig. In de voorliggende begroting wordt duidelijk dat met name de gevolgen van de rijksbezuinigingen een negatief effect op de algemene uitkering voor de gemeente hebben. Voor 2014 is dit effect nog beperkt, maar voor de daarop volgende jaren wordt de inkomstenderving steeds nadrukkelijker merkbaar. In deze begroting kiezen we voor maatregelen die met name ook op de langere termijn een positieve uitwerking hebben.

Wisselende perspectieven

Voor 2014 bieden wij u een sluitende begroting aan. Daarbij hebben we structurele maatregelen moeten doorvoeren.

Met ingang van 2015 zullen scholen zelf verantwoordelijk worden voor het buitenonderhoud en hier financiering voor krijgen. Hierdoor kan de storting in de voorziening buitenonderhoud met ingang van 2014 vervallen.

Het instellen van een investeringsplafond moet op de lange termijn zorgen voor een verlaging van de afschrijvingscomponent van de kapitaallasten.

De invoeringskosten voor de 3 decentralisaties worden voor 2014 en 2015 uit de reserve WMO gedekt. Vanaf 2016 vervalt het budget nieuw beleid.

Het hebben van combinatiefunctionarissen is niet wettelijk verplicht. Vanaf 2015 zal de uitvoering worden beperkt tot muziek (combinatiefunctionaris cultuur) en buitenschoolse sport (combinatiefunctionaris georganiseerde sport).

Als nieuw beleid is in de begroting een bedrag opgenomen om wijkontsluitingen fietsvriendelijker te maken. Aan dit beleid is geen uitvoering gegeven, zodat het budget kan worden afgeraamd.

Sinds 2010 is de areaaluitbreiding niet steeds integraal verwerkt in de stijging van de OZB opbrengsten. Om een en ander technisch te corrigeren is een stijging van 6% noodzakelijk. Hierbij is gekozen voor een ingroeimodel: 2% in 2014, 4% in 2015 en 6% vanaf 2016.

De meerjarenramingen zijn in deze begroting niet sluitend. Het meerjarenbeeld wordt sterk beïnvloed door de rijksbezuinigingen waarvan de hoogte en moment van invoering niet helder zijn. In de begroting voor 2014 hebben wij daarom grote terughoudend betracht bij het doen van voorstellen die leiden tot nieuwe uitgaven en sluiten ook nieuwe bezuinigingsmaatregelen niet uit.

Wij beseffen dat de bezuinigingen die de komende jaren moeten worden doorgevoerd merkbaar worden voor inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Wij zullen daarom, voor zover dat in ons vermogen ligt, de betrokkenen betrekken bij de uitwerking van de plannen. Suggesties en ideeën die de gevolgen van de bezuinigingen kunnen beperken nemen we graag mee in de overwegingen. Het kan de noodzaak van deze bezuinigingen niet wegnemen, maar zal wel kunnen bijdragen aan het draagvlak en aan een financieel gezonde gemeente.

Voorschoten, oktober 2013

Begroting in één oogopslag

Doel van dit hoofdstuk is vanuit verschillende invalshoeken financieel inzicht geven over de voorliggende begroting.

Het hoofdstuk bestaat uit 2 delen

1. exploitatie
2. vermogenspositie

1. Exploitatie

Toelichting op het begrip exploitatie

De exploitatie geeft de ramingen voor de baten en lasten in het begrotingsjaar (autorisatiefunctie) en de meerjarenramingen. Met het oog op de verschillende taken van de gemeente is de begroting ingedeeld in programma's. Aan het slot van ieder programma staat een tabel met de ramingen die betrekking hebben op dat programma. Elk programma bevat een aantal producten.

Wat presenteren we onder het kopje "Exploitatie":

- 1.1. Vertrekpunt perspectiefnota 2014–2017
- 1.2. Actualisatie van het financieel perspectief
- 1.3. Saldi per programma: voor en na resultaatbestemming + nieuw financieel resultaat (uitgesplitst in incidenteel / structureel)
- 1.4. Beïnvloedbaarheid van de baten en lasten
- 1.5. Stand van zaken taakstellingen/ombuigingen
- 1.6. Conclusie begrotingsbeeld (hoe staan we ervoor)
- 1.7. Recapitulatie dekkingsmaatregelen
- 1.8. Berekening materieel evenwicht begroting

1.1 Vertrekpunt Perspectiefnota 2014–2017

Vertrekpunt Perspectiefnota 2014–2017 afgerond op € 1.000

- = nadeel

	2014	2015	2016	2017
Saldo meerjarenramingen	0	0	0	0
Gevolgen van de voorjaarsnota 2013	- 47.000	- 47.000	- 47.000	- 47.000
Gevolgen van de perspectiefnota 2014–2017	52.000	- 769.000	- 663.000	- 912.000
Resultaat meerjarenramingen	5.000	- 816.000	- 710.000	- 959.000

1.2 Actualisatie van het financieel perspectief

Actualisatie van het financieel perspectief (ontwikkeling ná Perspectiefnota)

- = nadeel

Omschrijving	2014	2015	2016	2017
SALDO PERSPECTIEFNOTA 2014	5.823	-813.710	-707.871	-956.871
Mutaties na Perspectiefnota				
Beheerkosten Duivenvoordse Polderpad	-825	-825	-825	-825
Reserve ICT opgeheven	10.000	10.000	10.000	10.000
Vergoeding bestuurlijke strafbeschikkingen	30.000			
Verkiezingen 2017				21.673
Dotatie VZ Duivenvoorde Corridor				27.398
Vrijval VZ begraafplaats	-2.646	-559	-51	310
Rente geldlening HBB				-29.911
Rente geldlening TV Forescate				-350
Detachering personeel milieubeheer	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Rioolrechten	2.309	3.296	3.633	10.420
TOTAAL mutaties Perspectiefnota	18.838	-8.088	-7.243	18.715
SUBTOT. NA MUTATIES PERSPECTIEFNOTA	24.661	-821.798	-715.114	-938.156
TAAKSTELLINGEN				
Totaal taakstellingen	-521.012	-729.137	-730.237	-730.237
Invulling taakstellingen	521.012	729.137	730.237	730.237
SALDO INVULLING TAAKSTELLINGEN	0	0	0	0
SALDO BEGROTING 2014 - 2017	24.661	-821.798	-715.114	-938.156

1.2.1 Toelichting autonome ontwikkelingen

Na het vaststellen van de Perspectiefnota vinden nog ontwikkelingen plaats, die invloed hebben op het begrotingssaldo. Ontwikkelingen die niet beïnvloedbaar of onontkoombaar zijn, worden verwerkt in de begroting. Hierna worden deze autonome ontwikkelingen toegelicht. Raadsbesluiten zijn meegenomen tot 1 september 2013.

- = nadeel

Onderwerp	Bedrag	Toelichting
Beheerskosten Duivenvoordse polderpad	- € 825	De beheerskosten na aanleg bedragen € 1.650 per jaar voor Wassenaar en Voorschoten samen. Voor 2014 is derhalve € 825 nodig.
Opheffen reserve ict	€ 10.000	Reserve is opgeheven conform de nota reserves en voorzieningen.
Vergoeding bestuurlijke strafbeschikkingen	€ 30.000	Het schrappen van de vergoeding voor bestuurlijke strafbeschikking is 1 jaar uitgesteld.
Verkiezingen 2017	€ 21.673	Het geraamde bedrag voor verkiezingen in 2017 kan vervallen. Er zijn in dat jaar geen verkiezingen gepland.
Dotatie VZ Duivenvoorde Corridor (2017)	€ 27.398	De voorziening moet in overeenstemming worden gebracht met het MPG.
Vrijval VZ begraafplaats	- € 2.646	De voorziening begraafplaats heeft een saldo van nihil. Het verschil tussen lasten en baten kan daarom niet worden geëgaliseerd en komt ten laste van de exploitatie.
Rente geldlening HBB (2017)	- €29.911	De looptijd van de lening is tot en met 2016. De rentebaten waren structureel opgenomen.
Rente geldlening TV Forescate	- € 350	De looptijd van de lening is tot en met 2016. De rentebaten waren structureel opgenomen.
Detachering personeel milieubeheer	- €20.000	Voor detachering van een medewerker aan Wassenaar was € 20.000 opgenomen. Door de vorming van werkorganisatie Duivenvoorde is deze constructie vervallen.
Rioolrechten	€ 2.309	Er is sprake van onderdekking. Met deze mutatie is er sprake van 100% kostendekkendheid.

1.3 Begroting per programma

Hieronder wordt het saldo per programma weergegeven. Ook de mutaties in de reserves worden per programma vermeld. Verder wordt in deze tabel inzicht gegeven in het structurele en incidentele saldo. Dit laatste is van belang voor het materieel begrotingsevenwicht.

Lasten en baten per programma

- = baten

Programma	Rekening 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Bestuur	4.208.999	4.653.600	4.243.637	4.201.777	4.201.776	4.201.777
Veiligheid	2.877.728	3.012.069	2.940.822	2.992.613	2.991.018	2.990.522
Dienstverlening	1.478.061	1.493.644	1.547.024	1.517.182	1.517.130	1.495.404
Ruimte en verkeer	3.653.553	1.303.029	1.800.796	1.810.779	1.541.088	1.512.546
Beheer van de omgeving	4.690.286	3.819.863	4.605.351	4.304.458	4.654.143	4.903.567
Wonen en leefomgeving	815.994	758.378	852.743	860.842	860.824	860.807
Financiën	-26.634.911	-27.262.532	-28.412.611	-26.220.150	-26.239.927	-26.165.645
Economie en werk	2.086.820	1.547.020	1.523.007	1.507.805	1.508.815	1.573.815
Onderwijs, sport en cultuur	6.347.643	5.581.189	5.483.279	5.051.486	5.032.007	4.990.165
Wmo	5.497.213	6.068.680	6.225.167	5.502.967	5.375.106	5.340.803
TOTAAL vóór bestemming	5.021.386	974.940	809.215	1.529.759	1.441.980	1.703.761
Mutaties reserves						
Bestuur	-123.706	-343.750	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
Veiligheid	-153.579					
Dienstverlening						
Ruimte en verkeer	-1.475.487	408.602	-10.008	-10.008	-10.008	-10.008
Beheer van de omgeving	-691.638	-137.592	-732.124	-383.210	-403.731	-442.470
Wonen en leefomgeving						
Financiën	-1.771.256	-606.429	226.479	-58.243	-63.127	-63.127
Economie en werk	-111.867	-39.000				
Onderwijs, sport en cultuur	-597.086	-71.848	-61.723			
Wmo	-100.600	-184.923	-6.500	-6.500		
TOTAAL na bestemming	-3.833	0	-24.661	821.798	715.114	938.156

*) in de toelichting op de programma's worden de mutaties op de reserves gespecificeerd.

**) saldo op basis van Perspectiefnota

Toelichting op het begrip saldo voor en na bestemming

Stortingen en onttrekkingen van reserves lopen via de exploitatie en worden verwerkt in de baten en lasten. Om deze stortingen en onttrekkingen zichtbaar te maken staat in het overzicht 'saldi voor dit programma' en bij de productgroep totalen een regel 'Bestemming' opgenomen. In deze regel staan de mutaties in de reserves getotaliseerd. Bedragen met een - zijn onttrekkingen (baat voor de exploitatie) en positieve getallen zijn stortingen (last voor de exploitatie). Zo ontstaat een beeld inclusief reservemutaties (saldo voor bestemming) en exclusief reservemutaties (saldo na bestemming)

Overzicht incidentele lasten en baten

In het onderstaande overzicht is weergegeven welk bedragen er aan incidentele lasten en baten per jaar in de begroting zijn opgenomen.

x € 1.000

Omschrijving	lasten				baten			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Bestuur								
Pensioen/WW voormalig personeel	58							
Dienstverlening								
Verkiezingen	43	22	22					
Ruimte en verkeer								
Toevoeging aan VZ grondexploitatieprojecten	281	292	27					
Beheer van de omgeving								
Opstellen afvalbeleid	15							
Economie en werk								
Onderzoek actieplan jeugdwerkloosheid	30				15			
Onderwijs, sport en cultuur								
Bijdrage Bruidsschat verzelfstandiging onderwijs	62							
Continuering combinatiefunctionarissen	136							
Wet Maatschappelijke Ondersteuning								
Adviesgroep toegankelijkheid	7							
GR Duivenvoorde								
Lagere bijdrage GR Duivenvoorde	262	262	152	37				
Mutaties reserves								
Egalisatie afvalstoffenverwerking					15			
Verzelfstandiging openbaar onderwijs					62			
Adviesgroep toegankelijkheid					7			
Totaal	894	576	201	37	99	0	0	0
Saldo	795	576	201	37				

Toelichting op het begrip incidentele lasten en baten

Het verschil tussen incidenteel en structureel is niet altijd even scherp te trekken. Structurele baten en lasten zijn in elk geval die baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting, meerjarenraming en jaarrekening zijn opgenomen. Indien de structurele lasten worden gedekt door de structurele baten is er sprake van 'materieel' begrotingsevenwicht.

Voor het begrip incidenteel kan – zoals reeds hiervoor aangeven – gedacht worden aan baten en lasten die zich gedurende een beperkt aantal jaren voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om 'éénmalige zaken'. Een begroting of jaarrekening zal ieder jaar een bedrag van dergelijke éénmalige zaken bevatten. Bijvoorbeeld een éénmalige extra legesopbrengst vanwege een groot en bijzonder project, boekwinst bij de verkoop van tafelzilver of een winst dan wel verlies in het grondbedrijf.

1.4 Wat is beïnvloedbaar?

In dit onderdeel gaan we in op de beïnvloedbaarheid van lasten en baten met betrekking tot enkele grote en/of relevante kostensoorten. Hierbij zijn niet alle soorten uit de begroting vermeld en ook niet tot in detail uitgewerkt.

LASTEN

Personeelslasten

Deze lasten zijn beïnvloedbaar. Bij vermindering van de personeelslasten moet veelal wel rekening worden gehouden met frictiekosten vanwege de rechtsbescherming van zittend personeel. Met ingang van 2013 bevat de begroting nog een beperkt bedrag voor personeelslasten. Met ingang van 2013 is het merendeel van de ambtelijke organisatie in dienst gekomen van de werkorganisatie Duivenvoorde. De bijdrage aan de werkorganisatie is in plaats van de personeelslasten gekomen. De salarislasten die nog in de begroting staan betreffen de lasten voor raad, griffie en college.

	x € 1.000				
Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
Bijdrage aan GR Duivenvoorde	12.818	12.781	12.666	12.556	12.556

	€ 1.000				
Beperkt beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
Salarislasten raad, griffie, college	903	837	779	779	779

Kapitaallasten

De kapitaallasten bestaan uit de afschrijving en rente voor investeringen (uitgesplitst in gerealiseerde en voorgenomen investeringen). De afschrijvingslasten zijn gedurende de hele looptijd vast, het rentedeel is variabel, waardoor de beïnvloedbaarheid op het rentedeel niet goed is te berekenen. In onderstaande tabellen zijn daarom alleen de afschrijvingsbedragen vermeld. De afschrijvingslasten van uitgevoerde en afgesloten investeringen zijn niet beïnvloedbaar, die van lopende en voorgenomen investeringen uiteraard nog wel.

De kapitaallasten zijn in Voorschoten de afgelopen jaren behoorlijk opgelopen en drukken zwaar op de begroting. Kapitaallasten zijn niet meer beïnvloedbaar, zodra de investering is afgerond. Hierdoor wordt de flexibiliteit in de begrotingsruimte beperkt.

Investeringsplanning in relatie tot investeringsplafond

In de begroting wordt jaarlijks een meerjarige investeringsplanning opgenomen. Gelet op het voorstel om een investeringsplafond in te stellen (zie 1.6) zal iedere afzonderlijke investering heroverwogen moeten worden. Het investeringsplafond betekent een maximaal bedrag voor afschrijvingslasten, waardoor niet iedere investering uitgevoerd kan worden. De investeringsplanning is hierdoor geen lijst met uit te voeren projecten meer, maar een inventarisatie waarbinnen geprioriteerd moet worden. Investeringsplanningen kunnen dus nog wel plaatsvinden maar binnen het gemaximeerde bedrag aan afschrijvingslasten. De criteria en spelregels voor de prioritering zullen nader worden uitgewerkt, maar in ieder geval worden die projecten uitgevoerd waarbij de veiligheid in het geding is.

In navolgende zijn de voor 2013 – 2017 geplande investeringen geclusterd per product. Het jaar 2013 is vermeld om een compleet beeld te geven van de geplande investeringen.

INVESTERINGSPLANNING 2013 – 2017 VÓÓR DEKKINGSVOORSTEL *)

Omschrijving investering	2013	2014	2015	2016	2017
Gemeentelijke huisvesting	41.000	0	0	0	0
Materieel buitendienst	21.000	404.650	390.800	1.174.850	0
Wegen	1.317.456	1.265.000	8.950.000	2.200.000	5.600.000
Kunstwerken	233.300	233.300	156.429	43.788	233.300
Overig verkeer	700.313	0	0	0	0
Water	327.696	186.167	263.338	314.258	287.258
Onderwijs(huisvesting)	1.982.871	0	0	0	0
Sport	106.086	0	0	0	0
Groen	822.004	552.338	552.338	730.712	730.712
Spelen	0	0	0	121.692	121.692
Afvalverwijdering	240.000	764.000	80.000	281.172	0
Riolering	4.351.180	1.380.200	1.341.600	1.389.800	1.300.000
Bestemmingsplannen	296.417	0	0	0	0
Startersleningen	500.000	0	0	0	0
Overige investeringen	340.731	0	0	0	0
TOTAAL	11.280.054	4.785.655	11.734.505	6.256.272	8.272.962

*) de gespecificeerde lijst met investeringen staat op pag. 177–181

afschrijvingslasten gerealiseerde investeringen

x € 1.000

Niet beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
gerealiseerde invest.(excl. afval/riool)	1.707	1.874	1.877	1.699	1.610

afschrijvingslasten voorgenomen investeringen

x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
afval		14	22	50
riool		54	65	97
overig	6	119	513	662

Toelichting op het begrip investeringen/activeren

Activeren: De waarde van de geactiveerde investeringen wordt bepaald door de verkrijgings- of vervaardingsprijs. Ieder jaar wordt de afschrijving daarop in mindering gebracht. Het bedrag op de balans vertegenwoordigt dus niet de waarde in het economische verkeer.

Het BBV maakt onderscheid tussen investeringen met economisch en maatschappelijk nut. Investeringen met economisch nut moeten worden geactiveerd, investeringen met maatschappelijk nut kunnen worden geactiveerd. Het heeft de voorkeur om deze investeringen in één keer af te schrijven. (De reservepositie moet daar wel de mogelijkheid toe bieden).

De afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in het activabeleid.

Naast de jaarlijkse afschrijving worden aan de activa rentelasten toegerekend. De gemeente werkt met een omslagstelsel. Financiering, dus ook rentelasten zijn niet projectgebonden, maar worden omgeslagen over het totaal van de investeringen

Materiële lasten

Materiële lasten hangen direct samen met de prestaties en activiteiten die de gemeente verricht. Deze lasten 'betaalt' de gemeente daadwerkelijk aan leveranciers voor geleverde goederen en diensten. Deze lasten zijn in principe beïnvloedbaar. Beperkingen in beïnvloedbaarheid kunnen zich voordoen als er sprake is van meerjarige contracten, die niet meteen op te zeggen zijn. Ook op lasten (bijv. energie, verzekering, belastingen, onderhoud) voor gemeentelijke accommodaties is de beïnvloedbaarheid beperkter en pas te realiseren bij afstoten of herbestemen van de accommodatie.

De post leveringen en diensten heeft een grote omvang en kenmerkt zich door het feit de aankopen geen duurzaam karakter hebben. Het voert te ver om die post geheel uit te splitsen. Simpel gezegd gaat het om kosten voor abonnementen tot zaagblaadjes.

materiële lasten

x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
leveringen/diensten derden	6.697	8.072	7.791	6.364	6.289

Subsidies

De subsidies die de gemeente jaarlijks uitkeert, zijn beïnvloedbaar. In het onderstaande overzicht zijn de subsidiebedragen uit het subsidieplan vermeld. Een overzicht van de subsidies is te vinden op pagina 173-175.

subsidies

x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
subsidieplan	1.829	1.679	1.679	1.679	1.679

Uitkeringen en wmo

De kosten voor sociale uitkeringen en wmo zijn open einde regelingen en daarmee beperkt beïnvloedbaar. Door te richten op uitstroom kan het bedrag voor sociale uitkeringen worden verlaagd, voor de wmo kan een eigen bijdrage de kosten beperken. De gemeente Voorschoten kent een dergelijke eigen bijdrage. Bij de wmo kan wel bespaard worden op de kosten door scherp aan te besteden.

Uitkeringen en wmo					x € 1.000	
Beperkt beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017	
uitkeringen	4.311	4.284	4.284	4.284	4.284	
wmo	2.563	2.512	2.512	2.506	2.506	
verhaal en eigen bijdrage	-490	-490	-*490	-490	-490	

Bijdrage gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden

De gemeente neemt deel in de volgende gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden:

- Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland
- Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)
- Gevulei
- Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)
- Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG)
- GGZ subsidies

De kosten voor de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde zijn opgenomen onder de post salarissen.

De bijdragen aan deze regelingen zijn beperkt beïnvloedbaar, omdat de gemeente de bestuurlijke invloed moet 'delen' met de andere deelnemers.

bijdrage gem. regelingen					x € 1.000	
Beperkt beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017	
bijdrage gem. regelingen	2.824	2.770	2.791	2.791	2.791	

BATEN

Algemene uitkering

Dit is de uitkering uit het gemeentefonds. Het fonds wordt gevoed door het rijk en verdeelt op grond van vaste maatstaven. De hoogte van de vergoeding is niet beïnvloedbaar. De aantallen die worden gebruikt voor de maatstaven (bijvoorbeeld inwoners en woningen) zijn in beperkte mate beïnvloedbaar. Bij de algemene uitkering is sprake van bestedingsvrijheid, er zijn geen regels die aangeven hoe de middelen moeten worden besteed. Een specificatie van de algemene uitkering is opgenomen in de bijlagen (pag. 187-188).

algemene uitkering				x € 1.000	
Niet beïnvloedbaar	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017	
algemene uitkering	18.703	16.918	16.856	16.637	

Belastingen

De gemeente is bevoegd een limitatief aantal belastingen te heffen. In principe kennen gemeentelijke belastingen geen beperkende bepalingen ten aanzien van de hoogte van het tarief. In de praktijk wordt de vrijheid soms ingeperkt bijvoorbeeld door afspraken met de VNG over de stijging van de OZB.

belastingen	x € 1.000				
Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
Belastingen (totaal)	10.663	10.616	11.219	11.363	11.425
waarvan:					
OZB gebruiker niet-won.	341	348	348	348	348
OZB eigenaren	4.068	4.246	4.334	4.418	4.420
OZB roerende zaken	5	5	5	5	5
Toeristenbelasting	64	66	66	66	66
Hondenbelasting	71	72	72	72	72
Reclamebelasting *)	100	100	100	100	100
Precariobelasting	460	469	469	469	469
Afvalstoffenheffing	3.289	3.040	3.195	3.255	3.315
Rioolrecht	2.265	2.269	2.630	2.630	2.630

*) t.b.v. ondernemersfonds

Opbrengst leges/huren en pachten

De opbrengsten voor leges zijn beïnvloedbaar, tot maximaal 100% kostendekkendheid, uitgezonderd de legestarieven die door het Rijk zijn bepaald. Onder de post leges vallen ook de leges bouwvergunningen.

De opbrengst voor huren en pachten omvat onder meer de gemeentelijke accommodaties,

opbrengst leges/huren en pachten	x € 1.000				
Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
leges burgerzaken	433	442	442	442	442
leges	233	237	237	237	237
huren en pachten	740	740	740	740	740

Specifieke uitkeringen Rijk

De gemeente ontvangt voor diverse onderdelen in de begroting een specifieke uitkering van het Rijk.

Het gaat hierbij om rijksbijdragen voor de sociale regelingen, zoals de Wet Werk en Bijstand (BUIG), Wet Sociale Werkvoorziening en Participatiebudget.

specifieke uitkeringen	x € 1.000				
Niet beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
specifieke uitkeringen Rijk	5.075	5.090	5.075	5.075	5.075

Dividenden

De gemeente heeft deelnemingen in de volgende ondernemingen:

- Bank Nederlandse Gemeenten
- Nuon
- Alliander
- Dunea

De gemeente ontvangt dividend van Nuon, Alliander en de Bank Nederlandse gemeenten. Dunea keert geen dividend uit (statutair bepaald). De dividenduitkering is niet beïnvloedbaar.

dividenden

x € 1.000

	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
Niet beïnvloedbaar					
Dividenden	869	600	600	600	600

1.5 Overzicht taakstellingen/ombuigingen

De taakstellingen waarmee in de begroting (vóór dekkingsmaatregelen) rekening is gehouden, sluiten aan bij de Perspectiefnota.

	Product	Oorsprong	B2014	B2015	B2016	B2017	Omschrijving
1	Bibliotheek	Begr. 2013		100.000	100.000	100.000	Verlagen subsidie bibliotheek
2	Vlietzaal	Begr. 2011	35.875	35.875	35.875	35.875	Afstoten Vlietzaal en Frisozaal voor 1-1-2014
3	Recreatiebad Het Wedde	Begr. 2013	75.000	75.000	75.000	75.000	Verlaging subsidie zwembad
4	Culturele centra	Begr. 2011	58.000	58.000	58.000	58.000	Afstoten gemeentelijke accommodaties
5	Culturele centra	Persp. 2012	0	100.000	100.000	100.000	Kloppend Hart
6	Bouwverg. lasten	Persp. 2012	114.600	112.600	113.700	113.700	AU - Invoering Regionale Uitvoerings Diensten
7	Bestuursopdr. form. **)	Raad mei 2013	107.537	117.662	117.662	117.662	Taakstelling besluitvorming Beh. openb. ruimte
8	Toepassen profijtbeginsel *)	Persp 2013	130.000	130.000	130.000	130.000	Breder toepassen profijtbeginsel
	TOTAAL		521.012	729.137	730.237	730.237	

*) conform besluitvorming
Perspectiefnota 2014

**) raadsbesluit om niet te
bezuinigen op beheer
openbare ruimte

1.6 Conclusie begrotingsbeeld 2014 – 2017 (“hoe staan we ervoor?”)

Het jaar 2014 sluit, voor de verwerking van de dekkingsvoorstellen, met een nadelig saldo van **afgerond € 255.000**. De jaren 2015 t/m 2017 laten een verder oplopend tekort zien.

De Perspectiefnota sloot met een positief saldo van € 5.823. In dit positieve saldo zat een éénmalige dekking van € 273.000 middels een verlaging van de storting in onderhoudsvoorzieningen. Naast deze incidentele dekking zitten er nog een aantal taakstellingen in de begroting (zie paragraaf 1.5) Van deze taakstellingen is de taakstelling van € 130.000 versterken profijtbeginsel voor € 30.000 nog niet geconcretiseerd. Deze € 30.000 moet daarom betrokken worden in de vraag of de begroting materieel sluitend is.

Om te komen tot een meerjarig sluitende begroting zijn de volgende maatregelen nodig.

1) Opschonen taakstellingen

Gerealiseerd

De taakstellingen bibliotheek, afstoten Friso en Vlietzaal en de verlaging van de subsidie van het zwembad zullen nog in het jaar 2013 gerealiseerd worden; daarmee zijn deze taakstellingen behaald. Ten aanzien van het toepassen van het profijtbeginsel wordt € 100.000 extra bezuinigd op het zwembad bovenop de ingeboekte € 75.000.

Niet realiseerbaar

De taakstelling afstoten gemeentelijke accommodaties (€ 58.000) wordt niet realiseerbaar geacht en is meegenomen in de dekkingsmaatregelen (paragraaf 1.7), dit geldt ook voor de taakstelling op de invoering RUD's (€ 114.600) en de taakstelling op beheer openbare ruimte (€ 107.537). De taakstelling uitwerking toepassen profijtbeginsel is opgevoerd in de perspectiefnota. De uitwerking is voor € 30.000 nog niet geconcretiseerd, daarmee is er sprake van een incidentele dekking in 2014. Er zal de komende periode verder worden gewerkt aan het invullen van het profijtbeginsel dat zijn vruchten moet afwerpen in de verdere jaren.

De totale opschoning bedraagt voor 2014 € 280.137 nadelig.

2) Opheffen budgetten buitenonderhoud scholen.

In de meicirculaire 2013 is een korting doorgevoerd inzake de onderwijshuisvesting. Met ingang van 2015 zullen de scholen zelf verantwoordelijk worden voor het buitenonderhoud en hier ook financiering voor krijgen middels een uitname uit de algemene uitkering. Deze korting is al verwerkt bij de perspectiefnota. Tot op heden wordt het buitenonderhoud betaald via een onderhoudsvoorziening. Deze voorziening wordt vanuit de exploitatie gevoed door een storting van jaarlijks € 200.000. Deze storting kan met ingang van 2014 reeds vervallen aangezien er nog voldoende middelen in de voorziening zitten om het onderhoud in 2014 te betalen.

3) Instellen investeringsplafond

Het instellen van een investeringsplafond moet op de lange termijn zorgen voor een verlaging van de afschrijvingscomponent van de kapitaallasten. Uitgaande van het investeringsplan behorende bij de begroting van 2013 loopt de afschrijvingscomponent van de overige beïnvloedbare investeringen op met € 119.000 (2015), € 513.000 (2016) en € 662.000 (2016). Voorgesteld wordt de stijging te maximeren op € 100.000 per jaar Dit levert een voordeel op in 2015 van minimaal € 19.000, in 2016 een voordeel van € 313.000 en in 2017 een voordeel van € 362.000.

4) Invoeringskosten 3D's

De begroting kent een structurele post voor nieuw beleid WMO. Deze post wordt ingezet voor onder andere de invoeringskosten 3D. Voorgesteld wordt om voor 2014 en 2015 jaarlijks € 100.000 aan de reserve WMO te onttrekken. Voor 2016 en verder vervalt het budget.

5) (Deels) beëindigen combinatiefuncties

Voor de combinatiefunctionarissen zijn via de algemene uitkering middelen beschikbaar gesteld en daarvoor besteed. De insteek van deze regeling was dat het Rijk 40% bijdroeg en de gemeente 60%. Hiervoor is echter geen wettelijke verplichting. Het beschikbare budget ad € 186.000 wordt daarom vanaf 2015 verlaagd met € 100.000. Het resterende bedrag is bestemd voor muziek (combinatiefunctionaris cultuur) en buitenschoolse sport (combinatiefunctionaris georganiseerde sport).

6) Aframen budget fietsvriendelijker maken wijkontsluitingen

Als nieuw beleid is in de begroting een bedrag opgenomen om wijkontsluitingen fietsvriendelijker te maken. Aan dit beleid is geen uitvoering gegeven, zodat het budget kan worden afgeraamd met € 100.000.

7) Technische correctie OZB

In het verleden is in Voorschoten het areaal (aantal woningen) toegenomen door uitbreidingen zoals Starrenburgh II en Krimwijk II. Deze areaaluitbreiding is sinds 2010 niet steeds integraal verwerkt in de stijging van de OZB opbrengsten. Om een en ander technisch te corrigeren is een stijging van 6% noodzakelijk. Hierbij is gekozen voor een ingroeimodel: 2% in 2014, 4% in 2015 en 6% vanaf 2016.

1.7 Recapitulatie dekkingsmaatregelen

Recapitulatie

Begrotingssaldo	2014	2015	2016	2017
Resultaat meerjarenramingen	24.661	-821.798	-715.114	-938.156
<i>Niet realiseerbare Taakstellingen</i>				
Afstoten gemeentelijke accommodaties (2011)	-58.000	-58.000	-58.000	-58.000
Verwerking efficiency korting invoering Regionale Uitvoerings Diensten (2012)	-114.600	-112.600	-113.700	-113.700
Taakstelling beheer openbare ruimte	-107.537	-117.662	-117.662	-117.662
Subtotaal niet realiseerbare taakstellingen	-280.137	-288.262	-289.362	-289.362
Saldo na eliminatie niet realiseerbare taakstellingen	-255.476	-1.110.060	-1.004.476	-1.227.518
<i>Dekkingsvoorstellen</i>				
Opheffen storting buitenonderhoud scholen	200.000	200.000	200.000	200.000
Instellen investeringsplafond		19.000	313.000	362.000
Invoeringskosten 3D's ten laste van reserve WMO	100.000	100.000	100.000	100.000
Beeindigen (deels) combinatiefunctionarissen		100.000	100.000	100.000
Aframen budget fietsvriendelijker maken wijkontsluitingen	100.000	100.000	100.000	100.000
Technische correctie OZB (ingroei)	88.000	176.000	265.000	265.000
Subtotaal dekkingsvoorstellen	488.000	695.000	1.078.000	1.127.000
Eindsaldo begroting	232.524	-415.060	73.524	-100.518

1.8 Berekening materieel evenwicht van de begroting

Eindsaldo begroting	232.524	-415.060	73.524	-100.518
<i>Berekening materieel sluitend</i>				
Profijtbeginsel	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Lagere storting onderhoudsvoorzieningen	-273.000			
Kloppend hart		-100.000	-100.000	-100.000
Subsidie bibliotheek		-100.000	-100.000	-100.000
Te dekken materieel saldo	-70.476	-645.060	-156.476	-330.518
Incidentele uitgaven in de begroting (par. 1.3)	795.000	576.000	201.000	37.000
Begroting materieel sluitend (positief)	724.524	-69.060	44.524	-293.518

Toelichting op het begrip materieel begrotingsevenwicht

Begrotingsevenwicht en materieel begrotingsevenwicht.
Gedeputeerde Staten verwacht in zijn rol als toezichthouder dat de gemeente een materieel sluitende begroting heeft. Dat betekent dat de baten en lasten met elkaar in evenwicht zijn. De aard van de baten en lasten speelt bij beoordeling een rol. Baten en lasten zijn structureel of incidenteel van aard. Een éénmalige subsidie is bijvoorbeeld incidenteel van aard. Een jaarlijkse subsidie is daarentegen structureel. Voor materieel begrotingsevenwicht is het nodig dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De begroting en rekening bevatten daarom een overzicht van incidentele baten en lasten.

2 Vermogenspositie

Doel van deze paragraaf is om inzicht te geven in de vermogenspositie van de gemeente. Op basis van de verschillende vermogensbestanddelen kan een oordeel worden gegeven over de vermogenspositie.

2.1 Balans

De balans geeft een overzicht van alle bezittingen en schulden, onderverdeeld in de verschillende vermogensbestanddelen. Hieronder komen de belangrijkste onderdelen aan de orde. Nadrukkelijk wordt opgemerkt dat het een prognose betreft. Het BBV schrijft geen begrotingsbalans voor.

PROGNOSE BALANS 2013 – 2017

(x € 1.000)

	2013	2014	2015	2016	2017
ACTIVA					
Materiële vaste activa	56.442	63.544	65.789	73.242	76.879
Financiële vaste activa	26.506	20.512	20.105	11.108	7.956
Voorraden (grondexpl.)	3.093	12.478	18.280	18.766	10.159
Totaal activa	86.041	96.534	104.174	103.116	94.994
PASSIVA					
Eigen vermogen:					
Algemene reserves	28.577	27.901	28.127	28.069	28.006
Bestemmingreserves	14.181	12.942	11.882	11.232	10.569
Vreemd vermogen:					
Voorzieningen	13.578	13.410	13.297	13.599	6.238
Vaste geldleningen	26.700	24.600	22.500	20.400	18.300
Kortlopende schuld (financieringssaldo)	3.005	17.681	28.368	29.816	31.881
Totaal passiva	86.041	96.534	104.174	103.116	94.994

Toelichting geprognosticeerde balans

Activa (bezittingen)

De bezittingen bestaan uit materiële en financiële bezittingen (activa). De materiële bezittingen zijn actuele boekwaarden van de investeringen in economische en maatschappelijk nut. De financiële activa zijn (kort- en langlopende) geldleningen die door de gemeente zijn verstrekt.

De voorraden zijn de boekwaarden van de verschillende grondexploitatieplannen.

Passiva (eigen en vreemd vermogen)

Het eigen en vreemd vermogen vallen onder de passiva. Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserves en de bestemmingsreserves. Het vreemd vermogen bestaat uit de voorzieningen en de schulden van de gemeente (aangetrokken kortlopende en langlopende geldleningen).

Als sluitpost is een bedrag als financieringssaldo opgenomen. Dit is het saldo van kortlopende vorderingen en schulden, liquide middelen, debiteuren, crediteuren en overige nog te betalen en te ontvangen bedragen.

2.2 Vermogenspositie

De vermogenspositie wordt toegelicht door in te gaan op het eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (voorzieningen en schulden).

Toelichting op het begrip vermogenspositie (Robuustheid)

De vermogenspositie wordt bepaald door de bezittingen en schulden van de gemeente te salderen. Een hoog bedrag aan schulden betekent dat de bezittingen met vreemd vermogen zijn gefinancierd.

Eigen vermogen (reserves)

Het totale eigen vermogen daalt in de periode 2014 – 2017 met afgerond € 2,2 mln. De algemene reserve daalt met € 0,2 mln. De bestemmingsreserves dalen per saldo met € 2 mln. De mutaties worden hierna vermeld.

Reservepositie op hoofdlijnen (ontwikkeling hiervan in de tijd)

In het overzicht is een drietal soorten reserves onderscheiden. De algemene reserve heeft geen vastgestelde bestemming. Het is het vrij besteedbare deel van de reserves. De bestemmingsreserves hebben een door de raad vastgesteld doel en kunnen voor dat doel worden aangewend. Het doel kan door de raad worden gewijzigd. De bekleemde reserve is niet vrij besteedbaar, omdat de renteopbrengst wordt toegevoegd aan de exploitatie (rentebate). Aanwending van deze reserve leidt tot een tekort in de exploitatie.

Stand van de reserves

(x € 1.000)

reserves	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
algemene reserve	2.901	3.127	3.069	3.006	2.943
bestemmingsreserves	37.942	36.882	36.232	35.569	34.866
waarvan bekleemde reserves	100%	100%	100%	100%	100%

Mutaties eigen vermogen 2014- 2017

- = onttrekking + = storting

	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Bestuur				
Onttrekking reserve regionale investeringen	-250	-250	-250	-250
Ruimte en verkeer				
Onttrekking vereveningsreserve grondexploitaties afwaardering NIEGG	-10	-10	-10	-10
Beheer van de omgeving				
Onttrekking egalisatiereserve afvalstoffenverwerking	-380	-306	-292	-267
Toevoeging egalisatiereserve riolering	-352	-78	-112	-175
Financiën				
Onttrekking concernreserve structuurverbetering	-145	-121	-100	-100
Toevoeging concernreserve	372	63	37	37
Onderwijs, sport en cultuur				
Onttrekking reserve verzelfstandiging openbaar onderwijs	-62			
Wet Maatschappelijke Ondersteuning				
Onttrekking reserve adviesgroep toegankelijkheid	-7	-7		
	372 -1.205	63 -771	37 -764	37 -803

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de staat van reserves en voorzieningen op pag. 183.

Vreemd vermogen (voorzieningen)

De stand van de voorzieningen bedraagt per 1 januari 2014 afgerond € 13.410.000 en daalt tot € 5.776.000 per 31 december 2017. Grote mutaties vinden plaats door geraamde aanwendungen in het kader van grondexploitatieplannen (Rabobank/Deltaplein € 4.141.000, Dobbewijk € 3.310.000 en Duivenvoorde Corridor € 712.000).

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de staat van reserves en voorzieningen op pag. @@.

Vreemd vermogen (schulden)

De schulden van de gemeente bestaan uit langlopende en kortlopende geldleningen. Op de langlopende geldleningen wordt jaarlijks afgelost; reden waarom het bedrag daalt.

Als kortlopende schuld wordt uitgegaan van het financieringtekort. Als een kortlopende schuld (bijvoorbeeld een kasgeldlening) lang wordt aangehouden en niet wordt afgelost, kan een kortlopende lening worden omgezet in een langlopende lening (consolidatie vlottende schuld).

Verloop opgenomen vaste geldleningen

(x € 1.000)

	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
Vaste geldleningen	26.700	24.600	22.500	20.400	18.300

2.3 Vermogenspositie: "Hoe staan we ervoor?"

Voor de berekening van de ratio's is gebruik gemaakt van de factsheet Financiële Ruimte en Schuldbestand van de VNG (september 2013).

Hoe hoog is het bezit belast met schuld?

De debt-ratio zegt welk aandeel van het gemeentebezit is belast met schulden. Het bezit staat aan de linkerzijde van de balans. De financiering van het gemeentebezit staat aan de rechterzijde van de balans. De debt-ratio reken je uit door de som van de langlopende schulden, de kortlopende schulden en overlopende passiva op de rechterzijde van de balans te delen door het balanstotaal en dit verhoudingsgetal uit te drukken in procenten.

$$\text{Debt-ratio} = \frac{\text{onderhandse leningen} + \text{ov. vast schuld} + \text{kortlopende schulden} + \text{overl. passiva}}{\text{balanstotaal}}$$

Debt-ratio 2013 - 2017

	x € 1.000				
	2013	2014	2015	2016	2017
onderh. len.+ ov. vaste schuld	26.700	24.600	22.500	20.400	18.300
financieringssaldo *)	3.005	17.681	28.368	29.816	31.881
totaal	29.705	42.281	50.868	50.216	50.181
balanstotaal	86.041	96.534	104.174	103.116	94.994
debt ratio	35	44	49	49	53

*) financieringssaldo =

saldo van kortlopende schuld, overlopende passiva, kortlopende vorderingen, kortlopende uitzettingen, liquide middelen, overlopende activa

Een debt-ratio van hoger dan 80 procent geeft aan dat de gemeente zijn bezit met zeer veel schulden heeft belast. Naast de debt-ratio kan ook de solvabiliteitsratio voor een dergelijk oordeel gebruikt worden. De solvabiliteitsratio is het spiegelbeeld van de debt-ratio. Bij een debt-ratio van 46 procent bedraagt de solvabiliteitsratio 54 procent. De solvabiliteitsratio laat zien welk aandeel van het gemeentebezit is afbetaald.

Conclusie is dat Voorschoten zijn bezit niet met veel schulden heeft belast.

NB. het uitvoeren van de huidige investeringsplanning zal negatieve invloed hebben op de debt-ratio.

Hoe zwaar drukt de schuld op de begroting?

De netto schuld wordt berekend door de som van de onderhandse leningen, overige vaste schuld, kortlopende schuld en overlopende passiva te nemen en daar de langlopende uitzettingen, kortlopende (debiteuren)vorderingen en uitzettingen, liquide middelen en overlopende activa af te trekken. In formulevorm ziet de netto schuld er als volgt uit:

$$\text{Netto schuldquote} = \frac{\text{netto schuld}}{\text{totale inkomsten(voor bestemming reserve) van de exploitatie}}$$

		x € 1.000				
		2013	2014	2015	2016	2017
	onderh. len. + ov. vaste schuld	26.700	24.600	22.500	20.400	18.300
	financieringssaldo *)	3.005	17.681	28.368	29.816	31.881
A	bruto schuld	29.705	42.281	50.868	50.216	50.181
B	langlopende uitzettingen	26.216	20.222	19.815	10.118	7.666
C	netto schuld	3.489	22.059	31.053	40.098	42.515
D	totaal inkomsten	54.707	48.873	44.205	42.449	41.599
E	netto schuld quote (C/D x 100%)	6	45	70	94	102

*) financieringssaldo =
saldo van kortlopende schuld, overlopende passiva, korlopende vorderingen,
kortlopende uitzettingen, liquide middelen, overlopende activa

Als de netto schuld wordt gedeeld door de totale inkomsten (voor bestemming reserves), is het resultaat de netto schuld als aandeel van de exploitatie (inkomsten). Dit kengetal wordt ook wel de netto schuldquote genoemd. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. Bij een netto schuldquote hoger dan 130% springt het licht voor een gemeente bij wijze van spreken op rood. De gemeente heeft dan een zeer hoge schuld. Dit plafond is vergelijkbaar met het Europese schuldplafond van 60% BBP dat geldt voor landen. Bij een netto schuldquote hoger dan 130% moet de schuld worden afgebouwd. Dat betekent een terughoudend investeringsbeleid en het afbouwen van voorraden bouwgrond. Al bij een lager percentage tussen de 100% en 130% is voorzichtigheid geboden en staat het licht voor de gemeente op oranje.

De nettoschuldquote loopt de komende jaren op en gaat richting de kritische grens van 100%. Dit wordt veroorzaakt door teruglopende inkomsten en hogere netto schuld.

NB. Hierbij is geen rekening gehouden met het instellen van een investeringsplafond.

2.3 Weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit van de gemeente Voorschoten wordt onderscheiden in een incidentele en een structurele weerstandscapaciteit.

De *incidentele weerstandscapaciteit* is het vermogen om calamiteiten éénmalig op te vangen. Het zijn de direct aan te wenden middelen voor tegenvallers. Tot de incidentele weerstandscapaciteit worden de concernreserve en de bestemmingsreserve risicoreserve grondexploitaties gerekend. De laatste reserve is uitsluitend bestemd voor het opvangen van de huidige uitvoeringsrisico's die de grondexploitaties met zich meebrengen.

De *structurele weerstandscapaciteit* betreft de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen. Tot de structurele weerstandscapaciteit wordt de onbenutte belastingcapaciteit gerekend. De onbenutte belastingcapaciteit voor 2014 bedraagt afgerond € 1,1 mln. Daarnaast is de *post onvoorzien* van belang voor de structurele weerstandscapaciteit. De post onvoorzien bedraagt structureel € 51.609.

In onderstaand overzicht is de totale weerstandscapaciteit aan het begin van 2014 weergegeven:

Omschrijving	Bedrag	Totaalbedrag
Incidentele weerstandscapaciteit:		
Concernreserve (incl. voorgenomen beschikkingen 2014)	€ 2.755.355	
Risicoreserve grondexploitaties	€ 1.569.000	
Totaal incidentele weerstandscapaciteit		€ 4.324.355

Omschrijving	Bedrag	Totaalbedrag
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 1.137.044	
Post onvoorzien	€ 51.609	
Totaal structurele weerstandscapaciteit		€ 1.188.653
Omschrijving		Totaalbedrag
Totale weerstandscapaciteit		€ 5.513.008

Afgezet tegen het begrotingstotaal voor 2014 heeft de totale weerstandscapaciteit een omvang van 11,4%. Hiermee blijft men net onder de in het coalitieakkoord genoemde minimumnorm van 12%.

Voor verdere toelichtingen en onderbouwingen over het weerstandvermogen wordt verwezen naar de betreffende paragraaf (pag. 121 e.v.).

Programma's

1. Programma Bestuur

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">• Bestuur	<ul style="list-style-type: none">• Samenwerking• Publieke dienstverlening	<ul style="list-style-type: none">• Raad• College B&W• Bestuurlijke samenwerking• Rechtsbescherming• Planning & Control instrumenten

Visie Programma Bestuur

Visie op het programma (als geheel)

Wij staan voor een doeltreffend, doelmatig en democratisch bestuur, dat aanspreekbaar is voor inwoners, bedrijven en instellingen. Verbetering van de dienstverlening en verdere digitalisering blijven daarin als speerpunt overeind. Ook blijven we ons in de regio sterk maken voor een krachtige regio, zonder onze eigen belangen daarbij uit het oog te verliezen. Waar nodig participeren we in samenwerkingsverbanden voor een nog krachtiger lokaal bestuur.

Maatschappelijke effecten van het programma (als geheel)

Sinds 1 januari 2013 zijn de ambtelijke organisaties van Voorschoten en Wassenaar geïntegreerd om de dienstverlening te verbeteren, de kwetsbaarheid van de gemeentelijke organisatie te verminderen, de continuïteit te verbeteren en daar waar mogelijk de efficiëntie van werken te verhogen. Als gevolg daarvan zijn we beter in staat tegemoet te kunnen komen aan de taakuitbreiding als gevolg van overheveling van taken die vanuit het Rijk naar gemeenten worden overgeheveld. Voorschoten blijft daarbij zijn eigen beleid voeren. Het coalitieakkoord is daarbij leidend. Als sterke en krachtige gemeente waarborgen en verbeteren we de dienstverlening en werken we aan kwaliteit, continuïteit, slagkracht en efficiëntie van de gemeente. Waar nodig werken we daarbij samen met andere partijen, zonder afbreuk te doen aan de lokale identiteit en de lokale dienstverlening van de gemeente.

Relevante regelgeving/beleidskader van het programma

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft Voorschoten een aantal taken overgedragen aan samenwerkingsverbanden met andere (regio)gemeenten. De paragraaf verbonden partijen geeft een volledig

Thema's

overzicht.
Samenwerking
Publieke dienstverlening

Uitsplitsing naar thema's

Samenwerking (thema)

De bestuurlijke inrichting van Nederland en in het bijzonder van de Randstad is volop in beweging. Bestaande samenwerkingsstructuren worden beëindigd of herzien, nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan. Concrete aanleiding is onder meer de voorgenomen opheffing van de Wgr+regio's, de oprichting van vervoersautoriteiten en de decentralisaties in het sociale domein.

Voorschoten neemt al jarenlang een tussenpositie in als het gaat om regionale samenwerkingsverbanden. Deze positie komt voort uit bestuurlijke grenzen. Zo ligt Voorschoten op de grens van de Veiligheidsregio's Hollands Midden en Haaglanden en op de grens van de samenwerkingsverbanden Holland Rijnland en Haaglanden.

In de praktijk gelden deze grenzen niet. Inwoners van Voorschoten zijn deels georiënteerd op Den Haag, deels op Leiden. Daarnaast stoppen inhoudelijke opgaven ook niet bij de gemeentegrens. Zo werkt Voorschoten samen met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg aan het behouden en ontwikkelen van de groenzone die de drie gemeenten delen. Ook functioneel werkt Voorschoten samen met gemeenten aan de andere kant van de regiogrens. Voorschoten heeft samen met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg een Sociale Dienst en Voorschoten en Wassenaar hebben sinds 1 januari 2013 1 ambtelijke organisatie.

Toekomstvisie

In 2014 wordt de Toekomstvisie Voorschoten 2025 afgerond. De Toekomstvisie zal tot stand komen door een interactief proces met inwoners, ondernemers en (andere) maatschappelijke stakeholders.

Samenwerking met Wassenaar

Sinds 1 januari 2013 zijn de ambtelijke organisaties van Wassenaar en Voorschoten samengevoegd in de nieuwe Werkorganisatie Duivenvoorde. Dat betekent dat de hierdoor ontstane ambtelijke organisatie als één geheel werkt voor beide gemeentebesturen. Door deze ambtelijke integratie kunnen Voorschoten en Wassenaar een kwaliteitsslag maken met een sterkere organisatie, die beter en goedkoper kan werken.

Doel van de samenwerking is het borgen en verbeteren van de dienstverlening, kwaliteit, continuïteit, slagkracht en efficiëntie van de gemeenten, zonder afbreuk te doen aan de lokale identiteit en de lokale dienstverlening van de twee gemeenten. Waar dat beide gemeenten versterkt, wordt ook beleidsmatig samengewerkt. Met andere woorden: samen zijn Voorschoten en Wassenaar sterker, beter en minder duur.

De samenwerking biedt nu al de nodige voordelen. Ook financieel zijn er al bezuinigingen gerealiseerd. Het college heeft aangegeven dat bestuurlijke fusie financiële voordelen kan opleveren, te meer omdat procesoptimalisatie voor een groot deel al heeft plaatsgevonden. Het gaat om mogelijkheden oplopend tot € 1 miljoen bij een bestuurlijke fusie. Zo kunnen de bestuurlijke kosten voor college, raad en griffie verlaagd worden met € 400.000. Daarnaast kan op het gebied van bestuursondersteuning, secretariaten, beleidsharmonisatie en het werken binnen één regio (ook als het gaat om de

crisisorganisatie) nog € 600.000 bespaard worden.

Samenwerking met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg

Voorschoten, Wassenaar en Leidschendam-Voorburg grenzen aan elkaar en vullen elkaar met hun overeenkomsten, maar ook de verschillen, goed aan. De drie buurgemeenten hebben in hoge mate overeenkomstige doelstellingen ten aanzien van de positionering in de regio. Voorschoten, Wassenaar en Leidschendam-Voorburg bieden met elkaar in dit deel van de Randstad – elk op eigen wijze – een suburbaan woonklimaat en zijn in een recreatief opzicht van belang door hun groengebieden. Dit is niet alleen van belang voor de eigen inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen, maar voor de gehele regio. Voor een sterke internationale concurrentiepositie van onze regio is het essentieel dat de hoogstedelijke kwaliteiten van Den Haag en Leiden worden geflankeerd door een aantrekkelijk, groen, suburbaan woongebied.

Het is de keuze van Voorschoten, Wassenaar en Leidschendam-Voorburg om vaste partners te kiezen op een schaal die voor inwoners en bestuurders helder is. Op politiek bestuurlijk niveau en ambtelijk wordt daarom op diverse terreinen samengewerkt. Wij willen deze samenwerking ook in de toekomst voortzetten.

Voorbeelden waarop samengewerkt wordt zijn de gezamenlijke Sociale Dienst, het Pact van Duivenvoorde, de drie decentralisaties, (groen)beheer en archeologie.

Holland Rijnland

Holland Rijnland, het voor de strategische samenwerking belangrijkste samenwerkingsverband waarin Voorschoten participeert, heeft jarenlang een sterk inhoudelijk georiënteerde agenda gekend. De vijf RIF-projecten brachten focus in de samenwerking en waren een belangrijke drijfveer om gezamenlijk een visie op dit deel van de Randstad te ontwikkelen, leidend tot een structuurvisie, OV-visie, bedrijventerreinenstrategie, woonvisie, etc.

De samenwerking is inmiddels echter in een nieuwe fase beland. De vijf RIF-projecten bevinden zich wat betreft besluitvorming in een vergevorderd stadium. De vraag is wat de inhoudelijke drijfveren zijn om de toekomstige samenwerking verder vorm en inhoud te geven. Daarom is een herpositioneringstraject opgestart. Dit moet leiden tot een antwoord op de vraag op welke onderwerpen de gemeenten in Holland Rijnland willen samenwerken en op welk schaalniveau en op welke wijze ze deze samenwerking willen organiseren.

De raad van Voorschoten heeft in 2013 uitgesproken geneigd te zijn te kiezen voor een splitsing van Holland Rijnland in subregio's, waarbij het wat Voorschoten betreft wenselijk is als de Leidse Regio zich zou richten op samenwerking met de gemeenten in Haaglanden danwel met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Gelet op de positie van Voorschoten en de reeds 'zonale oriëntatie' op de Haagse regio, in het bijzonder de gemeenten Wassenaar en Leidschendam-Voorburg, zal Voorschoten sowieso de samenwerking in deze richting intensiveren. Tegelijkertijd is Voorschoten zich ten volle bewust van de 'nodale relatie' met Leiden en de rest van de Leidse Regio. Op het gebied van scholen, cultuur, ziekenhuis, universiteit, etc. zal Leiden altijd een belangrijke 'buur' en partner blijven. Een oriëntatie op het gebied ten zuiden/ zuid-westen van Holland Rijnland betekent dus nadrukkelijk niet dat Voorschoten met de rug naar Leiden zal staan. Integendeel: samenwerking op het niveau van de Leidse Regio is noodzakelijk en moet verder vorm aan worden gegeven.

In aanvulling daarop zou een netwerkorganisatie op het niveau van Holland Rijnland van meerwaarde kunnen zijn.

Positionering van Voorschoten in de regio

Voor diverse regionale samenwerkingsverbanden zal 2014 een belangrijk jaar worden: de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) en de bijbehorende Vervoersautoriteit zullen van start gaan. De transitie/ afbouw van het Stadsgewest Haaglanden als gevolg van de vorming van de MRDH zal voltooid worden. De samenwerking in de Leidse Regio zal, in navolging van de in 2013 vastgestelde

economische agenda, verder vorm en inhoud krijgen. Voor een sterke internationale concurrentiepositie van onze regio is het belangrijk dat we daarbij de relatie leggen met de Zuidvleugel. Intensivering van de samenwerking tussen de Leidse Regio en Haaglanden danwel de MRDH is dan ook essentieel. Tot slot zal het positioneringstraject Holland Rijnland in 2014 tot besluiten moeten leiden over de toekomst van Holland Rijnland. De uitkomst van dit traject en de hierboven genoemde ontwikkelingen wat betreft de MRDH, Haaglanden en de Leidse Regio, zullen mede bepalend zijn voor besluiten over de positie van Voorschoten binnen Holland Rijnland.

Kosten bestuurlijke structuur en gemeenschappelijke regelingen

In het coalitieakkoord is aangegeven dat de kostenstijging voor gemeenschappelijke regelingen (GR'en) wordt beperkt. Ook bij de behandeling van de perspectiefnota d.d. 11 juli 2013 is gesproken over de wenselijkheid om te besparen op de bestuurlijke structuur en gemeenschappelijke regelingen. Sinds een aantal jaren wordt voor GR'en in Hollands Midden gewerkt met de 'Strijknorm'. De Strijknorm bevat afspraken over zaken als indexerings- en bezuinigingen en komt tot stand in overleg tussen de wethouders financiën van de gemeenten in Hollands Midden. De GR'en worden vervolgens verzocht de betreffende afspraken te verwerken in hun begroting. Deze manier van sturing op gemeenschappelijke regelingen blijkt in de praktijk effectief.

Publieke dienstverlening (thema) zie thema Samenwerking.

Financiën

Overzicht lasten en baten van het programma

Programma P1 Bestuur			Begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Product			2013	2014	2015	2016	2017
011 Raad	Baten		68.664	68.664	68.664	68.664	68.664
	Lasten		798.629	803.129	803.129	803.129	803.129
	Saldo		-729.965	-734.465	-734.465	-734.465	-734.465
021 College van burgemeester en wethouders	Baten		0	0	0	0	0
	Lasten		1.913.160	1.579.710	1.537.850	1.537.849	1.537.850
	Saldo		-1.913.160	-1.579.710	-1.537.850	-1.537.849	-1.537.850
022 Bestuurlijke samenwerking	Baten		0	0	0	0	0
	Lasten		1.146.719	1.065.706	1.065.706	1.065.706	1.065.706
	Saldo		-1.146.719	-1.065.706	-1.065.706	-1.065.706	-1.065.706
024 Rechtsbescherming	Baten		0	0	0	0	0
	Lasten		243.191	243.191	243.191	243.191	243.191
	Saldo		-243.191	-243.191	-243.191	-243.191	-243.191
025 Planning en control instrumenten	Baten		0	0	0	0	0
	Lasten		620.565	620.565	620.565	620.565	620.565
	Saldo		-620.565	-620.565	-620.565	-620.565	-620.565
Resultaat voor mutaties reserves			-4.653.600	-4.243.637	-4.201.777	-4.201.776	-4.201.777
Storting reserves			0	0	0	0	0
Onttrekking reserves			343.750	250.000	250.000	250.000	250.000
Totaal Programma			-4.309.850	-3.993.637	-3.951.777	-3.951.776	-3.951.777

- = negatief

Mutaties reserves per programma.

x € 1.000

- = onttrekking, + = storting

Mutaties reserves	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Ontr. res. regionale investeringen	-250	-250	-250	-250
TOTAAL	-250	-250	-250	-250

Overzicht incidentele lasten en baten

x € 1.000

Omschrijving	lasten				baten			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Pensioen/WW voormalig personeel	58							
Totaal	58							

Overzicht beïnvloedbare kosten

In het hoofdstuk "Begroting in oogopslag" is op totaalniveau inzicht gegeven in de mate van beïnvloedbaarheid van diverse soorten lasten en baten. Ter aanvulling daarop wordt onderstaand ingezoomd op de materiële lasten van het programma. Deze lasten zijn in principe beïnvloedbaar. Het gaat hierbij om geleverde goederen en diensten.

materiële lasten x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
leveringen/diensten derden	657	443	401	401	401

Analyse P1 Bestuur

Grote verschillen P1 Bestuur

		Saldo begroting 2013	Saldo begroting 2014	verschil
011	Raad	729.965	734.465	-4.500
021	College van burgemeester en wethouders	1.885.410	1.579.710	305.700
022	Bestuurlijke samenwerking	830.719	815.706	15.013
024	Rechtsbescherming	243.191	243.191	0
025	Planning en control instrumenten	620.565	620.565	0
Totaal programma		4.309.850	3.993.637	316.213

Toelichting afwijkingen boven € 50.000

Verschillenanalyse tussen begroting 2013 en begroting 2014.

- = lager bedrag in 2014 t.o.v. 2013

+ = hoger in 2014 t.o.v. 2013

Project FOCUS	-220.000
Dotatie voorziening pensioenen en wachtgelden	-72.000
Dotatie voorziening spaarcontracten	-35.000
Overig	11.000
Totaal	-316.000

Investeringsplan van het programma

Investering in 2014	Bedrag	Toelichting
geen geplande investeringen Programma Bestuur		

2. Programma Veiligheid

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">• Veiligheid	<ul style="list-style-type: none">• Veilige woon en leefomgeving• Bedrijvigheid en veiligheid• Integriteit en veiligheid• Jeugd en veiligheid• Fysieke veiligheid	<ul style="list-style-type: none">• Vergunningverlening• Toezicht & handhaving• Brandweer• Rampenbestrijding• Integrale veiligheid

Visie Programma Veiligheid

Visie op het programma (als geheel)

De gemeente Voorschoten is een veilige en leefbare samenleving. Een samenleving waarin veiligheid continu de aandacht krijgt en waarin de partners uit het publieke en private domein samenwerken aan het op peil houden en verbeteren van de subjectieve en objectieve veiligheid. Bewoners en bedrijven hebben hierin een eigen verantwoordelijkheid. De gemeente heeft de regierol.

Maatschappelijke effecten van het programma (als geheel)

De woon-, leef- en werkomgeving is in zowel kwantitatieve als kwalitatieve zin veilig(er).

Relevante regelgeving/beleidskader van het programma

Landelijke regelgeving:
De Gemeentewet, de Politiewet, Wet veiligheidsregio's, Wet tijdelijk huisverbod, Wet Bibob, Drank- en horecawet (DHW), WABO.

Regionaal cq. lokaal beleid/regelgeving:
Integraal Veiligheidsplan 2009-2013, Handhavingsnota, APV Voorschoten, verschillende gemeentelijke beleidsnotities (m.n. jeugd), Regionaal Crisisplan en Regionaal Beleidsplan Politie Eenheid Den Haag.

Thema's

1. Veilige woon- en leefomgeving
2. Bedrijvigheid en veiligheid
3. Integriteit en veiligheid
4. Jeugd en veiligheid

	5. Fysieke veiligheid
Producten	<ul style="list-style-type: none"> • Vergunningverlening • Toezicht & handhaving • Brandweer • Rampenbestrijding • Integrale veiligheid

Uitsplitsing naar thema's

De gemeentelijke activiteiten op de verschillende thema's zijn altijd gericht op het waarborgen en verbeteren van de sociale en fysieke veiligheid van inwoners, bedrijven en bezoekers van de gemeente, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de actualiteit. Hierbij hebben de volgende onderwerpen de aandacht (in willekeurige volgorde):

- Overlast tussen bewoners / botsende leefstijlen;
- Kwaliteit leefomgeving;
- Woninginbraken;
- Nazorg gedetineerden
- Verkeersveiligheid;
- Overlast door jeugdgroepen;
- 'Veilige school';
- Radicalisering en polarisering;
- Veilig Ondernemen Winkelgebied;
- Veilige Stations;
- Grootschalige evenementen.

De gemeente zet zich samen met verschillende externe en interne ketenpartners in op deze onderwerpen. Zo willen we het aantal meldingen van overlastgevende jeugd terugbrengen. Dit doen we onder andere samen met Jeugd- en Jongerenwerk, politie, Halt, Veiligheidshuis. Daarnaast focust de gemeente zich met politie en OM op het terugdringen van woninginbraken en (huiselijk) geweld. Onze inwoners houden we geïnformeerd of geïnstrueerd over risico's via onder meer het informatiekanaal Burgernet. Andere belangrijke partners zijn de ondernemers in het kader van Veilig Ondernemen en de verschillende evenementenorganisaties, brandweer en politie als het gaat om evenementenveiligheid. Voorschoten neemt deel aan de (twee)jaarlijkse Veiligheidsmonitor om een goed (kwalitatief) beeld te vormen van de veiligheidsbeleving.

Bovenstaande is meer concreet verwerkt (geweest) in het Integraal Veiligheidsplan 2009-2013 volgens het kernbeleid van de VNG. De VNG heeft het model inmiddels doorontwikkeld en op basis van het vernieuwde kernbeleid, zal de raad in 2014 een nieuw Integraal Veiligheidsplan vaststellen. De Veiligheidsmonitor is een van de hulpmiddelen om invulling te geven aan het nieuwe beleid.

Bij het schoon, heel en veilig houden van Voorschoten is ook een belangrijke rol weggelegd op het gebied van toezicht en handhaving. De gemeente heeft Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) in dienst die zich bezig houden met zaken die kunnen leiden tot ergernissen bij inwoners en bezoekers en tot vervuiling en beschadiging van de openbare ruimte, zoals hondenpoep, foutparkeren en het

nuttigen van alcohol in de openbare ruimte. Ook zijn zij actief bij evenementen. Niet alleen in de openbare ruimte, maar ook achter de gevel is sprake van toezicht en handhaving. De gemeente formuleert beleid en vervult (wettelijke) taken in toezicht en handhaving van de ruimtelijke kwaliteit en bouwkwaliteit. De taken en werkzaamheden zijn vastgelegd in het integrale handavingsuitvoeringsprogramma en jaarlijks gerapporteerd in het handavingsjaarverslag.

Tot het programma Veiligheid behoort ook Vergunningverlening op het gebied van Wabo, evenementen, drank- en horecawet en andere bijzondere wetten. De gemeente ontwikkelt hiertoe beleidskaders en toetst aanvragen, gericht op het bewaken van de kwaliteit van de bebouwde omgeving vanuit een dienstverlenende houding. De gemeente is er dus ook voor advies, voorlichting en vragen van inwoners, ondernemers en andere overheden.

Voorschoten heeft met de Regionale Brandweer Hollands Midden een brandweerorganisatie ter beschikking die effectief en efficiënt werkt op het gebied van brandveiligheid en rampenbestrijding. De gemeente Voorschoten kan een beroep doen op een crisisorganisatie die voorbereid is op hulpverlening en bescherming van mensen, dieren, goederen en het milieu bij (dreigende) rampen, crises en grootschalige ordeverstoringen. Als zich een crisis voordoet, zal de gemeente vanaf het moment van de melding snel en daadkrachtig moeten optreden. Aan de basis van dit optreden ligt het regionaal crisisplan. De gemeente is daarin verantwoordelijk voor de bevolkingszorg. Om deze adequaat te kunnen verlenen wordt samengewerkt met de Regionale Brandweer, de ambulances van de Geneeskundige hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en de Politie in de Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM).

Samen met de hulpdiensten en de organisaties van de drie grootste evenementen in Voorschoten zet de gemeente in op het verder stroomlijnen van het proces van vergunningverlening en het maken van afspraken over taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden om evenementen veilig en ordelijk te laten verlopen. In gezamenlijkheid wordt gewerkt naar het moment dat vergunning voor onbepaalde tijd kan worden verleend voor betreffende jaarlijks terugkerende evenementen.

Financiën

Overzicht lasten en baten van het programma

Programma P2 Veiligheid			Begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Product			2013	2014	2015	2016	2017
041	Vergunningverlening	Baten	234.446	239.135	239.135	239.135	239.135
		Lasten	1.467.528	1.422.557	1.424.557	1.423.457	1.423.457
		Saldo	-1.233.082	-1.183.422	-1.185.422	-1.184.322	-1.184.322
042	Toezicht en handhaving	Baten	50.000	50.000	20.000	20.000	20.000
		Lasten	303.409	293.409	293.409	293.409	293.409
		Saldo	-253.409	-243.409	-273.409	-273.409	-273.409
051	Brandweer	Baten	127.883	127.883	127.883	127.883	127.883
		Lasten	1.248.123	1.219.982	1.240.610	1.240.012	1.239.516
		Saldo	-1.120.240	-1.092.099	-1.112.727	-1.112.129	-1.111.633
052	Rampenbestrijding	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	110.694	110.694	110.694	110.694	110.694
		Saldo	-110.694	-110.694	-110.694	-110.694	-110.694
053	Integrale veiligheid	Baten	1.090	1.090	1.090	1.090	1.090
		Lasten	295.734	312.288	311.451	311.554	311.554
		Saldo	-294.644	-311.198	-310.361	-310.464	-310.464
Resultaat voor mutaties reserves			-3.012.069	-2.940.822	-2.992.613	-2.991.018	-2.990.522
Storting reserves			0	0	0	0	0
Onttrekking reserves			0	0	0	0	0
Totaal Programma			-3.012.069	-2.940.822	-2.992.613	-2.991.018	-2.990.522

- = negatief

Mutaties reserves per programma.

Geen mutaties reserves voor dit programma.

Overzicht incidentele lasten en baten

Geen incidentele lasten en baten voor dit programma.

Overzicht beïnvloedbare kosten

In het hoofdstuk "Begroting in oogopslag" is op totaalniveau inzicht gegeven in de mate van beïnvloedbaarheid van diverse soorten lasten en baten. Ter aanvulling daarop wordt onderstaand ingezoomd op de materiële lasten van het programma. Deze lasten zijn in principe beïnvloedbaar. Het gaat hierbij om geleverde goederen en diensten.

materiële lasten

x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
leveringen/diensten derden	233	249	248	248	248

Analyse P2 Veiligheid

Grote verschillen P2 Veiligheid

		Saldo begroting 2013	Saldo begroting 2014	verschil
041	Vergunningverlening	1.233.082	1.183.422	49.660
042	Toezicht en handhaving	253.409	243.409	10.000
051	Brandweer	1.120.240	1.092.099	28.141
052	Rampenbestrijding	110.694	110.694	0
053	Integrale veiligheid	294.644	311.198	-16.554
Totaal programma		3.012.069	2.940.822	71.247

Toelichting afwijkingen boven € 50.000

Verschillenanalyse tussen begroting 2013 en begroting 2014.

- = lager bedrag in 2014 t.o.v. 2013

+ = hoger in 2014 t.o.v. 2013

Lasten bouwvergunningen	-25.000
Bijdrage Veiligheidsregio Hollands Midden	-27.000
Kapitaallasten	-20.000
Overig	1.000
Totaal	-71.000

Investeringsplan van het programma

Investering in 2014	Bedrag	Toelichting
geen geplande investeringen Programma Veiligheid		

3. Programma Dienstverlening

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">• Dienstverlening	<ul style="list-style-type: none">• Dienstverlening• Communicatie	<ul style="list-style-type: none">• Externe communicatie en voorlichting• Publiekszaken• Basisregistraties

Visie Programma Dienstverlening

Visie op het programma (als geheel)

Het programma dienstverlening bestaat uit twee thema's. Dit zijn publieke dienstverlening en communicatie. Deze thema's dragen bij aan het op adequaat en tijdig verstrekken van producten en diensten en het op moderne wijze communiceren en betrekken van burgers bij het ontwikkelen en het uitvoeren van beleid.

In het raadsprogramma staan de volgende uitgangspunten aangegeven: *'een toegankelijke en bereikbare gemeente, heldere volledige en transparante informatie en een proactieve klantgerichte houding van medewerkers die een inhoudelijk goed antwoord verstrekken'.*

Deze uitgangspunten worden nader uitgewerkt in een visie op dienstverlening 2014-2016 met daaraan gekoppeld een uitvoeringsprogramma. Hierin komen alle projecten die betrekking hebben op de dienstverlening samen aangevuld met de projecten die vanuit het Nationaal uitvoeringsprogramma e-overheid (NUP) worden gestimuleerd.

De dienstverlening aan de ondernemers heeft het afgelopen jaar een extra impuls gekregen zodat het klimaat meer ondernemersvriendelijk is geworden en de regeldruk is verminderd.

Maatschappelijke effecten van het programma (als geheel)

De activiteiten van publieke dienstverlening leiden ertoe dat – in de toekomst – 80% van de (aan)vragen in de eerste lijn kan worden afgedaan. Daarnaast nemen de mogelijkheden van digitaal aanvragen verder toe (24/7), realiseren we eenmalige gegevensuitvraag, betere servicebeleving, en beschikbare statusinformatie (mijnoverheid).

Het NUP stimuleert onder andere de toegankelijkheid middels de webrichtlijnen voor de website en lastendrukvermindering door benutting van

de basisregistraties.

De aanpak op het gebied van communicatie leidt tot maatschappelijk draagvlak en het ondersteunt de dienstverlening.

Relevante
regelgeving/beleidskader
van het programma

Landelijke regelgeving:

- Het programma Antwoord
- Het Nationaal Uitvoeringsprogramma e-overheid (NUP):

Lokaal beleid/regelgeving:

- Algemene plaatselijke verordening (APV)
- Kwaliteitshandvest (www.voorschoten.nl/kwaliteitshandvest)
- Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) en service Level Agreements (SLA's) met samenwerkingspartners (Leidschendam-Voorburg, Brandweer, BSGR en RUD)

Thema's

1. Publieke dienstverlening
2. Communicatie

Producten

- Publiekszaken
- Basisregistraties
- Communicatie

Uitsplitsing naar thema's

Publieke dienstverlening

Om aan de uitgangspunten zoals verwoord in het raadsprogramma te kunnen voldoen worden producten en diensten op een moderne wijze verstrekt. Hieraan wordt uitvoering gegeven door de reguliere werkzaamheden op hoog niveau uit te voeren en daarnaast ter verbetering de volgende acties te realiseren in 2014:

- 70% van het contact wordt tijdens het eerste contact afgehandeld.
- Het gebruik van het 14+netnummer is 70%.
- 80% van de telefoongesprekken waarin een open vraag wordt gesteld wordt warm doorverbonden.
- 95% van de brieven en e-mails worden op tijd beantwoord, of de klant is geïnformeerd over een langere termijn.
- 70 gemeentelijke producten kunnen digitaal worden aangevraagd.
- Voor 25 gemeentelijke producten kan een afspraak worden gemaakt.
- Bij het onderzoek "Waarstaatjegemeente" scoren wij minimaal een 7,6 (uitslag 2011).
- Gestart wordt met een enquête naar de tevredenheid onder de inwoners over de (digitale) dienstverlening.

- Met een samenhangend pakket van maatregelen en activiteiten wordt cultuurverandering stap voor stap bereikt. Deze maatregelen en activiteiten zijn gericht op bewustwording, training, monitoring en aansturing.

Communicatie

Het streven om op moderne wijze te communiceren en burgers te betrekken bij de beleidsvorming krijgt vorm door de website een steeds grotere rol te laten spelen in de dienstverlening en de voorlichting door deze aantrekkelijker te maken (bijvoorbeeld digitale nieuwsbrief, filmpjes en het ontsluiten van steeds meer digitale producten). Moderne communicatie krijgt vorm door gebruikmaking van bijvoorbeeld twitter, linkedin, facebook en youtube. Concreet betekent dit:

- 50.000 hits op de gemeentelijke website eind 2014.
- 3 digitale corporate publicaties (o.a. gemeentegids, burgerjaarverslag).
- 15 informatieavonden.
- Een opkomstbevorderingscampagne voor de gemeenteraadsverkiezingen.
- 2 of 3 onderwerpen worden aan inwoners voorgelegd middels een open discussiegroep zoals de linkedin groep Voorschoten.

Financiën

Overzicht lasten en baten van het programma

Programma P3 Dienstverlening			Begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Product			2013	2014	2015	2016	2017
023	Externe communicatie en voorlichting	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	1.048.727	1.048.727	1.048.727	1.048.727	1.048.727
		Saldo	-1.048.727	-1.048.727	-1.048.727	-1.048.727	-1.048.727
031	Publiekszaken	Baten	399.983	407.882	407.882	407.882	407.882
		Lasten	657.393	719.307	689.465	689.413	667.687
		Saldo	-257.410	-311.425	-281.583	-281.531	-259.805
034	Basisregistraties	Baten	31.742	32.377	32.377	32.377	32.377
		Lasten	219.249	219.249	219.249	219.249	219.249
		Saldo	-187.507	-186.872	-186.872	-186.872	-186.872
Resultaat voor mutaties reserves			-1.493.644	-1.547.024	-1.517.182	-1.517.130	-1.495.404
	Storting reserves		0	0	0	0	0
	Ottrekking reserves		0	0	0	0	0
Totaal Programma			-1.493.644	-1.547.024	-1.517.182	-1.517.130	-1.495.404

- = negatief

Mutaties reserves per programma.

Geen mutaties reserves voor dit programma.

Overzicht incidentele lasten en baten

x € 1.000

Omschrijving	lasten				baten			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Verkiezingen	43	22	22					
Totaal	43	22	22					

Overzicht beïnvloedbare kosten

In het hoofdstuk "Begroting in oogopslag" is op totaalniveau inzicht gegeven in de mate van beïnvloedbaarheid van diverse soorten lasten en baten. Ter aanvulling daarop wordt onderstaand ingezoomd op de materiële lasten van het programma. Deze lasten zijn in principe beïnvloedbaar. Het gaat hierbij om geleverde goederen en diensten.

materiële lasten x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
leveringen/diensten derden	166	209	188	188	166

Analyse P3 Dienstverlening

Grote verschillen P3 Dienstverlening

		Saldo begroting 2013	Saldo begroting 2014	verschil
023	Externe communicatie en voorlichting	1.048.727	1.048.727	0
031	Publiekszaken	257.410	311.425	-54.015
034	Basisregistraties	187.507	186.872	635
Totaal programma		1.493.644	1.547.024	-53.380

Toelichting afwijkingen boven € 50.000

Verschillenanalyse tussen begroting 2013 en begroting 2014.

- = lager bedrag in 2014 t.o.v. 2013

+ = hoger in 2014 t.o.v. 2013

Verkiezingen 2014	59.000
Overig	-6.000
Totaal	53.000

Investeringsplan van het programma

Investering in 2014	Bedrag	Toelichting
geen geplande investeringen Programma Dienstverlening		

4. Programma Ruimte en verkeer

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">• Ruimte & verkeer	<ul style="list-style-type: none">• Ruimtelijke keuzes voor kwaliteit van de leefomgeving• Projecten• Duurzame veilige bereikbaarheid	<ul style="list-style-type: none">• Bestemmingsplannen• Basisregistraties• Structuurplannen en ruimtelijke visies• Planontwikkeling incl. grondexploitaties• Parkeren• Verkeer en mobiliteit• Cultureel erfgoed

Visie Programma Ruimte en verkeer

Visie op het programma (als geheel)

We zetten ons in om de kwaliteit van ons dorp als aantrekkelijke woon- en werkgemeente te behouden. We willen onze (Elsevier)status als zeer goede woongemeente in Nederland en de beste in Zuid-Holland behouden. Het groene en dorpse karakter is daarvoor de leidraad. In ons ruimtelijke ordeningsbeleid is dit vastgelegd en wordt dit vastgehouden. Door uitvoering te geven aan het beleid voor het cultureel erfgoed zullen de karakteristieken worden vastgelegd als middelen om te komen tot behouden, versterking en ontwikkeling van cultuurhistorische waarden. De voortgang van de nu nog geplande projecten ten aanzien van uit- en inbreiding zijn mede door de recessie beperkt. Ten aanzien van het totale pakket aan (bouw)projecten zien we dat Voorschoten nagenoeg zijn maximale uitbreiding heeft bereikt om niet verder in te boeten op de groene karakteristiek van ons dorp. Ook vanuit onze financiële positie moeten we zeer kritisch zijn op het uitvoeren en opstarten van projecten. Prioriteit wordt gegeven aan projecten die de leefbaarheid en de (groene) kwaliteit van Voorschoten verbeteren. Dit wordt getoetst aan de fysieke maatstaven, maar zeker ook aan de sociale samenhang van ons dorp. Voor infrastructurele projecten geldt hetzelfde. Leefbaarheid wordt daarbij vertaald in bereikbaarheid, doorstroming en veiligheid. In het geval van veiligheid ligt de nadruk op het langzaam verkeer. Daarnaast bekijken we zeer kritisch waar, met de beperkte middelen en zo groot mogelijke effectiviteit, werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden om het infrastructurele netwerk te verbeteren. Aanpassingen aan het netwerk

vindt op duurzame wijze plaats. In regionaal verband werken we aan het verbeteren en in stand houden van de bovenlokale infrastructuur. Dit geldt voor de wegenstructuur en het openbaar vervoer. Nieuwe beleidsnota's gaan uit van de beperkte middelen en van het, waar mogelijk, terugdringen van regeldruk.

Om het bovenstaande vorm te geven wordt in 2014 ingezet op het herijken van een aantal beleidsvelden en aan uitvoering van eerder vastgesteld beleid.

- Nu de bestemmingsplannen (op tijd) zijn geactualiseerd, gaan we een gebiedsdekkende structuurvisie opstellen. Conform de WRO is een structuurvisie verplicht. Deze structuurvisie is een vervolg op de eerder vastgestelde structuurvisies Dobbewijk en Centrum.
- Voorbereidingen worden getroffen om de bestemmingsplannen op orde te houden. Daarnaast voeren we afwijkingsprocedures (om af te kunnen wijken van het bestemmingsplan) om gewenste ontwikkelingen die bijdragen aan de kwaliteit mogelijk te maken.
- Qua ruimtelijke projecten richten we ons op de uitvoering het Deltaplein, de Duivenvoorde corridor, Dobbewijk, Vlietwijk en Noord Hofland.
- Het vastgestelde beleidskader voor cultureel erfgoed wordt uitgevoerd. Gestart wordt met de actualisatie van de gemeentelijke monumentenlijst en het aanwijzen van de topstukken als gemeentelijk monument. Daarnaast worden de cultuurhistorische waarden van ons dorp ook ruimtelijk verankerd.
- Herijken van het archeologiebeleid, waarbij een balans wordt gezocht tussen regeldrukvermindering en het verplichte wettelijke kader.
- We stellen een nieuw verkeer- en vervoerplan op. Hierin zullen we zeer kritisch bekijken waar nog maatregelen getroffen moeten worden om veiligheid, doorstroming en bereikbaarheid in de komende tijd te kunnen blijven garanderen.
- Volgen kritisch het provinciale project RijnlandRoute en de naleving van de bestuursovereenkomst.
- We stellen een investeringsplafond in voor projecten om de kapitaalslasten op langere termijn in de hand te kunnen blijven houden.
- Inwoners van Voorschoten voelen zich thuis
- Door het opstellen van de structuurvisie is er voor iedereen een helder en inspirerend ruimtelijk kader dat uitnodigt te investeren in Voorschoten;
- Voorschoten blijft aantrekkelijk, leefbaar en vitaal;

Maatschappelijke effecten van het programma (als geheel)

- Door gerichte projecten neemt de kwaliteit van ons dorp toe;
- Voor inwoners wordt de regeldruk teruggebracht tot het strikt noodzakelijke om onze doelen te halen;
- Cultuurhistorische elementen, die de karakteristiek van Voorschoten (mede) bepalen, zijn beschermd;
- Door het gepast toepassen van grondexploitaties en exploitatieovereenkomsten wordt het profijtbeginsel ook op RO-gebied toegepast;
- Het aantal verkeersslachtoffers neemt af;
- Deelname aan het wegverkeer wordt veiliger;

Relevante
regelgeving/beleidskader
van het programma

Het opstellen van structuurvisies en bestemmingsplannen is een wettelijke taak. De formele grondslag is te vinden in de onderstaande wettelijke kaders:

- Wet ruimtelijke ordening
- Besluit ruimtelijke ordening
- Crisis- en herstelwet
- Nota Ruimte
- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
- Provinciale Structuurvisie en Verordening Ruimte
- Regionale structuurvisie Holland Rijnland 2020
- Standaard vergelijkbare bestemmingsplannen (SVBP)

Daarnaast zijn er wetten en regelingen die betrokken worden in ons beleid voor verkeer en cultureel erfgoed:

- Nota Mobiliteit (het Rijk)
- Visie Ruimte en Mobiliteit (provincie Zuid-Holland)
- Regionale Nota Mobiliteit en OV-visie (regio Holland Rijnland)
- Monumentenwet 1988
- Beleidsvisie Cultureel Erfgoed 2013-2016 'Erfenis, erfgoed en erfgoed'.
- Regio profielen cultuurhistorie Zuid-Holland
- Beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg Visie Erfgoed en Ruimte 'Kiezen voor karakter'

Lokaal

Bij lokale beleidskaders moet gedacht worden aan de Visie op verkeer en vervoer in Voorschoten (2009 - 2020), Groenstructuurplan, Detailhandelsvisie, Horecavisie, 'Parkeren in het centrumgebied van Voorschoten; Naar een duurzaam parkeerbeleid', kadernota erfgoed, Structuurvisie Cultuurhistorie, archeologienota, actieplan geluid, beleid

hogere grenswaarde, klimaatbeleidsplan en Woonvisie.

Thema's

Ruimtelijke keuzes voor kwaliteit van de leefomgeving

Projecten

Duurzame veilige bereikbaarheid

Uitsplitsing naar thema's

Ruimtelijke keuzes voor kwaliteit van de leefomgeving (thema)

Om Voorschoten aantrekkelijk, leefbaar en vitaal te houden is een goed en geïntegreerd ruimtelijke ordeningsbeleid gewenst. Om onze ambities vast te leggen willen wij een nieuwe integrale structuurvisie voorbereiden en vaststellen, een structuurvisie Voorschoten 2015–2025. De WRO schrijft voor dat we een structuurvisie voor het gehele grondgebied hebben. Het geeft ruimte aan en duidelijkheid voor de inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden in het dorp. Nieuwe bestemmingsplannen worden gebaseerd op deze structuurvisie. Aansluitend zullen bestemmingsplannen blijvend actueel gehouden worden. Na de zomer 2014 worden de startnotities voor de bestemmingsplannen Noord en Oost aan de raad aangeboden.

- a) Concreet zullen wij de frequentie om bestemmingsplannen te herzien verhogen. Ondersteunend aan deze hogere frequentie zal het handboek bestemmingsplannen worden geactualiseerd.
- b) We beschermen die culturele waarden die een expliciete bijdrage leveren aan de kwaliteit en eigenheid van ons dorp. Daarbij zullen ontwikkelingen mogelijk blijven.
- c) Archeologische verplichtingen worden teruggebracht tot het wettelijk noodzakelijke niveau.
- d) Keuzes worden integraal gemaakt, zodat er een juiste balans gevonden wordt tussen maatschappelijke, economische, ruimtelijke en verkeersbelangen.

Het bovengenoemd ruimtelijk instrumentarium stelt ons in staat om de ruimtelijke keuzes te maken die voor Voorschoten belangrijk zijn. Het actueel houden van alle bestemmingsplannen blijft een prioritaire taak. Actuele bestemmingsplannen geven duidelijkheid naar de burgers en bedrijven. De Wet ruimtelijke ordening geeft aan dat bestemmingsplannen niet ouder mogen zijn dan 10 jaar. De inzet zal er op gericht zijn om de bestemmingsplannen met een hogere frequentie dan eens per 10 jaar te herzien. Dit met als doel het sterk terugbrengen van het aantal buitenplanse ontheffingen (uitgebreide Wabo-procedures). Door de hogere frequenties is de actualisatie vaak eenvoudiger en kunnen de procedures sneller worden doorlopen. De kosten voor het opstellen van de individuele bestemmingsplannen worden daardoor beperkt. Ten behoeve van het actueel houden van bestemmingsplannen zal, rekening houdend met die hogere frequentie, een planning worden uitgewerkt. In de planning zal verder rekening gehouden moeten worden met lopende projecten en de uitwerking daarvan (zie onder thema Projecten).

De voorbereiding voor de invoering van de omgevingswet (die onder andere de WRO, milieuwet e.d. vervangt) is in volle gang. In 2014 wordt actief ingespeeld op de komst van deze nieuwe wet en wordt de implementatie voorbereid.

<i>Planning herziening bestemmingsplannen</i>	<i>Startnotitie</i>	<i>Besluit herziening</i>
Noord Voorschoten	Okt. 2014	Nov. 2015
Oost Voorschoten	Nov. 2014	Dec. 2015
West Voorschoten	Okt. 2015	Nov. 2016
Buiten Voorschoten	Nov. 2015	Dec. 2016
	Aantal 2012	Aantal 2013
Rijksmonumenten	53	53
gemeentelijke monumenten	63	63

Ook het beschermen van groen en cultureel erfgoed draagt bij aan het behoud van kwaliteit en het gewenste karakter. Naast een goede ruimtelijke bescherming, waar ook de relevante cultuurhistorische structuren in worden vastgelegd, gaan we de toppanden beschermen. Door de toppanden en daarmee de cultuurhistorisch meest waardevolle panden te beschermen als gemeentelijk monument wordt het karakter verduurzaamd. Voordat we dit middel inzetten wordt goed afgewogen of dit noodzakelijk is om onze doelen te halen. In zijn algemeenheid streven we naar regeldrukvermindering. Om dit o.a. te bereiken wordt het archeologisch regime versoepeld. De regels worden beperkt tot wat we wettelijk verplicht zijn.

Projecten (thema)

Vanuit een eigen prioritering en de teruglopende vraag uit de markt (veroorzaakt door de recessie) loopt het aantal projecten terug. Als gevolg van de beperkte middelen is een investeringsplafond ingesteld om de kapitaallasten in de hand te houden. Voorrang krijgen de projecten die een substantiële bijdrage leveren aan de leefbaarheid, veiligheid, het economisch en sociaal functioneren en de groene karakteristiek van ons dorp. Dit betekent dat in 2014 wordt geconcentreerd op:

- Realisatie van het project Deltaplein (gemeente faciliterend)
- Afronding Dobbewijk
- Projecten Duivenvoorde corridor
- Bouwproject Noord Hofland (gemeente faciliterend)
- Project Vlietwijk
- Van der Hoevenpark (afroning)
- RijnlandRoute

Het project Deltaplein heeft als doel de centrumfunctie en de ruimtelijke kwaliteit in het hart van Voorschoten te versterken. De uitvoering ligt grotendeels buiten de directe verantwoordelijkheid van de gemeente. Het toetsen aan de afspraken in de realisatieovereenkomst (waarin ruimtelijke, financiële, inrichting van de openbare ruimte en realisatie zaken zijn geregeld) behoort wel direct tot onze verantwoordelijkheid.

Met het project Dobbewijk wordt het bedrijventerrein geherstructureerd en de benodigde infrastructuur aangelegd. Daarmee wordt tevens een heldere scheiding gelegd tussen het woongedeelte van Dobbewijk en het bedrijvendeel. Ook in Dobbewijk ligt onze hoofdtaak bij de uitgifte van de bouwgrond, het toezien op de ruimtelijke kaders en de inrichting van de openbare ruimte. De belangrijke Duivenvoorde corridor voor groen, geleiding van de stedelijke structuur en ecologie is in de loop der decennia verder dichtgeslibd. De focus ligt op het terugbrengen van de ruimtelijke kwaliteit door glas te vervangen door openheid en gras. Waarbij ruimte is voor beperkte recreatie en woningbouw als kostendrager.

Met het bouwproject Noord-Hofland wordt op verantwoorde wijze een inbreidingslocatie ontwikkeld. Door een beperkte toevoeging van woningen kan door middel van doorstroming een bijdrage geleverd worden aan de uitvoering van de woonvisie.

In Vlietwijk wordt naar verwachting in 2014, naast het woonzorg- en dienstencentrum, de 2^e bouwfase opgeleverd. Deze fase bevat huur- en koopwoningen. Het Van der Hoevenpark is voor de gemeentelijke activiteiten afgerond en wordt in 2014 financieel afgesloten.

Voor de RijnlandRoute staat voorop dat de weg zo min mogelijk nadelen oplevert voor de leefbaarheid van Voorschoten tegen aanvaardbare kosten. De uitvoering is niet aan de gemeente. Onze inspanningen zijn gericht op het beïnvloeden van de besluitvorming bij de provincie.

In het najaar 2013 zal aan uw raad met betrekking tot de Rijnlandroute een voorstel worden voorgelegd over de te sluiten bestuursovereenkomst tussen de Provincie en de gemeente. In deze overeenkomst worden de afspraken juridisch vastgelegd. Het gaat hier om enerzijds de verplichtingen van de provincie tot de realisatie van de geboorde tunnel als onderdeel van de RijnlandRoute en anderzijds de verplichtingen van Voorschoten ten aanzien van betaling van de bijdrage van €9 miljoen. Daarnaast worden afspraken vastgelegd over de diverse uitvoeringsaspecten van de RijnlandRoute op Voorschotens grondgebied.

In 2014 staat mogelijk ook de herinrichting van het stationsplein op de rol. Kwaliteit van het voorplein en kwantiteit van het aantal parkeerplaatsen schieten tekort. Op basis van een provinciale subsidie is er een mogelijkheid gevonden om de situatie sterk te verbeteren. Daarbij worden de waarden van groenstructuur meegewogen en in balans gebracht. De maatregelen dienen volledig gedekt te worden uit de subsidie, dus als deze uitblijft zal ook de gewenste kwaliteitsslag niet plaatsvinden.

Naast onze 'eigen' projecten zijn er ook ontwikkelingen die door particulier initiatief zijn ontstaan en in 2014 in ruimtelijke zin zullen worden uitgewerkt. Hieronder valt o.a. de ontwikkeling Beresteijn en de realisatie van het nieuwe huize Adegeest. De planning is geheel afhankelijk van derden.

Duurzame veilige bereikbaarheid (thema)

Bij het uitvoeren en ontwikkelen van beleid op het gebied van verkeer en vervoer vinden aanpassingen aan de infrastructuur op een duurzame wijze plaats. Duurzaam houdt in dit geval in:

- Duurzaam Veilig
- met respect voor de leefomgeving
- bruikbaar voor langere tijd

Voorschoten werkt aan een duurzaam verkeerssysteem dat, afgestemd op de verschillende verkeersdeelnemers, leidt tot een goede bereikbaarheid in Voorschoten (doelstelling Visie op verkeer en vervoer in Voorschoten). Het langzaam verkeer krijgt daarbij extra aandacht.

De belangrijkste activiteiten in 2014 zijn de RijnlandRoute, het actualiseren van het verkeer en vervoerplan, knooppunt Voorschoten en het in stand houden van bestaande infrastructuur en parkeerfaciliteiten.

Provinciale besluitvorming over het definitieve tracé van de Rijnlandroute heeft plaatsgevonden in 2013. Zekerheid over de haalbaarheid ervan is er pas na vaststelling van het inpassingsplan (bestemmingsregeling), dat naar verwachting in 2014 zal zijn afgerond. In 2012 is duidelijk geworden dat een boortunnel onder Voorschoten, een voor de gemeente en de provincie wenselijk alternatief is voor de Churchill Avenue. De raad heeft in 2012 besloten een bedrag van maximaal € 9 miljoen

beschikbaar te stellen als bijdrage in de meerkosten van de boortunnel. Voorschoten besteedt (ook) in 2014 tijd aan het project om nadelen op de leefbaarheid en karakteristiek te voorkomen.

Door het investeringsplafond is de ruimte voor (grootschalige) ingrepen in de infrastructuur beperkt. Hierdoor kijken we zeer kritisch naar gewenste maatregelen. Door aan te sluiten bij het herstratingsprogramma of het rioleringsprogramma wordt werk met werk gemaakt. Verkeersmaatregelen sluiten zoveel mogelijk aan bij andere noodzakelijke ingrepen in de wegenstructuur. De uitkomsten van deze exercitie (onderzoek naar nut en noodzaak en werk met werk maken) wordt vastgelegd in het verkeer- en vervoerplan. Tot de besluitvorming van dit plan worden geen (grote) investeringen gedaan aan aanpassingen aan het infrastructurele netwerk. Alle nu nog geplande projecten in het kader van de 4V-nota zijn gestaakt en worden in het op te stellen verkeer- en vervoerplan heroverwogen.

Zo veel mogelijk verkeersmaatregelen richten zich naar het landelijke ontwerpprincipes van Duurzaam Veilig. Daarnaast wordt beperkt (bijvoorbeeld in Vlietwijk) uitvoering gegeven aan het inrichten van de 30 km-zones. Behoud van het openbaar vervoer, het inrichten van veilige schoolroutes (met opvallend wegmeubilair) en verkeerseducatie blijven bijzondere aandacht vergen.

Ongevallen Voorschoten 2008-2012							
jaar	totaal ongevallen	slachtoffer ongevallen	ernstige ongevallen	dodelijke ongevallen	ziekenhuisongevallen	overige gewone ongevallen	UMS ongevallen
2008	90	25	10	0	10	15	65
2009	67	13	5	1	4	8	54
2010	135	10	5	0	5	5	125
2011	111	6	3	2	1	3	105
2012	107	4	2	0	2	2	103

Bron: Regionaal Ondersteuningsbureau Verkeersveiligheid Zuid-Holland (ROV ZH)
 UMS = uitsluitend materiele schade

De registratie van verkeersongevallen is van oudsher een taak van de politie. De politie stuurt een (elektronische) kopie van het registratieformulier naar DVS. Niet in alle gevallen is deze registratie volledig. Deze incompleetheid komt voornamelijk voort uit het feit dat de politie niet bij alle ongevallen wordt gewaarschuwd en doordat de politie niet alle gemelde ongevallen registreert en doorgeeft. Een verkeersongeval is een 'Gebeurtenis op de openbare weg, die verband houdt met verkeer en ten gevolge waarvan schade ontstaat aan objecten en/of letsel bij personen en waarbij ten minste één rijdend voertuig betrokken is'. In theorie zou een ongeval een verkeersongeval op de openbare weg bevatten. In de praktijk blijkt de registratiegraad afhankelijk van de ernst en de vervoermiddelen.

Vanaf 2010 is de registratiegraad van verkeersongevallen sterk verslechterd. De stijging die vanaf 2010 is te zien wordt veroorzaakt door de meldkamerongevallen nu bij het totaal aantal ongevallen wordt geteld.

Financiën

Overzicht lasten en baten van het programma

Programma P4 Ruimte en verkeer							
Product			Begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
			2013	2014	2015	2016	2017
081	Bestemmingsplannen	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	574.710	151.085	151.085	151.085	151.085
		Saldo	-574.710	-151.085	-151.085	-151.085	-151.085
082	Structuurplannen en ruimtelijke visies	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	638.587	557.275	557.275	557.275	557.275
		Saldo	-638.587	-557.275	-557.275	-557.275	-557.275
091	Planontwikkeling incl. grondexploitaties	Baten	11.852.522	6.603.849	3.533.148	1.805.114	1.183.393
		Lasten	11.325.956	6.895.027	3.835.573	1.842.520	1.193.401
		Saldo	526.566	-291.178	-302.425	-37.406	-10.008
103	Parkeren	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	47.558	65.571	65.571	65.571	65.571
		Saldo	-47.558	-65.571	-65.571	-65.571	-65.571
104	Verkeer en mobiliteit	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	300.355	499.252	497.988	493.316	492.172
		Saldo	-300.355	-499.252	-497.988	-493.316	-492.172
215	Cultureel erfgoed	Baten	469	469	469	469	469
		Lasten	268.854	236.904	236.904	236.904	236.904
		Saldo	-268.385	-236.435	-236.435	-236.435	-236.435
Resultaat voor mutaties reserves			-1.303.029	-1.800.796	-1.810.779	-1.541.088	-1.512.546
Storting reserves			-954.269	0	0	0	0
Onttrekking reserves			545.667	10.008	10.008	10.008	10.008
Totaal Programma			-1.711.631	-1.790.788	-1.800.771	-1.531.080	-1.502.538

- = negatief

Mutaties reserves per programma.

x € 1.000

- = onttrekking, + = storting

Mutaties reserves	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2014	2015	2016	2017
Onttrekking vereveningsreserve grondexploitaties afwaardering NIEGG	-10	-10	-10	-10
TOTAAL	-10	-10	-10	-10

Overzicht incidentele lasten en baten

x € 1.000

Omschrijving	lasten				baten			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Toevoeging aan voorz. grondexploitatieprojecten	281	292	27					
Totaal	281	292	27					

Overzicht beïnvloedbare kosten

In het hoofdstuk "Begroting in oogopslag" is op totaalniveau inzicht gegeven in de mate van beïnvloedbaarheid van diverse soorten lasten en baten. Ter aanvulling daarop wordt onderstaand ingezoomd op de materiële lasten van het programma. Deze lasten zijn in principe beïnvloedbaar. Het gaat hierbij om geleverde goederen en diensten.

materiële lasten x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
leveringen/diensten derden *)	634	1.931	1.860	428	375

*) 2014 en 2015 resp. € 1,5 mln en € 1,4 mln kosten grondexploitatie Deltaplein (conform MPG)

Analyse P4 Ruimte en verkeer

Grote verschillen P4 Ruimte en verkeer

		Saldo begroting 2013	Saldo begroting 2014	verschil
081	Bestemmingsplannen	242.648	151.085	91.563
082	Structuurplannen en ruimtelijke visies	638.587	557.275	81.312
091	Planontwikkeling incl. grondexploitaties	259.945	281.170	-21.225
103	Parkeren	47.558	65.571	-18.013
104	Verkeer en mobiliteit	300.355	499.252	-198.897
215	Cultureel erfgoed	222.538	236.435	-13.897
Totaal programma		1.711.631	1.790.788	-79.157

Toelichting afwijkingen boven € 50.000

Verschillenanalyse tussen begroting 2013 en begroting 2014.

- = lager bedrag in 2014 t.o.v. 2013

+ = hoger in 2014 t.o.v. 2013

Fietsvriendelijker maken wijkontsluitingswegen	101.000
Grondexploitatieprojecten	32.000
Kapitaallasten	51.000
Pact van Duivenvoorde (naar progr 6)	-81.000
Kosten archeologie	-32.000
Overig	8.000
Totaal	79.000

Investeringsplan van het programma

Investering in 2014	Bedrag	Toelichting
geen geplande investeringen Programma Ruimte & verkeer		

5. Programma Beheer van de omgeving

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">• Beheer van de omgeving	<ul style="list-style-type: none">• Een schone goed onderhouden buitenruimte• Een aantrekkelijk aanzicht	<ul style="list-style-type: none">• Verkeersveiligheid• Wegen en verhardingen• Kunstwerken• Openbare verlichting• Afvalstromen• Afvalstoffenheffing• Riolering• Rioolrechten• Watergangen en partijen• Openbaar groen• Speelvoorzieningen• Kinderboerderij• Begraafplaatsen en lijkbezorging• Gebouwen en opstallen

Visie Programma Beheer van de omgeving

Visie op het programma (als geheel)

De gemeente heeft een zorgplicht voor de openbare ruimte waarbij een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voorop staat. Dat betekent een veilige en schone leefomgeving, met veel groen, aandacht voor kwaliteit in de openbare ruimte en een goede balans tussen onderhoudsniveau en beschikbare middelen. Deze uitgangspunten zullen in overeenstemming moeten zijn met het duurzame karakter van de omgeving dat wij voorstaan.

Onderhoud en beheer van alle te beheren onderdelen in de openbare ruimte worden integraal project- en planmatig uitgevoerd aan de hand van meerjaren beheerplannen en daar van afgeleide jaarplannen en planningen.

Met jaarlijkse schouwen monitoren we de kwaliteit van bestratingen, het openbaar groen en in hoeverre de gemeente is schoongehouden. Vooral het centrumgebied, de stationsgebieden en de omgeving van scholen moeten schoon en veilig zijn. Dit uit zich onder andere in obstakelvrije en toegankelijke verbindingroutes en winkelgebieden. Daar waar mogelijk en wenselijk wordt gebruik gemaakt van particulier ondernemerschap en sponsoring.

Regionale samenwerking binnen de afvalwaterketen leidt tot integrale samenwerking en kostenbesparing tussen waterschap en gemeente.

We volgen de landelijke doelstelling om in 2015 een nuttige toepassing van 60% bij huishoudelijk afval te hebben.

Maatschappelijke effecten van het programma (als geheel)

- Een aantrekkelijke woonomgeving;
- Bewonersparticipatie bij het wijkgericht schouwen van de kwaliteit openbare ruimte;
- Burgers actief betrokken bij behoud en versterking van het groene karakter;
- Behoud en indien mogelijk uitbreiding van de biodiversiteit binnen de groen- en waterstructuren van het dorp, zowel binnen en buiten de bebouwde kom;
- Met de structuurvisie is aangegeven welke gevolgen ontwikkelingen hebben voor het oppervlaktewater en/of openbaar groen en hoe dit gecompenseerd wordt;
- Speelplekken zijn opgeknapt conform het speelruimteplan;

Relevante regelgeving/beleidskader van het programma

Centraal

- Nieuw burgerlijk wetboek;
- Wegenwet;
- Wegenverkeerswet (WWV 1994);
- Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens (RVV 1990);
- Besluit Administratieve Bepalingen Wegverkeer (BABW);
- Uitvoeringsvoorschriften BABW inzake verkeerstekens (UVS BABW);
- Keureisen van het Hoogheemraadschap van Rijnland voor watergangen;
- Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen;
- de Europese NEN-normen;
- Wet op de lijkbezorging .
- Wet Verankering en Bekostiging Gemeentelijke Watertaken

- Waterwet
- Wet Milieubeheer

Lokaal

- APV Voorschoten;
- Gladheidbestrijdingsplan;
- Geactualiseerde Beheerplannen;
- Gedragscode Flora en Fauna Voorschoten;
- het gemeentelijk Speelruimteplan;

Thema's

Een schone goed onderhouden buitenruimte
Een aantrekkelijk aanzicht

Uitsplitsing naar thema's

Een schone goed onderhouden buitenruimte (thema)

Integraal beheer openbare ruimte

Onderhoud en beheer van alle te beheren onderdelen in de openbare ruimte worden integraal project- en planmatig uitgevoerd aan de hand van meerjaren beheerplannen en daar van afgeleide jaarplannen en -planningen. Vanaf 2010 zijn er extra middelen beschikbaar om een inhaalslag uit te voeren om het achterstallig onderhoud in te lopen en geheel Voorschoten op het onderhoudsniveau B te brengen. Deze middelen zijn nog voorzien tot en met 2014 voor onderhoud aan asfalt- en klinkerwegen en ook het opknappen van het Burgemeester Berkhoutpark kan hieronder geschaard worden. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte zal vanaf 2015 met de dan reguliere middelen op niveau B gehouden moeten worden. Behoudens de buitengebieden die vanaf 2014 op niveau C wordt onderhouden. Een aandachtspunt is het grootschalig wegonderhoud voor de komende jaren. In het beheerplan Wegen was onder andere rekening gehouden met het uitvoeren van projecten uit de 4V nota. Nu voorgesteld is om uit de 4V nota de projecten Leidseweg Noord, Mozartlaan, Bachlaan en Piet Heijnlaan niet meer uit te voeren, wordt de noodzakelijk kwaliteitslag voor de verharding niet uitgevoerd. Op een aantal van deze wegen is groot onderhoud op korte termijn echter noodzakelijk. De beschikbare financiën voor wegbeheer schieten hiervoor tekort. Op basis van een verdere technische verkenning zal een herziening van de prioriteiten komen. Dan wordt ook duidelijk wat de consequenties zijn. Voorzien wordt dat het huidige onderhoudsniveau B, economisch gezien het meest optimale niveau, voor wegverhardingen dan niet meer haalbaar zal zijn.

Burgers, bedrijven en instellingen zijn actief betrokken bij het (onderhoud van) een schone, goed onderhouden, veilige en toegankelijke openbare ruimte. Bij de jaarlijkse schouw is een afvaardiging van buurtorganisaties betrokken en het onderhoud van het groen bij de vier rotondes is geadopteerd door bedrijven.

Groot onderhoud in het openbare domein is uitgevoerd op basis van uitvoeringsplannen. Gekoppeld aan de beheer- en vervangingsplannen waaruit ook het klein, meer reguliere, onderhoud volgt.

Uitvoering van het Knooppunt Voorschoten is gestart en door derden ontwikkelde openbare ruimte zoals het Keel-gebied is aan de gemeente overgedragen.

Aan de hand van de jaarlijkse inspecties zijn de data in de beheerprogramma's geactualiseerd. Die beheerdata is mede input voor de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). De BGT is onderdeel van het Stelsel van Basisregistraties waarvoor geldt dat informatie eenmalig wordt ingewonnen bij de bron. Deze basisregistratie moet per 1 januari 2017 de digitale ondergrond zijn voor al andere (overheids)instanties op het gebied van beleid, bestuur en beheer.

Afvalwaterketen

Met de nieuwe wet Verankering en Bekostiging Gemeentelijke Watertaken en de Waterwet is de zorgplicht van de gemeente uitgebreid met twee nieuwe zorgplichten, namelijk hemelwater en grondwater. Hoe we dit doen is vastgelegd in een verbreed gemeentelijk rioleringsplan. Dit zal eind 2013 herzien zijn. In dat plan zijn de beleidskeuzes opgenomen over de zorgplichten afvalwater, hemelwater en grondwater en het plan geeft daarmee de hoofdlijn van het rioleringswater-, hemelwater- en grondwaterbeleid weer.

Met een meer integrale en regionale samenwerking binnen de afvalwaterketen, waarbij waterschap en gemeente(n) samenwerken, wordt de mate van afstemming verhoogd. Daardoor zal meer en beter gebruik gemaakt worden van aanwezige kennis waarmee een efficiëncyslag gemaakt kan worden. Kosten voor de externe ondersteuning kunnen daarmee gereduceerd worden.

Afval

Het verhogen van de nuttige toepassing van het totaal aan huishoudelijk afval van 51% in 2006 naar 60% in 2015 (landelijke doelstelling van het afvalstoffenbeleid). Maatregelen om te komen tot dit percentage afvalscheiding kan bereikt worden door voorlichting en het faciliteren met brengvoorzieningen en het gratis ophalen van grofvuil te ontmoedigen.

Gestart is met de uitrol van het uitvoeringsplan om in 2016 alle afvalcontainers bij hoogbouw vervangen te hebben door ondergrondse containers. Een nieuw beleidsplan afvalinzameling wordt opgesteld waarbij ook de inzameling van kunststof een plaats krijgt. Daarbij wordt rekening gehouden dat kunststofstatiegeldfles zal verdwijnen. Hierdoor zal de omvang van het ingezamelde kunststof verder toenemen. In 2014 zal de nieuwe verwerker van GFT straten en voorbereidingen worden gestart om verwerking van restafval en grofvuil aan te besteden.

Kengetallen				
	2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
Oppervlakte openbaar groen (ha.)	96,2	96,6	97,1	97,1
Aantal bomen (stuks)	11.000	11.050	11.200	11.200
Oppervlakte elementenverharding (m2)	819.171	819.171	819.171	819.171
Oppervlakte asfaltverharding (m2)	193.441	193.441	193.441	193.441
Lengte riolering drukleiding [km]	14,9	15,6	15,6	15,6
Aantal ondergrondse containerlocaties / aantal containers	38/73	48/83	NB	NB

Het te beheren areaal neemt in 2014 toe door oplevering van het KEEL-gebied fase I per 2014 en door fase II per 2015, door realisatie van het Duivenvoordse polderpad in 2014 en als gevolg van de

nieuwbouw van scholenlocaties. In 2016 zal het areaal nog verder toenemen door de overdracht van het nieuwbouwproject Burgemeester van der Hoevenpark.

Een aantrekkelijk aanzicht (thema)

Door de inzet op goed beheer van cultuurhistorische en landschappelijke elementen wordt ook een aandeel geleverd aan het prettige woonklimaat van Voorschoten. Deze inzet plegen we onder andere op de vergunningverlening en handhaving maar ook op het beheer van de openbare ruimte. Behoud en versterking van het groene karakter van onze gemeente beschouwen we dan ook als speerpunt.

Groot onderhoud van het Burgemeester Berkhoutpark wordt in 2014 doorgezet en afgerond.

Kengetallen				
	Werkelijk 2013	Raming 2014	Raming 2015	Raming 2016
Aantal speelplaatsen/speeltoestellen	91/372	90/372	89/372	87/372

Financiën

Overzicht lasten en baten van het programma

Programma P5 Beheer van de omgeving

Product		Begroting 2013	begroting 2014	begroting 2015	begroting 2016	begroting 2017	
102	Verkeersveiligheid	Baten	0	0	0	0	
		Lasten	192.152	192.152	192.152	192.152	192.152
		Saldo	-192.152	-192.152	-192.152	-192.152	-192.152
111	Wegen en verhardingen	Baten	532	532	532	532	
		Lasten	1.867.213	1.802.256	1.839.858	2.147.382	2.276.450
		Saldo	-1.866.681	-1.801.724	-1.839.326	-2.146.850	-2.275.918
112	Kunstwerken	Baten	0	0	0	0	
		Lasten	145.264	150.735	160.614	172.288	173.592
		Saldo	-145.264	-150.735	-160.614	-172.288	-173.592
113	Openbare verlichting	Baten	0	0	0	0	
		Lasten	188.779	409.904	399.904	389.904	389.904
		Saldo	-188.779	-409.904	-399.904	-389.904	-389.904
121	Afvalstromen	Baten	111.023	111.023	111.023	111.023	
		Lasten	2.998.560	2.981.417	3.054.101	3.093.594	3.128.692
		Saldo	-2.887.537	-2.870.394	-2.943.078	-2.982.571	-3.017.669
123	Afvalstoffenheffing	Baten	3.288.862	3.040.280	3.194.643	3.254.643	3.314.643
		Lasten	0	0	0	0	0
		Saldo	3.288.862	3.040.280	3.194.643	3.254.643	3.314.643
131	Riolering	Baten	0	0	0	0	
		Lasten	2.068.251	2.299.564	2.374.705	2.406.672	2.463.526
		Saldo	-2.068.251	-2.299.564	-2.374.705	-2.406.672	-2.463.526
132	Rioolrechten	Baten	2.265.232	2.269.233	2.630.270	2.630.270	2.630.270
		Lasten	0	0	0	0	0
		Saldo	2.265.232	2.269.233	2.630.270	2.630.270	2.630.270
141	Watergangen en partijen	Baten	8.540	8.540	8.540	8.540	8.540
		Lasten	271.466	304.695	327.825	338.810	355.799
		Saldo	-262.926	-296.155	-319.285	-330.270	-347.259
151	Openbaar groen	Baten	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
		Lasten	1.430.869	1.513.573	1.544.326	1.565.097	1.632.260
		Saldo	-1.425.869	-1.508.573	-1.539.326	-1.560.097	-1.627.260
152	Speelvoorzieningen	Baten	0	0	0	0	
		Lasten	231.750	228.936	206.718	204.875	208.562
		Saldo	-231.750	-228.936	-206.718	-204.875	-208.562
153	Kinderboerderij	Baten	0	0	0	0	
		Lasten	81.756	80.701	80.701	80.701	80.701
		Saldo	-81.756	-80.701	-80.701	-80.701	-80.701
206	Begraafplaatsen en lijkbezorging	Baten	303.454	300.231	300.231	300.231	300.231
		Lasten	303.336	302.877	300.790	300.282	299.921
		Saldo	118	-2.646	-559	-51	310
261	Gebouwen en opstallen	Baten	220.202	95.202	95.202	95.202	95.202
		Lasten	169.923	168.582	168.205	167.827	167.449
		Saldo	50.279	-73.380	-73.003	-72.625	-72.247
Resultaat voor mutaties reserves			-3.746.474	-4.605.351	-4.304.458	-4.654.143	-4.903.567

Storting reserves	-125.000	0	0	0	0
Onttrekking reserves	262.474	732.124	383.210	403.731	442.470
Totaal Programma	-3.609.000	-3.873.227	-3.921.248	-4.250.412	-4.461.097

- = negatief

Mutaties reserves per programma.

x € 1.000

- = onttrekking, + = storting

Mutaties reserves	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Ontr. egalisatieres. afvalstoffenverwerking	-380	-306	-292	-267
Toevoeging egalisatiereserve riolering	-352	-78	-112	-175
TOTAAL	-732	-383	-404	-442

Overzicht incidentele lasten en baten

x € 1.000

Omschrijving	lasten				baten			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Opstellen afvalbeleid	15							
Mutaties reserves								
Egalisatie afvalstoffenverwerking					15			
Totaal	15				15			

Overzicht beïnvloedbare kosten

In het hoofdstuk "Begroting in oogopslag" is op totaalniveau inzicht gegeven in de mate van beïnvloedbaarheid van diverse soorten lasten en baten. Ter aanvulling daarop wordt onderstaand ingezoomd op de materiële lasten van het programma. Deze lasten zijn in principe beïnvloedbaar. Het gaat hierbij om geleverde goederen en diensten.

materiële lasten

x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
leveringen/diensten derden	3.463	3.418	3.350	3.355	3.355

Analyse P5 Beheer van de omgeving

Grote verschillen P5 Beheer van de omgeving

		Saldo begroting 2013	Saldo begroting 2014	verschil
102	Verkeersveiligheid	192.152	192.152	0
111	Wegen en verhardingen	1.866.681	1.801.724	64.957
112	Kunstwerken	145.264	150.735	-5.471
113	Openbare verlichting	188.779	409.904	-221.125
121	Afvalstromen	2.738.600	2.490.376	248.224
123	Afvalstoffenheffing	-3.288.862	-3.040.280	-248.582
131	Riolering	1.954.596	1.947.458	7.138
132	Rioolrechten	-2.265.232	-2.269.233	4.001
141	Watergangen en partijen	262.926	296.155	-33.229
151	Openbaar groen	1.425.869	1.508.573	-82.704
152	Speelvoorzieningen	231.750	228.936	2.814
153	Kinderboerderij	81.756	80.701	1.055
206	Begraafplaatsen en lijkbezorging	0	2.646	-2.646
261	Gebouwen en opstallen	74.721	73.380	1.341
Totaal programma		3.609.000	3.873.227	-264.227

Toelichting afwijkingen boven € 50.000

Verschillenanalyse tussen begroting 2013 en begroting 2014.

- = lager bedrag in 2014 t.o.v. 2013

+ = hoger in 2014 t.o.v. 2013

Fasere participatieactiviteiten	-40.000
Vervangen lantaarnpalen	109.000
Storting in voorziening OV en verkeersinstallaties	112.000
Kapitaallasten	315.000
Opbrengst afvalstoffenheffing	249.000
Onttrekking egalisereserve afvalstoffenverwerking	-231.000
Onttrekking egalisereserve riolering	-238.000
Dotatie voorziening baggerwerkzaamheden	17.000
Overig	-29.000
Totaal	264.000

Investeringsplan van het programma

Investering in 2014	Bedrag	Toelichting
Materieel buitendienst		
Zoutmenger	21.750	Om de werkzaamheden met eigen personeel op een flexibele, taak- en servicegerichte wijze uit te voeren, is betrouwbaar materieel een vereiste. Gebaseerd op gangbare afschrijvingstermijnen zijn deze vervangingen van het materieel voorzien.
Transportauto groen 2x	80.000	
Aanhanger groot reiniging	40.000	
Aanhanger klein 2x	5.500	
Kleine maaimachine	35.000	
Opzetstrooier nat 2x	37.400	
Kolkenzuiger	185.000	
Wegen		
Wegen: asfalt en open verharding	350.000	Gebaseerd op het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau B, het te onderhouden areaal en kengetallen zijn deze bedragen nodig voor een adequaat beheer
Reconstr. wegen: asfalt/open verharding	250.000	
Projecten 4 V nota	665.000	
Kunstwerken		
Kunstwerken / bruggen	233.300	Gebaseerd op het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau B, het te onderhouden areaal en kengetallen zijn deze bedragen nodig voor een adequaat beheer
Water		
Beschoeiingen / duikers	183.167	Gebaseerd op het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau B, het te onderhouden areaal en kengetallen zijn deze bedragen nodig voor een adequaat beheer
Groen		
Groen, vervangingsinvesteringen	552.338	Gebaseerd op het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau B, het te onderhouden areaal en kengetallen zijn deze bedragen nodig voor een adequaat beheer
Afvalverwijdering		
Ondergr containers bij hoogbouw Vlietwijk	88.000	De bovengrondse containers zijn afgeschreven en worden vervangen. Met ondergronds containers kunnen grotere volumes aangeboden worden en worden de bakken voorzien van een toegangssysteem
Ondergr containers bij hoogbouw Centrum	16.000	
Ondergr containers bij hoogbouw Adegeest	16.000	
Ondergr containers bij hoogbouw N-Hofland	24.000	
Chippen afvalcontainers	600.000	
Inzamelen bedrijfsafval via 2 inzamelpunten	20.000	
Riolering		
Vervanging riolering	260.000	Gebaseerd op het verbreed gemeentelijk rioleringsplan 2009-2013
Vervanging riolering Vlietwijk	1.040.000	Voorzien als aandeel (voor 2014), in de kosten voor de reconstructie Vlietwijk
Gemaal Dobbewijk pompinstallaties	80.200	

6. Programma Wonen en leefomgeving

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
• Wonen en leefomgeving	• Een gezond leefmilieu	• Wonen • Ongediertebestrijding • Recreatievoorzieningen en evenementen • Milieuprogramma • Natuur en landschap

Visie Programma Wonen en leefomgeving

Visie op het programma (als geheel)

‘Voorschoten is een groene en veilige gemeente gelegen in de drukke Randstad. Haar 23.500 inwoners waarderen het dorpse karakter. Het dorpse karakter van onze gemeente uit zich door de mooie parken, de vele bomen, ruime lanen en de bescheiden dichtheid van huizen.’ Dit is de beginzin van deel I van het coalitieakkoord; ‘Durf te kiezen’. In dit programma geven we aan hoe we de genoemde kwaliteiten willen behouden. De gemeente moet groen blijven en er moet ruimte zijn voor alle lagen van de bevolking. Ook nu de middelen beperkter worden. 30% van de totale bouwproductie wordt gerealiseerd in de sociale sector, dit kunnen zowel koop- als huurwoningen zijn. Op huisvestingsgebied werken we samen met de corporaties en gaat onze speciale aandacht uit naar de ouderen en starters op de woonmarkt.

Op milieugebied zijn we ambitieus, maar zeer realistisch. Dit gaan we onder andere doorvoeren in ons nieuwe afvalbeleid dat in 2014 wordt opgesteld.

De recreatieve voorzieningen in Voorschoten dragen bij aan de identiteit en gebruikswaarden van Voorschoten als groene gemeente. De gemeente zorgt ervoor dat de groen blauwe ruimte voorziet in basisvoorzieningen voor openluchtrecreatie. Betrokkenheid en binding van de inwoners uit de wijdere omgeving draagt bij aan het draagvlak voor behoud van de groene ruimte. Mede in het kader van Duin Horst & Weide (gebied waarin de drie Pact van Duivenvoordgemeenten Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg samenwerken) wordt ingezet op versterking van de bestaande recreatieve voorzieningen. Daarbij gaan we niet uit van grootschalige voorzieningen of wijzigingen in het recreatieve voorzieningenniveau. We gaan uit van realisatie van ontbrekende schakels

en kleine aanpassingen om de bruikbaarheid van het bestaande recreatieve netwerk te verbeteren. In de recreatienota wordt hier verder op in gegaan. Om de recreatie zo nu en dan een positieve impuls te geven werken we mee aan evenementen, mits wij de openbare orde en veiligheid kunnen garanderen.

Maatschappelijke effecten van het programma (als geheel)

- Een gedifferentieerde en op woningbehoefte afgestemde woningvoorraad.
- Dynamiek op de woonmarkt (doorstroming vindt plaats).
- Meer woningen zijn geschikt of woningen zijn geschikter voor de doelgroepen senioren en zorgbehoevenden.
- Inwoners zijn beter geïnformeerd over de (woon)mogelijkheden
- Behoud en waar mogelijk een verbetering van de leefkwaliteit (lucht, bodem en geluid)
- Het in stand houden van de leefkwaliteit en het voorkomen van milieucalamiteiten door het systeem van milieuvergunningen en -meldingen (omgevingsvergunningen).
- Breder draagvlak binnen de regio voor behoud van het groene landschap.
- Samenwerking met de recreatiebedrijven voor een optimalisering van de recreatieve mogelijkheden
- Inwoners en omwonenden kunnen nog beter gebruik maken van de groene, blauwe en recreatieve kwaliteiten van Voorschoten
- Waarborgen van de veiligheid bij grootschalige evenementen.

Relevante regelgeving/beleidskader van het programma

Centraal/regionaal

- Huisvestingswet
- Huisvestingsbesluit
- Besluit Beheer Sociale Huurwoningen
- Regionale Huisvestingsverordening Holland Rijnland
- Regionale Woonvisie Holland Rijnland 2005–2019
- Regionale Prestatieafspraken 2010–2014
- Provinciale Woonvisie Zuid–Holland 2011–2020
- Wet milieubeheer
- Wet geluidhinder
- Wet bodembescherming

- Provinciale milieuverordening
- Flora & faunawet
- Boswet
- Nota groen en water

Lokaal

- Prestatieafspraken gemeente-corporaties 2012-2016
- Woonvisie Voorschoten 2010-2014
- Milieubeleidsplan 2012-2016
- Actieplan geluid
- Nota Bodembeheer
- Groenbeleidsplan
- Landschapontwikkelingsplan Duin Horst & Weide

Thema's

Een gezond leefmilieu

Uitsplitsing naar thema's

Een gezond leefmilieu (thema)

De beleidsdoelen in dit programma zijn samen te vatten in behoud en versterking van een gevarieerd woningaanbod. Daarbij ligt de focus op ouderen en starters. Voor die inwoners wordt gewerkt aan handhaving van de leefkwaliteit door de woningen en de omgeving op een acceptabel niveau te houden t.a.v. luchtvervuiling, geluidsoverlast en bodemkwaliteit. We willen de samenleving verduurzamen door CO₂-reducerende maatregelen en het toepassen van 'groene' energie. De groene omgeving en uitloopgebieden worden in stand gehouden en met beperkte maatregelen beter toegankelijk. Het doel is het beter benutten van wat Voorschoten nu al te bieden heeft.

Om inhoud te geven aan de bovenstaande visie en de beleidsdoelen wordt in 2014 ingezet op (vooral) het uitvoeren van eerder vastgesteld beleid en (daarnaast) het herijken van een aantal beleidsvelden. De volgende activiteiten en producten kunt u in 2014 verwachten.

Wonen

Om een antwoord te hebben op de veranderde marktomstandigheden wordt de woonvisie geactualiseerd, waarbij extra aandacht blijft voor ouderen en starters. Bij beïnvloedbare bouwprojecten zetten we in op het realiseren van doorstroming op de woningmarkt. Vanuit de woonvisie wordt input geleverd voor de structuurvisie en bij mogelijke ontwikkelingsplannen. Met de corporaties zijn prestatieafspraken gemaakt. Deze afspraken worden uitgevoerd onder andere door in samenwerking met de corporaties plannen uit te werken voor opplus- en herstructureringsmogelijkheden, bijvoorbeeld liften bijplaatsen, galerijen en woningen drempelloos maken en aanpassingen in de openbare ruimte. Een belangrijk opplus- en herstructureringsproject is het project aan de Jan

Evertsenlaan en omgeving. Dit is in 2014 aan de orde en wordt bekostigd uit het volkshuisvestingsfonds.

De reguliere taken bestaan onder andere uit het bepalen van lokale accenten bij de woonruimteverdeling (vanuit de regionale huisvestingsverordening) en het afhandelen van aanvragen voor startersleningen en vergunningen voor tijdelijke verhuur in het kader van de leegstandwet.

Milieu

Het afvalbeleidsplan is verouderd en de landelijke kaders zijn gewijzigd. De verantwoordelijkheid voor de gehele afvalketen wordt overgedragen aan de gemeentes. Een van de grote opgave is deze keten van 'ophalen, vervoeren en verwerken' zodanig vorm te geven dat we voldoen aan de verplichting om 60% van ons afval om te vormen tot een grondstof. Een afvalbeleidsplan 2015-2020 moet hiervoor de kaders en aanpak gaan bepalen. Daarnaast zullen we ons op milieugebied (uitvoering Milieubeleidsplan 2012-2016) voornamelijk inzetten op het uitvoeren van bestaand beleid zoals het actieplan geluid en het stimuleren van en bijdragen aan het reduceren van energieverbruik en CO₂-uitstoot door inzet van de duurzaamheidsreserve. Dit kan bijvoorbeeld door het opwekken van duurzame energie. Zowel bij nieuwe ontwikkelingen als in bestaande situaties. Daarnaast wordt uitvoering geven aan het beleid duurzaam bouwen en duurzame stedenbouw.

Groen en recreatie

Er is een analyse gemaakt van de bestaande recreatieve mogelijkheden in Voorschoten. Op basis van deze analyse is in de recreatie-nota een maatregelenpakket opgesteld. Hierbij is aangesloten bij de activiteiten die al uitgevoerd worden in het kader van Duin Horst & Weide. Net als de uitvoering van de recreatienota zetten we de uitvoeringsmaatregelen uit het landschapsontwikkelingsplan Duin Horst & Weide ook door in 2014. Hierbij is het van groot belang dat we samenwerken met onze buurgemeenten voor het versterken van het belang in regionaal verband, afstemming in het samenhangende gebied en beter behoud en verbetering van onze groene ruimte (Pact van Duivenvoorde).

Maatschappelijke betrokkenheid

Om draagvlak te creëren voor nieuw beleid en/of uitvoering van beleid en om inwoners beter te betrekken bij de activiteiten van de gemeente, zijn in 2012 enkele adviescommissies opgericht. De samenwerking is goed en zowel ambtelijk als bestuurlijk worden de contacten regulier onderhouden. Binnen dit programma betreft dit het Platform duurzaam Voorschoten (PDV) en de Voorschotense Advies Commissie (VAC).

1 Kengetallen					
	2 <u>Werkelijk</u> <u>2010</u>	3 <u>Werkelijk</u> <u>2011</u>	4 <u>Werkelijk</u> <u>2012</u>	5 <u>Raming</u> <u>2013</u>	6 <u>Raming</u> <u>2014</u>
Aantal woonruimten	10.473	10.747	10.813	10.919	11.249
Corporatiebezit	2.333	2.301	2.352	2.352	2.352
Sociale koop	900	900	900	900	930
Vrije sector (koop en huur)	6.774	7.155	7.170	7.276	7.576
cap. bijz. woongebouwen	424	349	349	349	349
Aantal woonwagens	1	1	1	1	1
Aantal woonschepen	41	41	41	41	41

Financiën

Overzicht lasten en baten van het programma

Programma P6 Wonen en leefomgeving			Begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Product			2013	2014	2015	2016	2017
073	Wonen	Baten	11.714	11.714	11.714	11.714	11.714
		Lasten	44.545	47.869	47.852	47.834	47.817
		Saldo	-32.831	-36.155	-36.138	-36.120	-36.103
122	Ongediertebestrijding	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	12.207	12.207	12.207	12.207	12.207
		Saldo	-12.207	-12.207	-12.207	-12.207	-12.207
163	Recreatievoorzieningen en evenementen	Baten	2.617	2.617	2.617	2.617	2.617
		Lasten	79.912	63.680	71.796	71.796	71.796
		Saldo	-77.295	-61.063	-69.179	-69.179	-69.179
171	Milieuprogramma	Baten	20.000	0	0	0	0
		Lasten	650.391	642.391	642.391	642.391	642.391
		Saldo	-630.391	-642.391	-642.391	-642.391	-642.391
172	Natuur en landschap	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	5.654	100.927	100.927	100.927	100.927
		Saldo	-5.654	-100.927	-100.927	-100.927	-100.927
Resultaat voor mutaties reserves			-758.378	-852.743	-860.842	-860.824	-860.807
Starting reserves			0	0	0	0	0
Onttrekking reserves			0	0	0	0	0
Totaal Programma			-758.378	-852.743	-860.842	-860.824	-860.807

- = negatief

Mutaties reserves per programma.

Geen mutaties reserves voor dit programma.

Overzicht incidentele lasten en baten

Geen incidentele lasten en baten voor dit programma.

Overzicht beïnvloedbare kosten

In het hoofdstuk "Begroting in oogopslag" is op totaalniveau inzicht gegeven in de mate van beïnvloedbaarheid van diverse soorten lasten en baten. Ter aanvulling daarop wordt onderstaand ingezoomd op de materiële lasten van het programma. Deze lasten zijn in principe beïnvloedbaar. Het gaat hierbij om geleverde goederen en diensten.

materiële lasten

x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
leveringen/diensten derden	118	146	146	146	146

Analyse P6 Wonen en leefomgeving

Grote verschillen P6 Wonen en leefomgeving

		Saldo begroting 2013	Saldo begroting 2014	verschil
073	Wonen	32.831	36.155	-3.324
122	Ongediertebestrijding	12.207	12.207	0
163	Recreatievoorzieningen en evenementen	77.295	61.063	16.232
171	Milieuprogramma	630.391	642.391	-12.000
172	Natuur en landschap	5.654	100.927	-95.273
Totaal programma		758.378	852.743	-94.365

Toelichting afwijkingen boven € 50.000

Verschillenanalyse tussen begroting 2013 en begroting 2014.

- = lager bedrag in 2014 t.o.v. 2013

+ = hoger in 2014 t.o.v. 2013

Detacheringsopbrengst milieubeheer	20.000
Pact van Duivenvoorde (van progr 4)	95.000
Overig	-21.000
Totaal	94.000

Investeringsplan van het programma

Investering in 2014	Bedrag	Toelichting
geen geplande investeringen Programma Wonen en leefomgeving		

7. Programma Financiën

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">• Financiën	<ul style="list-style-type: none">• Beheerste financiën en een sluitende begroting• Resultaatgerichte sturing en verantwoording	<ul style="list-style-type: none">• Gemeentelijke belastingen• Geldleningen• Deelnemingen• Algemene uitkering• Algemene baten en lasten/onvoorzien• Saldo kostenplaatsen• Mutaties reserves• Saldo baten en lasten na bestemming

Visie Programma Financiën

Visie op het programma (als geheel)

Voorschoten heeft op korte en middellange termijn een sluitende begroting met een materieel evenwicht tussen lasten en baten.

De omvang van de voorzieningen sluit aan bij de toekomstig verwachte uitgaven waarmee de exploitatie gelijkmatig wordt belast.

De omvang van het weerstandsvermogen heeft een omvang waarmee incidentele tegenvallers opgevangen kunnen worden zonder gepaard te gaan met een lastenverzwaring voor de burgers.

De financieringspositie van de gemeente staat in reële verhouding tot het voorzieningenniveau en is beheersbaar.

De komende jaren worden gekenmerkt door de uitbreiding van taken in combinatie met teruglopende inkomsten. De algemene uitkering neemt vanaf 2014 ten gevolge van bezuinigingen bij de rijksoverheid fors af en taken in het sociale domein komen naar de gemeente. Dat laatste met minder geld dan daar nu, door het Rijk en de provincie, aan wordt besteed. Daarnaast wordt een herijking van de verdeelsystematiek van het gemeentefonds voorzien en worden aanvullende landelijke bezuinigingen verwacht. De septembercirculaire geeft uitsluitsel over de gevolgen hiervan voor de gemeente.

Binnen deze moeilijke omstandigheden staat het bieden van continuïteit voor de inwoners, bedrijven en instellingen van Voorschoten voorop. Hiervoor dient de gemeente financieel op orde te zijn. Bij de noodzakelijke compensatie van de wegvallende structurele inkomsten ligt het zwaartepunt op het hiermee in overeenstemming brengen van de

structurele uitgaven van de gemeente dan wel het realiseren van alternatieve structurele inkomsten. Naast effectuering van de eerder besloten ombuigingen zijn daartoe in deze begroting aanvullende bezuinigingsmaatregelen opgenomen. Kortingen op specifieke gemeentefondsuitkeringen worden één op één doorvertaald in de betreffende programmabudgetten.

Verzwarend van de lastendruk voor de burger met meer dan de gebruikelijke indexatie is in deze collegeperiode niet aan de orde.

Maatschappelijke effecten van het programma (als geheel)

Een evenwichtige financiële positie met een bijbehorende beheersbare en bij het door de burger gewenste voorzieningenniveau aansluitende lastendruk.

Relevante regelgeving / beleidskader van het programma

- Financiële verhoudingswet
- Circulaires over de uitkering uit het gemeentefonds
- Prospectiefnota 2014
- Nota reserves en voorzieningen
- Treasurystatuut

Thema's

Beheerste financiën en een sluitende begroting
Resultaatgerichte sturing en verantwoording

Uitsplitsing naar thema's

Beheerste financiën en een sluitende begroting (thema)

Beleidsdoelstellingen	Meetbaar effect
Sluitende meerjarenbegroting	Het meetbare effect van een evenwichtige financiële positie wordt vooral zichtbaar bij de activiteiten en de daarbij behorende indicatoren die hierna zijn uitgewerkt: sluitende meerjarenbegroting waarbij acceptabele maatregelen zijn genomen om tot een sluitend meerjarenbeeld te komen, reserves en voorzieningen op een aanvaardbaar peil zijn en de schuldenlast beheersbaar is.
Acceptabele lokale heffingen	Voor bestemmingsheffingen en leges geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat de opbrengst gebruikt wordt ter dekking van de gemaakte kosten. In 2013 vindt onderzoek plaats naar de mate van kostendekkendheid van bijv. de omgevingsvergunningen. Waar nodig binnen dit uitgangspunt worden de tarieven aangepast. De omvang van de lokale lasten stijgt mee met jaarlijks bij de begroting vast te stellen inflatiecorrectie. Extra stijgingen op onderdelen worden zo veel als mogelijk gecompenseerd door verlaging op andere onderdelen.

Beheersbare risico's

Voor een beeld van de inschatting van de verschillende risico's wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvormen en risicobeheersing.

Activiteiten

Sluitende meerjarenbegroting

De perspectiefnota geeft het onderstaande meerjarenbeeld te zien

	V=voordeel/N=nadeel			
Eindtotaal (meerjaren)ramingen	2014	2015	2016	2017
Saldo meerjarenramingen	0	0	0	0
Gevolgen van de voorjaarsnota 2013	47.000 N	47.000 N	47.000 N	47.000 N
Gevolgen van de perspectiefnota 2014-2017	52.000 V	769.000 N	663.000 N	912.000 N
Resultaat meerjarenramingen	5.000 V	816.000 N	710.000 N	959.000 N

De begroting kende de afgelopen jaren, maar ook in meerjarenperspectief relatief sterk stijgende kapitaallasten als gevolg van uitgevoerde en voorgenomen investeringen. In combinatie met de aanmerkelijk verslechterende algemene uitkering leidt dit tot onbalans in de begroting.

Het met ingang van 2016 volledig wegvallen van de structurele dividenduitkering van Nuon Energy dient te worden gecompenseerd door beleggingsrendementen op de verkoopopbrengsten.

Taakstellingen

Dit geeft de noodzaak tot aanvullende bezuinigingen aan. Een belangrijke maatregel die wij voorstellen is het instellen van een investeringsplafond. Dit plafond moet er toe leiden dat de geraamde toename van de kapitaallasten aanmerkelijk wordt afgevlakt.

Het dekkingsplan geeft daarnaast andere aanvullende ombuigingsmaatregelen om de meerjarenbegroting reëel sluitend te maken.

Het overzicht van de reserves en voorzieningen wordt bij begroting en jaarrekening geactualiseerd. In de Treasuryparagraaf wordt de ontwikkeling van de financieringsbehoefte toegelicht.

Voor de berekening van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing en de rioolheffingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen. Daarin wordt tevens in gegaan op de ontwikkeling van de lokale lastendruk.

Beheersbare risico's

De risico's en de te treffen c.q. getroffen beheersmaatregelen worden bij begroting en jaarrekening geactualiseerd en afgezet tegen het aanwezige weerstandsvormen. Het weerstandsvormen dient minimaal 12% van de begrotingsomvang te bedragen.

Resultaatgerichte sturing en verantwoording

Beleidsdoelstellingen

Een meer resultaatgerichte verantwoording waarbij wordt aangegeven of de beoogde doelen zijn behaald en wat de relatie is met de ingezette middelen.

De planning- en controlcyclus kent een vijftal documenten.

- De perspectiefnota vormt de start van de begrotingsvoorbereiding. De nota geeft inzicht in de verwachte inhoudelijke en financiële ontwikkelingen voor het komende begrotingsjaar en

meerjarenperiode en legt de algemene begrotingsuitgangspunten voor de begroting van het komend jaar vast. De perspectiefnota wordt voor de zomer aangeboden en door de raad vastgesteld.

- De begroting wordt met inachtneming van de perspectiefnota en de beraadslagingen daarover in de raad opgesteld. In de begroting stelt de raad de baten en lasten voor de programma's vast en autoriseert het college tot het doen van uitgaven en het verwerven van inkomsten tot de in de begroting genoemde bedragen en voor de daarin vastgestelde doelen. De begroting wordt vastgesteld door de raad en vóór 15 november toegezonden aan de provincie in het kader van het begrotingstoezicht.
- Voor de zomer biedt het college de voorjaarsnota ter vaststelling aan de raad. De voorjaarsnota biedt inzicht in de uitvoering van de begroting in de eerste drie maanden van het lopende jaar en de eventuele afwijkingen die worden verwacht.
- De najaarsnota geeft een overzicht van de uitvoering van de begroting in de eerste negen maanden van het lopende begrotingsjaar. De nota gaat in op de (verwachte) afwijkingen op de begroting van het lopende jaar. De najaarsnota wordt aangeboden aan de raad voor 1 oktober.
- Het sluitstuk van de begrotingscyclus is de jaarrekening. Daarin vindt de finale verantwoording plaats over het afgelopen begrotingsjaar. De jaarrekening wordt vastgesteld door de raad en voor 15 juli toegezonden aan de provincie in het kader van het begrotingstoezicht.

In de aanloop naar de opstelling van de begroting 2014 is met een werkgroep uit de raad gesproken over verbetering van de opzet en inhoud van de begrotingsdocumenten. De voorliggende begroting is daarvan het resultaat. In de begroting is tevens de 'begroting in een oogopslag'. Dit onderdeel behandelt de hoofdlijnen van de begroting en geeft de raad meer handvatten om te sturen. De komende tijd zal de nieuwe opzet verder worden ingevuld en uitgewerkt en ook worden doorgevoerd in alle P&C-documenten om de inzichtelijkheid en leesbaarheid te vergroten.

De specifieke sturing en verantwoording ten aanzien van de grote projecten is vanaf 2012 vorm gegeven in het Meerjarenprogramma Grondexploitaties (MPG). Bij de behandeling van de jaarrekening wordt een actueel MPG aangeboden aan de raad en in de najaarsnota volgt een update van het programma.

Financiën

Overzicht lasten en baten van het programma

Programma P7 Financiën			Begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Product			2013	2014	2015	2016	2017
026	Gemeentelijke belastingen	Baten	5.109.029	5.306.352	5.394.371	5.478.512	5.480.512
		Lasten	748.689	731.469	729.649	727.828	727.828
		Saldo	4.360.340	4.574.883	4.664.722	4.750.684	4.752.684
900	Geldleningen	Baten	3.767.513	3.774.001	3.840.840	3.739.682	3.631.367
		Lasten	1.084.075	845.569	1.183.212	1.096.864	872.582
		Saldo	2.683.438	2.928.432	2.657.628	2.642.818	2.758.785
901	Deelnemingen	Baten	869.075	600.034	600.034	600.034	600.034
		Lasten	11.590	10.141	10.141	10.141	10.141
		Saldo	857.485	589.893	589.893	589.893	589.893
902	Algemene uitkering	Baten	18.336.930	18.703.662	16.917.720	16.856.616	16.636.636
		Lasten	0	0	0	0	0
		Saldo	18.336.930	18.703.662	16.917.720	16.856.616	16.636.636
903	Algemene baten en lasten_ onvoorzien	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	93.943	-133.676	-43.626	-43.388	-43.150
		Saldo	-93.943	133.676	43.626	43.388	43.150
904	Saldo kostenplaatsen	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	-1.033.777	-1.482.065	-1.346.561	-1.356.528	-1.384.497
		Saldo	1.033.777	1.482.065	1.346.561	1.356.528	1.384.497
906	Saldo baten en lasten na bestemming	Baten	11.234	0	0	0	0
		Lasten	0	0	0	0	0
		Saldo	11.234	0	0	0	0
Resultaat voor mutaties reserves			27.189.261	28.412.611	26.220.150	26.239.927	26.165.645
Storting reserves			-10.000	-371.939	-62.610	-37.181	-37.181
Onttrekking reserves			616.429	145.460	120.853	100.308	100.308
Totaal Programma			27.795.690	28.186.132	26.278.393	26.303.054	26.228.772

- = negatief

Mutaties reserves per programma.

x € 1.000

- = onttrekking, + = storting

Mutaties reserves	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Onttr. concernres. structuurverbetering	-145	-121	-100	-100
Toevoeging concernreserve	372	63	37	37
TOTAAL	372 -145	63 -121	37 -100	37 -100

Overzicht incidentele lasten en baten

x € 1.000

Omschrijving	lasten				baten			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
GR Duivenvoorde *)								
Lagere bijdrage GR Duivenvoorde	262	262	152	37				
Totaal	262	262	152	37				

*) de bijdrage aan GR Duivenvoorde is verdeeld over alle programma's. Voor de overzichtelijkheid is het overzicht incidentele lasten/baten opgenomen onder Programma 7 Financiën

Overzicht beïnvloedbare kosten

In het hoofdstuk "Begroting in oogopslag" is op totaalniveau inzicht gegeven in de mate van beïnvloedbaarheid van diverse soorten lasten en baten. Ter aanvulling daarop wordt onderstaand ingezoomd op de materiële lasten van het programma. Deze lasten zijn in principe beïnvloedbaar. Het gaat hierbij om geleverde goederen en diensten.

materiële lasten x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
leveringen/diensten derden Programma 7	4	4	4	4	4
leveringen/diensten derden huisvesting/accommodaties/ tractie	910	910	910	910	910

Analyse P7 Financiën

Grote verschillen P7 Financiën

		Saldo begroting 2013	Saldo begroting 2014	verschil
026	Gemeentelijke belastingen	-4.360.340	-4.574.883	214.543
900	Geldleningen	-2.683.438	-2.928.432	244.994
901	Deelnemingen	-857.485	-589.893	-267.592
902	Algemene uitkering	-18.336.930	-18.703.662	366.732
903	Algemene baten en lasten_ onvoorzien	93.943	-133.676	227.619
904	Saldo kostenplaatsen	-1.064.777	-1.482.065	417.288
905	Mutaties reserves	-575.429	226.479	-801.908
906	Saldo baten en lasten na bestemming	-11.234	0	-11.234
Totaal programma		-27.795.690	-28.186.132	390.442

Toelichting afwijkingen boven € 50.000

Verschillenanalyse tussen begroting 2013 en begroting 2014.

- = lager bedrag in 2014 t.o.v. 2013

+ = hoger in 2014 t.o.v. 2013

Indexering belastingopbrengsten	-215.000
Algemene uitkering gemeentefonds	-367.000
Lagere storting voorziening onderhoud gebouwen	-273.000
Taakstelling besluitvorming BOR/onderhoud groen	-34.000
Mutaties concernreserve	802.000
Saldo kostenplaatsen	-273.000
Overig	-30.000
Totaal	-390.000

Algemene uitkering

Ten opzichte van het bestaande meerjarenperspectief geeft de meicirculaire op termijn een verslechtering van afgerond € 2,0 mln. te zien.

Ontwikkeling meicirculaire	2014	2015	2016	2017
Regeerakkoord	-192.129	-1.435.258	-1.629.733	-1.726.959
Mondriaan-/zorg-/oranje-akkoord	-178.576	-176.965	-179.132	-179.048
Afrekening 2012 rijksbegroting	-204.938	-199.920	-202.242	-201.764
Nominale ontwikkeling	0	-162.435	-328.643	-479.190
Accresontwikkeling	422.540	188.034	-213.790	-476.849
Ontwikkeling uitkeringsbasis, WOZ	-417.697	-66.398	618.715	911.026
Taakmutaties	-3.714	55.152	61.392	61.849
Integratie-/decentralisatie- en suppletie-uitkeringen	101.168	86.711	86.711	86.711
kleine verschillen	-5.702	3.909	-906	-3.157
Verschil meicirculaire en meerjarenperspectief	-479.049	-1.707.170	-1.787.628	-2.007.381

Sinds de presentatie van het laatste meerjarenperspectief zijn op Rijksniveau diverse belangrijke akkoorden gesloten. Te denken valt aan het Regeerakkoord van oktober vorig jaar, het financieel onderhandelaarsakkoord van januari jl. en het Zorg- of Mondriaanakkoord van april jl. De uitwerking van de akkoorden op het gemeentefonds is groot; uiteindelijk is hier een neerwaartse bijstelling van € 1,7 mln. mee gemoeid.

Regeerakkoord	2014	2015	2016	2017
BTW-ontwikkelingen (21%-tarief en korting BTW-compensatiefonds)	-192.129	-512.295	-518.246	-517.021
Efficiency korting schaalvergroting gemeenten		-62.475	-126.401	-189.154
Maatschappelijke stages		-14.446	-14.661	-14.691
Scootmobielen		-20.637	-35.002	-70.184
Korting onderwijshuisvesting		-191.005	-193.663	-194.149
40% korting huishoudelijke hulp		-634.400	-741.760	-741.760
Totaal Regeerakkoord	-192.129	-1.435.258	-1.629.733	-1.726.959

In de kadernota hielden wij rekening met door regering aangekondigde bezuinigingen van € 4,3 miljard. Een besluit over de uitvoering daarvan wordt genomen in september, als de meest recente

ramingen van het CPB bekend zijn. Inmiddels wordt ook gesproken over aanvullende bezuinigingen tot een bedrag € 6 miljard. De gevolgen voor de gemeente zijn afhankelijk van de omvang van het bedrag en de invulling van de maatregelen. Niet alle bezuinigingen werken per definitie door in het gemeentefonds. De septembercirculaire zal hier meer uitsluitsel over geven.

In afwijking van de lijn in de voorgaande jaren is thans het meerjarenperspectief van de algemene uitkering gebaseerd op constante prijzen d.w.z. zonder loon- en prijsontwikkeling voor de jaren na 2014. Hiermee wordt dan aangesloten bij het uitgangspunt voor de gemeentelijke begroting dat de lasten alleen voor het begrotingsjaar worden geïndexeerd.

De algemene uitkering wordt derhalve gecorrigeerd voor de meerjarige loon- en prijsontwikkeling. Dit betekent dat voor 2015 tot en met 2017 de algemene uitkering lager geraamd wordt met respectievelijk € 162.000, € 329.000 en € 479.000.

De invloed van het Regeerakkoord op de accessen is in 2014 positiever dan eerder bericht maar slaat daarna snel om tot een uiteindelijk negatief effect van – € 477.000 te komen.

Aan de ontwikkeling van de landelijke en de gemeentelijke uitkeringsbasis, de actualisering van aantallen van de verschillende verdeelmaatstaven en hierbij met name anticiperend op de verwachte aanpassingen van de aantallen woonruimten uit hoofde van de BAG, de landelijke verwachte daling van de WOZ-waarde van 5,7% en de aansluiting van het laatste jaar in het meerjarenperspectief aan de huidige accresontwikkeling is uiteindelijk een voordeel gemoeid van € 911.000.

Voor intensiveringen als de begeleiding van de AWBZ naar de Wmo, het gedeeltelijk terugdraaien van de korting voor de ooit beoogde vermindering van het aantal politieke ambtsdragers en de kinderopvangtoeslag voor doelgroepouders en de uitvoeringskosten voor inburgering is uiteindelijk een voordeel verbonden van per saldo € 62.000.

Wat betreft de verschillende integratie-, decentralisatie- en suppletie-uitkeringen wordt uiteindelijk per saldo een € 87.000 hogere uitkering ontvangen. Het betreft een toename van € 138.000 voor de Wmo, € 24.000 voor de Centra voor Jeugd en Gezin, € 14.000 invoeringskosten voor de decentralisatie van de jeugdzorg en tenslotte een korting van € 75.000 op de suppletie-uitkering OZB.

Bij de berekening van het budgettaire effect van de meicirculaire is het uitgangspunt gehanteerd dat specifieke mutaties in de algemene uitkering één op één worden doorgegeven/gecompenseerd in de daarvoor bestaande gemeentelijke budgetten als bijv. voor de Wmo.

De posten die rechtstreeks op specifieke budgetten worden gemuteerd zijn de kortingen op de scootmobielen en de maatschappelijke stages, de Centra voor Jeugd en Gezin, de invoering van de decentralisatie Jeugdzorg, de vergoeding voor de transitiekosten AWBZ naar de Wmo en alle overige mutaties op de Wmo dus ook de 40%-korting op de huishoudelijke hulp. Dit resulteert in de hieronder vermelde budgettaire effecten op de algemene uitkering.

	2014	2015	2016	2017
Meerjarenperspectief	19.183.031	18.625.029	18.643.964	18.643.964
Stand Meicirculaire 2013	18.703.982	16.917.859	16.856.336	16.636.582
Vershil	-479.049	-1.707.170	-1.787.628	-2.007.382
Te compenseren in exploitatie	297.631	-439.309	-560.348	-594.328
Netto budgettair effect Meicirculaire	-776.680	-1.267.861	-1.227.280	-1.413.053

Belastingen en rechten

Conform de uitgangspunten worden de belastingen en rechten geïndexeerd met 2%. Dit genereert een budgettair voordeel van € 118.000 in 2014 oplopend tot € 123.000 in 2017.

Investeringsplan van het programma

Investering in 2014	Bedrag	Toelichting
geen geplande investeringen Programma Financiën		

8. Programma Economie en werk

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">• Economie & werk	<ul style="list-style-type: none">• Duurzame economische ontwikkeling• Financiële zelfredzaamheid	<ul style="list-style-type: none">• Bedrijvigheid• Ambulante handel• Inkomen• Minima• Participatiebudget• Sociale werkvoorziening

Visie Programma Economie en werk

Visie op het programma (als geheel)

Visie uit coalitieakkoord:

Voorschoten zou meer moeten zijn dan een 'boodschappendorp'. De ambities die in de recente detailhandelsvisie worden gegeven zijn te laag. Ons dorp zal ook regionaal haar rol moeten kunnen spelen en daar hoort een goed uitgerust en bereikbaar centrum bij met voldoende parkeergelegenheid. Maar ook goed ingerichte en moderne bedrijventerreinen en een gemeente die ondernemersvriendelijk is en met trots haar kwaliteiten naar buiten toe uitdraagt zijn van het grootste belang.

In 2020 is Voorschoten een levendige gemeente. Mensen uit de gemeente zelf en vanuit de regio komen graag winkelen in het historische en goed bereikbare centrum met een ruim en gevarieerd aanbod aan winkels of zoeken vertier op de gezellige terrassen. De weekmarkt is nog steeds een vaste waarde en floreert als vanouds. In de regio weet men dat je in Voorschoten vindt wat je zoekt. Onze bedrijventerreinen zijn regionaal goed bekend. De ondernemers waarderen het ondernemersvriendelijk klimaat en de pro-actieve houding van de gemeente. Veel Voorschotenaren profiteren daarvan, omdat er veel mensen bij Voorschotense bedrijven werken.

Maatschappelijke effecten van het programma (als geheel)

Maatschappelijk effect ten aanzien van duurzame economische ontwikkeling:

- Werkgelegenheid, voorzieningen en welvaart in Voorschoten.

Maatschappelijk effect ten aanzien van financiële zelfredzaamheid:

- Mensen die op of onder het bestaansminimum zitten, kunnen

	<ul style="list-style-type: none"> participeren in de samenleving. • Toename van uitstroom naar werk • Goede samenwerking met lokale ondernemers, ook als het gaat om toeleiding naar werk
Relevante regelgeving/beleidskader van het programma	<p>Ten aanzien van duurzame economische ontwikkeling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruimtelijke visie centrumvoorzieningen • Kantorennota Voorschoten 2012–2020 • Horecavisie Voorschoten 2011 <p>Ten aanzien van financiële zelfredzaamheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wmo beleidsplan ‘Samen doen!’ 2012–2015 • Raadsbesluit tijdelijke Aanscherping Wet werk en bijstand 2012 • Re-integratie verordening • Beleidsregels Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen Gemeente voorschoten 2012 • Beleidsregels terugvordering WWB • Beleidsregels verhaal WWB en WIJ 2011 • Beleidsregels vaststellen vermogen en vaststellen vermogen in eigen woning Wet werk en bijstand Voorschoten 2012 • Handhavingsverordening Wwb, loaw en loaz Gemeente Voorschoten 2012 • Richtlijnen Bijzondere bijstand & minimabeleid 2012 • Toeslagenverordening wet werk en bijstand gemeente Voorschoten 2012 • Afstemmingsverordening WWB, IOA en IOAZ Gemeente Voorschoten 2012 • Verordening Langdurigheidstoeslag Voorschoten 2012 • Meerjarenbeleidsplan Schuldhulpverlening 2013 – 2016
Thema's	<p>Duurzame economische ontwikkeling</p> <p>Financiële zelfredzaamheid</p>

Uitsplitsing naar thema's

Duurzame economische ontwikkeling (thema)

Inleiding

Door de economische recessie, veranderend consumentengedrag en het nieuwe werken is Nederland op economisch gebied sterk in verandering. Dit alles heeft effect op het lokaal economisch beleid, dat de gemeente Voorschoten voert. Het doel van het thema economische ontwikkeling is daarom het vestigingsklimaat van Voorschoten te verbeteren en zorg te dragen voor behoud van banen, bedrijven en instellingen binnen Voorschoten. Wij zetten daarbij in op een sterk economisch klimaat, rekening houdend met economische en financiële ontwikkelingen op regionaal en provinciaal niveau. Maar ook goed ingerichte en moderne bedrijventerreinen, een sterk winkelcentrum en een gemeente die ondernemersvriendelijk is en met trots haar kwaliteiten naar buiten toe uitdraagt zijn daarbij speerpunten.

Activiteiten

- Doorontwikkeling van de Leidse Visie in een Economische uitvoeringsagenda.
- Verbetering van de dienstverlening aan ondernemers door een verdere profilering van de bedrijfscontactfunctionarissen en het verder vormgeven van het digitale ondernemersloket.
- De gemeente Voorschoten continueert de vermindering van administratieve lasten voor ondernemers op basis van een plan van aanpak.
- In 2014 wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van de revitalisering van de Dobbewijk. Deze wordt naar verwachting in 2015 afgerond.
- In 2014 is het centrum winkelgebied opgewaarderd met een kwalitatief hoogwaardige publiekstrekker aan de zuidzijde.
- In 2014 worden in samenspraak met ondernemers maatregelen getroffen om de leegstand tegen te gaan en het Centrum winkelgebied en Noord-Hofland verder te versterken.

Financiële zelfredzaamheid (thema)

Inleiding

Het beleidsveld is volop in beweging. De komende jaren zullen nieuwe taken op het gebied van participatie op de gemeente afkomen. Daarnaast heeft nieuwe wetgeving vanuit het rijk invloed op de wijze waarop voorzieningen nu georganiseerd zijn.

Het college zal samen met de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Werk & Inkomen van gemeente Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Voorschoten, deze wijzigingen monitoren. Gevolgen van de uitvoering van de wijzigingen zullen met behoud van beleidsvrijheid in gang worden gezet. Waar nodig wordt de raad betrokken en geïnformeerd. De twee belangrijkste wijzigingen zijn hieronder in het kort toegelicht.

- De Participatiewet

De Participatiewet beoogt om één regeling te worden voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Dit betekent dat de WWB, Wsw en de Wajong worden samengevoegd en budgetten worden ontschot. Ook al is de Participatiewet aan vele wijzigingen onderhevig, twee thema's komen steeds terug. Ten eerste is dat de re-integratie/participatie van personen met een arbeidsbeperking of een afstand tot de arbeidsmarkt. Ten tweede ligt er nu een gezamenlijke verantwoordelijkheid met werkgevers om deze doelstelling met betrekking tot re-integratie en participatie van personen met een arbeidsbeperking te halen, doordat werkgevers zich garant stellen om banen te creëren voor bovengenoemde doelgroep.

- Onderdeel participatiewet: Toekomst van de WSW

Momenteel heeft Voorschoten een contract met de Zijl Bedrijven voor het organiseren van sociale werkvoorzieningsplekken voor Voorschotenaren.

De participatiewet houdt een herstructurering van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) in. De nieuwe wet gaat uit van een nieuwe structuur van 35 werkbedrijven. Door deze herstructurering is het de vraag hoe gemeenten omgaan met hun huidige contract met sociale werkplaatsen.

In voorbereiding hierop wordt in 2013 in samenwerking met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg en de betrokken contractpartners van de sociale werkvoorziening, gewerkt aan een toekomstvisie op de sociale werkvoorziening. De concrete uitwerking van de toekomstige sociale werkvoorziening zal in 2014 plaatsvinden.

Op het gebied van inkomensondersteuning is er nu een wet in ontwikkeling die een aantal wijzigingen inhoudt voor de Wet werk en bijstand. Het betreft onder andere de invoering van een

huishouduitkeringstoets, het invoeren van een zoekperiode voor alle bijstandsgerechtigden (in tegenstelling tot een zoekperiode alleen voor jongeren onder de 27 zoals nu het geval is) en een verdere aanscherping van de handhaving in de WWB. Planning is dat deze wet eind 2013 wordt aangenomen en 1 juli 2014 in werking treedt. Het college en de uitvoeringsorganisatie Werk & Inkomen zullen deze wijzigingen monitoren op gevolgen en beleidsvrijheid en de invoering van de wijzigingen in gang zetten. Waar nodig zal de raad worden betrokken en geïnformeerd.

In het regeerakkoord van eind 2012 is opgenomen dat de bijzondere bijstand meer individueel moet worden en dat de huidige categoriale bijzondere bijstand zal worden afgeschaft. Dit betekent dat de gemeente geen vaste bedragen meer zou mogen toekennen aan bijvoorbeeld ouderen, zieken en gehandicapten, en kinderen. In het beleid zouden nog steeds specifieke doelgroepen benoemd en ondersteund kunnen worden, maar in plaats van het toekennen van vaste bedragen aan personen behorend tot deze doelgroep zouden kosten apart aangetoond en gedeclareerd moeten worden. Deze wijzigingen kunnen leiden tot een verhoging van de administratieve last, voor zowel klant als gemeente. Het is nog afwachten hoe deze wijzigingen uiteindelijk in de wet zullen worden opgenomen. Daar zal het college te zijner tijd uitvoering aan geven en waar nodig de raad betrekken en informeren.

- De Tegenprestatie

In december 2012 heeft de raad de contourennota Inzet middelen Participatiebudget 2012–2015 vastgesteld. In deze nota is ook aangegeven dat de gemeente Voorschoten in de vorm van een pilot start met de tegenprestatie. Met de tegenprestatie vraagt het college aan uitkeringsgerechtigden iets terug te doen voor de uitkering. De tegenprestatie wordt opgelegd aan uitkeringsgerechtigden die niet aan het werk kunnen vanwege een te grote afstand tot de arbeidsmarkt. De pilot is in juli 2013 van start gegaan en loopt door tot juli 2014.

- Ontwikkelingen schuldhulpverlening

In 2012 is de Raad het beleidsplan aangeboden. Vroegsignalering en preventie-activiteiten gericht op gedragsverandering zijn naast de minnelijke trajecten, stabilisering van de inkomenssituatie en toeleiding naar de Wet schuldsanering natuurlijke personen, in 2014 belangrijke speerpunten binnen het beleid.

- Arbeidsmarktbenadering

In samenwerking met Leidschendam–Voorburg en Wassenaar wordt gewerkt aan de oprichting en uitvoering van een werkgeversservicepunt. Met het werkgeversservicepunt wordt ingezet op de contacten met lokale werkgevers. Het is belangrijk om te weten wat er speelt bij lokale werkgevers en hoe zij aankijken tegen maatschappelijk ondernemerschap.

Werkgevers zijn belangrijke partners voor de gemeente als het gaat om het behouden en stimuleren van de werkgelegenheid. Het werkgeversservicepunt is één aanspreekpunt voor werkgevers, waar zij met al hun vragen en ideeën terecht kunnen.

Beleidsdoelstellingen

- De gemeente geeft in 2014 vorm aan de sociale werkvoorziening nieuwe stijl na 1-1-2015
- In 2014 vindt de voorbereiding op de invoering van de vernieuwde participatiewet per 1-1-2015 plaats.
- Met de komst van de drie decentralisaties per 1-1-2015 stuurt de gemeente op een integraal aanbod aan participatie instrumenten.

Activiteiten

- Een wachtlijst voor schuldhulpverlening wordt voorkomen door vroegtijdig signaleren, preventie en

ondersteuning bij schulden.

- Het versterken van de verbinding en samenhang met de beleidsvelden Wmo, jeugd & werk & inkomen door samenwerking Voorschoten, Wassenaar en Leidschendam Voorburg binnen het programma 3 D.
- 2014 zal in het teken staan van het afwikkelen van lopende trajecten in verband met het terugschroeven van het rijksbudget. De gemeente Voorschoten bood op basis van de wet inburgering de gemeentelijke doelgroep met een inburgeringsplicht een traject aan gericht op het beheersen van de Nederlandse taal en kennis van de Nederlandse samenleving met als einddoel zelfstandig te kunnen deelnemen aan de maatschappij,
- De gemeente Voorschoten bevordert dat volwassenen zonder startkwalificatie, door het volgen van een opleiding of cursus, competenties verwerven, die noodzakelijk zijn voor een baan, een beroepsopleiding of voor persoonlijke ontplooiing.
- De gemeente Voorschoten betreft intensief deze raadsperiode de cliëntenraad als gesprekspartner bij het ontwikkelen van beleid. Sinds de start van de gezamenlijke sociale dienst 1 januari 2012 neemt de Cliëntenraad Voorschoten samen met de Cliëntenraad Wassenaar en de Participatieraad Leidschendam-Voorburg deel aan een gezamenlijk overleg: de Klankbordgroep. Deze Klankbordgroep wordt intensief betrokken bij beleidsvoorbereiding op meerdere dossiers. In 2013 zijn zo meerdere dossiers opgepakt in samenwerking tussen de afdeling W&I en de Klankbordgroep. Deze lijn wordt in 2014 doorgezet.
- De gemeente beschikt over een doelmatig en efficiënt palet aan re-integratie-instrumenten om klanten maatwerk te kunnen bieden.
- De gemeente betreft de lokale werkgevers intensiever bij het te voeren arbeidsmarktbeleid.
- Wsw geïndiceerden worden gestimuleerd en in staat gesteld zo veel mogelijk deel te nemen aan het reguliere arbeidsproces.
- In 2014 zal worden onderzocht welke wijzigingen in het bijzondere bijstands- en minimabeleid nodig zijn en of hierin een harmonisatieslag is te maken met Leidschendam-Voorburg en Wassenaar.
- Medio 2014 uitspraak over de voortzetting tegenprestatie

Financiën

Overzicht lasten en baten van het programma

Programma P8 Economie en werk			Begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Product			2013	2014	2015	2016	2017
061	Bedrijvigheid	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	89.109	89.109	89.109	89.109	89.109
		Saldo	-89.109	-89.109	-89.109	-89.109	-89.109
062	Ambulante handel	Baten	38.833	39.552	39.552	39.552	39.552
		Lasten	35.036	35.036	35.036	35.036	35.036
		Saldo	3.797	4.516	4.516	4.516	4.516
181	Inkomen	Baten	3.305.840	3.305.840	3.305.840	3.305.840	3.305.840
		Lasten	3.659.148	3.659.148	3.659.148	3.659.148	3.724.148
		Saldo	-353.308	-353.308	-353.308	-353.308	-418.308
182	Minima	Baten	12.498	12.498	12.498	12.498	12.498
		Lasten	510.030	498.736	498.534	499.544	499.544
		Saldo	-497.532	-486.238	-486.036	-487.046	-487.046
183	Participatiebudget	Baten	475.428	490.428	475.428	475.428	475.428
		Lasten	986.296	989.296	959.296	959.296	959.296
		Saldo	-510.868	-498.868	-483.868	-483.868	-483.868
184	Sociale werkvoorziening	Baten	1.349.954	1.349.954	1.349.954	1.349.954	1.349.954
		Lasten	1.449.954	1.449.954	1.449.954	1.449.954	1.449.954
		Saldo	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Resultaat voor mutaties reserves			-1.547.020	-1.523.007	-1.507.805	-1.508.815	-1.573.815
Storting reserves			0	0	0	0	0
Onttrekking reserves			39.000	0	0	0	0
Totaal Programma			-1.508.020	-1.523.007	-1.507.805	-1.508.815	-1.573.815

- = negatief

Mutaties reserves per programma.

Geen mutaties reserves voor dit programma.

Overzicht incidentele lasten en baten

Omschrijving	lasten				baten			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Onderzoek actieplan jeugdwerkloosheid	30				15			
Totaal	30				15			

x € 1.000

Overzicht beïnvloedbare kosten

In het hoofdstuk "Begroting in oogopslag" is op totaalniveau inzicht gegeven in de mate van beïnvloedbaarheid van diverse soorten lasten en baten. Ter aanvulling daarop wordt onderstaand ingezoomd op de materiële lasten van het programma. Deze lasten zijn in principe beïnvloedbaar. Het gaat hierbij om geleverde goederen en diensten.

materiële lasten

x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
leveringen/diensten derden	913	932	902	903	968

Analyse P8 Economie en werk

Grote verschillen P8 Economie en werk

		Saldo begroting 2013	Saldo begroting 2014	verschil
061	Bedrijvigheid	89.109	89.109	0
062	Ambulante handel	-3.797	-4.516	719
181	Inkomen	353.308	353.308	0
182	Minima	485.532	486.238	-706
183	Participatiebudget	483.868	498.868	-15.000
184	Sociale werkvoorziening	100.000	100.000	0
Totaal programma		1.508.020	1.523.007	-14.987

Toelichting afwijkingen boven € 50.000

Verschillenanalyse tussen begroting 2013 en begroting 2014.

- = lager bedrag in 2014 t.o.v. 2013

+ = hoger in 2014 t.o.v. 2013

Onderzoek actieplan jeugdwerkloosheid	30.000
Overig	-15.000
Totaal	15.000

Investeringsplan van het programma

Investering in 2014	Bedrag	Toelichting
geen geplande investeringen Programma Economie & werk		

9. Programma Onderwijs, sport en cultuur

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
<ul style="list-style-type: none">• Onderwijs, sport & cultuur	<ul style="list-style-type: none">• Goede investeringen in schoolgebouwen en kinderen• Een activiteiten aanbod dat uitnodigt tot deelname	<ul style="list-style-type: none">• Openbaar bibliotheekwerk• Kunst en cultuur• Culturele accommodaties• Lokale onderwijsvoorzieningen• Onderwijshuisvesting• Sportdeelname• Buitensportaccommodaties• Binnensportaccommodaties• Zwembad• Kinderopvang

Visie Programma Onderwijs, sport en cultuur

Visie op het programma (als geheel)

De inwoners van Voorschoten, van elke leeftijd, moeten volwaardig kunnen deelnemen in de Voorschotense samenleving. Daarbij ligt een belangrijke verantwoordelijkheid bij de mensen zelf. Als mensen niet zelfstandig kunnen deelnemen, is de gemeente verantwoordelijk voor een passend aanbod aan voorzieningen.

We willen een prettige en inspirerende leefomgeving voor onze inwoners en een bloeiend en zelfstandig verenigingsleven

Maatschappelijke effecten van het programma (als geheel)

Onderwijs, alle inwoners hebben voldoende kans op een brede ontwikkeling. Het is belangrijk dat in Voorschoten goede en adequate onderwijshuisvesting is voor alle scholen.

Sport, we willen gezonde, betrokken en actieve inwoners en sterke verenigingen, sport is in onze visie belangrijk voor een gezonde en sociale samenleving.

Cultuur, culturele activiteiten dragen bij aan ontmoeten en een prettige en inspirerende leefomgeving. We willen dat de inwoners actief mee kunnen

Relevante regelgeving/beleidskader van het programma	<p>doen aan culturele activiteiten.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Wet op het primair onderwijs (WPO) -Huisvestingsverordening onderwijs gemeente Voorschoten -Cultuurbeleid 2011-2015 -Subsidieplan 2012-2016 -Wet passend onderwijs -Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie - Perspectiefnota 2014-2017 - Notitie 'Het Kloppend Hart'
Thema's	Onderwijs, Cultuur en Sport en Accommodaties

Uitsplitsing naar thema's

Goede investeringen in schoolgebouwen en kinderen (thema)

Onderwijs

De gemeente schept de randvoorwaarden voor een optimale ontwikkeling van het kind. In dat verband faciliteert de gemeente zoveel mogelijk de scholen om uitvoering te geven aan hun gekozen onderwijsprogramma's. Daarnaast faciliteert de gemeente zoveel mogelijk de organisaties die zich bezighouden met kinderopvang en peuterspeelzalen.

De gemeente heeft de wettelijke plicht zorg te dragen voor adequate (onderwijs)huisvesting. Onderwijsgebouwen voldoen aan de kwaliteitsnorm en capaciteitsnorm gerelateerd aan de leerlingenprognoses.

De scholen hebben ruime speelplaatsen.

Het beleid is er op gericht om zoveel mogelijk leegstand te voorkomen.

De gemeente biedt de mogelijkheid om kinderen vanaf 2 jaar mee te laten doen aan educatieve programma's (via de peuterspeelzalen) om aansluiting op het basisonderwijs te bevorderen (V.V.E). Vooralsnog blijft het geboortecijfer in Voorschoten stabiel op grond waarvan er op korte termijn geen veranderingen in aantallen worden verwacht.

De gemeente houdt wettelijk toezicht op Kinderopvanglocaties waar kinderen de mogelijkheid krijgen om zich in een veilige ruimte te ontwikkelen.

Het Passend Onderwijs gaat van indiceren naar arrangeren. Niet de beperking van het kind staat centraal, maar dat wat het kind wel kan, streeft ernaar zoveel mogelijk aan te sluiten bij de mogelijkheden wat een kind kan. De gemeente zal 1 x per 4 jaar de ondersteuningsplannen die de Samenwerkingsverbanden hebben opgesteld, moeten vaststellen. De rol van de gemeente richt zich verder met name op de inrichting van de zorgstructuur.

Terugdringen van het aantal vroegtijdig schoolverlaters.

Relevante ontwikkelingen:

Het kabinet heeft ingestemd met het wetsvoorstel om schoolbesturen per 1 januari 2015 verantwoordelijk te maken voor het buitenonderhoud van schoolgebouwen. In 2014 zullen de schoolbesturen en de gemeente zich op deze systeemverandering moeten voorbereiden.

De invoering van de wet Passend Onderwijs is een jaar opgeschoven naar 1 augustus 2014, daarmee krijgen scholen en schoolbesturen een jaar langer de tijd voor de invoering.

Door de landelijke bezuinigingen op de tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang en de economische crisis is er een lichte terugloop in de vraag ontstaan.

Beoogde resultaten

Scholenbouw:

Daar waar onderwijsgebouwen geen onderdeel meer uitmaken van de wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente worden (delen) van schoolgebouwen herbestemd.

De noodzakelijke onderhoudsvoorzieningen t.b.v. de onderwijsgebouwen, waarvoor ingevolge de onderwijswetgeving verantwoordelijk is, worden bekostigd. Op 1 januari 2015 wordt de verantwoordelijkheid voor de huisvesting (onderhoud) van schoolgebouwen gedecentraliseerd naar de schoolbesturen. Met de schoolbesturen worden voorbereidingen getroffen om te komen tot een soepele overgang.

De gemeentelijke verordening huisvesting schoolgebouwen dient in dat verband te worden aangepast. Er wordt beleid geformuleerd t.a.v. de veiligheid scholen (keurmerk veilige school).

Onderwijs:

Vanaf 2012 wordt er op alle peuterspeelzalen en diverse kinderdagverblijven het programma Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) aangeboden.

Door middel van de jaarlijkse toekenning van schoolbegeleidingsgelden aan de basisscholen worden scholen in staat gesteld om specifieke begeleiding ten behoeve van een kind in te kopen.

Door het jaarlijks inkopen van logopedische screening worden spraak- en taal problemen bij kinderen tijdig onderkend.

In samenspraak met de GGD wordt ieder jaar een kalender opgesteld waarin wordt opgenomen wanneer welke kinderopvanglocaties, peuterspeelzalen en gastouders worden geïnspecteerd.

Wanneer er aanleiding toe is zal er ook gehandhaafd worden volgens een vastgestelde verordening.

Per 2014 kan worden gestart met passend onderwijs. Op dit moment worden zowel regionaal als op de scholen zelf, voorbereidingen getroffen om de aansluiting van de zorgstructuur op het onderwijs zijn beslag te laten krijgen.

Door structurele aanpak gericht op preventie, controle en afhandeling van verzuim, verlof, vervangende dan wel vrijstelling van leerplicht van het Regionaal Bureau Leerplicht (ook via het CJG) wordt blijvend gewerkt aan het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaters.

Sport

Sport en bewegen vormen essentiële onderdelen voor een fysiek en sociaal gezonde samenleving.

De gemeente faciliteert een gevarieerd en samenhangend sportaanbod. De doelgroepen waar het beleid extra op gericht wordt betreffen kinderen en jongeren, mensen met een lage sociale economische status en ouderen. De inzet van de gemeente is er dan ook vooral op gericht deze doelgroepen te stimuleren en te ondersteunen om meer te gaan bewegen. Sportverenigingen kunnen subsidie ontvangen als zij extra aanbod voor één of meerdere doelgroepen ontwikkelen.

De gemeente draagt zorg voor adequate huisvesting voor het primaire bewegingsonderwijs (gymlokalen). Dit is een wettelijke taak.

Het in stand houden en bevorderen van het sportieve verenigingsleven zien we als onze rol.

Overige sportaccommodaties zijn vooral (particulier) initiatief, de huisvesting daarvan is geen wettelijke taak. Om het sportieve en gezonde imago van Voorschoten vast te houden worden (sport)activiteiten gesubsidieerd. Meer ondernemerschap binnen het beleidsterrein sport is hierbij een aandachtspunt.

Het onderhoud en beheer van accommodaties voor het primaire bewegingsonderwijs en sport wordt

verder geprofessionaliseerd.

De gemeenteraad heeft in 2011 besloten tot een experiment van de financiering van combinatiefuncties. In dit kader wordt een relatie gerealiseerd tussen sport, cultuur en onderwijs. Buitenschoolse en tussenschoolse sport en cultuuractiviteiten worden bevorderd. De financiering heeft betrekking op het jaar 2012, 2013 en 2014. Medio 2014 vindt er een evaluatie plaats van de combinatiefuncties.

Beoogde resultaten

Er is een breed aanbod voor sport- en cultuuractiviteiten vooral voor de doelgroep jeugd, sociaal-economische zwakkeren en ouderen.

Gymzalen die daarna niet meer essentieel zijn (Vlietzaal, Frisozaal) worden afgestoten en verkocht. Het onderhoud en beheer van de (sport)accommodaties waarbij de gemeente een wettelijk taak heeft wordt verder geprofessionaliseerd.

De beheerstichting Sportvelden wordt uitgebreid tot het volledige sportpark.

Cultuur

Het in stand houden van een zo divers mogelijk cultuuraanbod dat past bij de 'Voorschotense maat' en bijdraagt aan een aantrekkelijk dorp om in te wonen, werken en verblijven.

Volgens het principe jong geleerd oud gedaan maken kinderen die in Voorschoten naar de basisschool gaan op een enthousiasmerende wijze kennis met cultuur bij voorkeur aan de hand van een lokaal aanbod. De inzet van de combinatiefunctionaris (cultuureducatie en muziek) is daarbij een belangrijk instrument.

Samenwerking met de regio, daar waar het goed en mogelijk is voor Voorschoten.

De bibliotheek ontwikkelt beleid binnen de door de raad vastgestelde kaders. De toekomstige bibliotheek richt extra aandacht op ouderen vanaf 65 jaar en jongeren tot 18 jaar en past zich aan aan de sterk veranderende informatievoorziening

Bundeling van accommodaties om te komen tot binding en versterking van het huidige sociale en culturele klimaat. Meer ondernemerschap binnen het beleidsterrein cultuur is een aandachtspunt hierbij.

Relevante ontwikkelingen:

De bibliotheekwetgeving wordt geactualiseerd, waarin de verantwoordelijkheid van het Rijk opnieuw wordt vastgelegd. Als gevolg van de centralisatie van de inkoop van E-book wordt per 1 januari 2015 een uitname uit het gemeentefonds verwacht. In 2014 wordt er uitvoering gegeven aan het nieuw beleid van de bibliotheek binnen de door de raad vastgestelde kaders. (kadernota: 'De bibliotheek van nu, de bibliotheek van de toekomst?') De nieuwe (concept) wetgeving geeft meer mogelijkheden om bijvoorbeeld de contributie te verhogen en in te voeren, vooral waar het gaat om contributie voor jeugdigen. Met ingang van 2015 is er een taakstelling geïnitieerd van € 100.000 en is het profijtbeginsel toegepast..

Met ingang van 2013 is de RAS-Cultuurparticipatie beëindigd. Om het huidige of soortgelijk aanbod cultuureducatie (Museum & School) voor het primair onderwijs in Voorschoten zoveel mogelijk te behouden wordt geparticipeerd in de rijkssubsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit (2013-2016) in samenwerking met Holland Rijnland.

Beoogde resultaten:

Er is uitvoering gegeven aan de actiepunten uit de Cultuurnota 2011-2015.

De gemeente Voorschoten heeft bijgedragen aan de stimulering van ondernemerschap en samenwerking op het gebied van cultuur door middel van het organiseren van netwerkbijeenkomsten, seminars en het inzichtelijk maken van sponsor- en subsidiemogelijkheden.

De gemeentelijke kunst in de openbare ruimte is geïnventariseerd en wordt onderhouden op basis van een meerjarig onderhoudsplan.

In het kader van de combinatiefuncties wordt het aanbod aan buitenschoolse activiteiten op het gebied aan cultuur versterkt, waarbij kinderen op de basisscholen in Voorschoten kennis kunnen maken met een vorm van muziekonderwijs. De inzet van de combinatiefunctionarissen wordt geëvalueerd.

De bibliotheek heeft haar beleid vastgesteld binnen de door de raad vastgestelde kaders.

Accommodatie

In de notitie 'het Kloppend Hart' (2013) is per beleidsspoor de visie van de gemeente geformuleerd:

Zorgspoor: de gemeente kent wettelijke taken die zij moeten uitvoeren. Deze liggen onder andere op het terrein van gezondheidsbevordering, jeugd, onderwijs en maatschappelijke ondersteuning.

Hiervoor is de gemeente qua huisvesting verantwoordelijk. Om deze wettelijke taak naar behoren en efficiënt te kunnen uitvoeren is bundeling een logische stap, zonder dat het belang van cliënten uit het oog wordt verloren.

Cultuurspoor: het huidige sociale en culturele klimaat is één van de kernwaarden van Voorschoten. In de huidige situatie is er echter sprake van een versnippering van vele accommodaties zonder schijnbare binding of versterking van elkaar. Clustering lijkt niet alleen logisch om het huidige sociale en culturele klimaat te kunnen waarborgen, doch wordt mede ingegeven door de overwegend hoge ouderdom van de verschillende (culturele) gebouwen die zorgen voor een niet optimale bedrijfsvoering. Er wordt een 'business case' uitgewerkt om te kunnen vaststellen of locatie van de Kruispunt kerk' een te ontwikkelen optie is voor een multifunctioneel gebouw.

Sportspoor: er is een groot en gevarieerd sportaanbod in Voorschoten. Het draagt mede bij aan de gezondheid van de inwoners van Voorschoten en daarbuiten. De gemeente heeft fors geïnvesteerd in sport- en recreatievoorzieningen. Veel inwoners maken gebruik van deze voorzieningen en het wordt logisch geacht dat de gebruikers een grotere verantwoordelijkheid dragen in de bekostiging van deze voorzieningen. Door het versterken van het profijtbeginsel komen de kosten van voorzieningen meer terecht bij de gebruikers. Er worden voorstellen ontwikkeld voor kostendekkende huren voor de accommodaties. In 2013 is al een taakstellende bezuiniging ingevuld voor het zwembad van €75.000. De extra bezuiniging op het zwembad van € 100.000, zoals voorgesteld bij de Perspectiefnota 2014, zal in 2014 ook ingevuld worden.

Organisatorische spoor: een zuiver vastgoedbeheer is essentieel om de kosten omlaag te brengen. Goed vastgoedbeheer houdt onder andere in een zorgvuldig contractenbeheer, een zuivere en transparante huur- of gebruiksvergoeding (al dan niet kostendekkend of marktconform), optimaliseren van de bezettingsgraad, verbeteren van energiestaat en duurzaamheid van gebouwen en stroomlijnen van werkprocessen.

Een activiteitenaanbod dat uitnodigt tot deelname (thema)

zie thema Goede investeringen in schoolgebouwen en kinderen

Financiën

Overzicht lasten en baten van het programma

Programma P9 Onderwijs, sport en cultuur			Begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Product			2013	2014	2015	2016	2017
211	Openbaar bibliotheekwerk	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	410.348	380.348	280.348	280.348	280.348
		Saldo	-410.348	-380.348	-280.348	-280.348	-280.348
212	Kunst en cultuur	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	278.095	262.657	262.658	262.658	262.657
		Saldo	-278.095	-262.657	-262.658	-262.658	-262.657
216	Culturele accommodaties	Baten	7.302	7.302	7.302	7.302	7.302
		Lasten	476.986	404.979	304.979	304.978	303.198
		Saldo	-469.684	-397.677	-297.677	-297.676	-295.896
221	Lokale onderwijsvoorzieningen	Baten	6.898	6.898	6.898	6.898	6.898
		Lasten	558.282	558.282	558.282	558.282	558.282
		Saldo	-551.384	-551.384	-551.384	-551.384	-551.384
232	Onderwijshuisvesting	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	1.520.019	1.640.107	1.553.150	1.537.584	1.514.463
		Saldo	-1.520.019	-1.640.107	-1.553.150	-1.537.584	-1.514.463
241	Sportdeelname	Baten	17.000	17.000	17.000	17.000	17.000
		Lasten	481.000	528.457	390.077	390.077	390.077
		Saldo	-464.000	-511.457	-373.077	-373.077	-373.077
242	Buitensportaccommodaties	Baten	70.387	70.037	69.687	66.689	66.339
		Lasten	199.801	183.943	180.781	177.620	174.366
		Saldo	-129.414	-113.906	-111.094	-110.931	-108.027
243	Binnensportaccommodaties	Baten	3.035	3.035	3.035	3.035	3.035
		Lasten	702.935	676.698	672.930	669.161	655.504
		Saldo	-699.900	-673.663	-669.895	-666.126	-652.469
244	Zwembad	Baten	76.198	175.799	175.399	175.000	175.000
		Lasten	865.806	862.985	862.985	862.986	862.986
		Saldo	-789.608	-687.186	-687.586	-687.986	-687.986
252	Kinderopvang	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	268.737	264.894	264.617	264.237	263.858
		Saldo	-268.737	-264.894	-264.617	-264.237	-263.858
Resultaat voor mutaties reserves			-5.581.189	-5.483.279	-5.051.486	-5.032.007	-4.990.165
Storting reserves			0	0	0	0	0
Onttrekking reserves			71.848	61.723	0	0	0
Totaal Programma			-5.509.341	-5.421.556	-5.051.486	-5.032.007	-4.990.165

- = negatief

Mutaties reserves per programma.

x € 1.000

- = onttrekking, + = storting

Mutaties reserves	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Onttr. res.verzelfstandiging openbaar onderwijs	-62			
TOTAAL	-62			

Overzicht incidentele lasten en baten

x € 1.000

Omschrijving	lasten				baten			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Bijdrage Bruidsschat verzelfst. onderwijs	62							
Continuering combinatiefunctionarissen	136							
Mutaties reserves								
Verzelfstandiging openbaar onderwijs					62			
Totaal	198				62			

Overzicht beïnvloedbare kosten

In het hoofdstuk "Begroting in oogopslag" is op totaalniveau inzicht gegeven in de mate van beïnvloedbaarheid van diverse soorten lasten en baten. Ter aanvulling daarop wordt onderstaand ingezoomd op de materiële lasten van het programma. Deze lasten zijn in principe beïnvloedbaar. Het gaat hierbij om geleverde goederen en diensten.

materiële lasten

x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
leveringen/diensten derden	440	353	290	289	289

Analyse P9 Onderwijs, sport en cultuur

Grote verschillen P9 Onderwijs, sport en cultuur

		Saldo begroting 2013	Saldo begroting 2014	verschil
211	Openbaar bibliotheekwerk	410.348	380.348	30.000
212	Kunst en cultuur	267.970	262.657	5.313
216	Culturele accommodaties	469.684	397.677	72.007
221	Lokale onderwijsvoorzieningen	551.384	551.384	0
232	Onderwijshuisvesting	1.458.296	1.578.384	-120.088
241	Sportdeelname	464.000	511.457	-47.457
242	Buitensportaccommodaties	129.414	113.906	15.508
243	Binnensportaccommodaties	699.900	673.663	26.237
244	Zwembad	789.608	687.186	102.422
252	Kinderopvang	268.737	264.894	3.843
Totaal programma		5.509.341	5.421.556	87.785

Toelichting afwijkingen boven € 50.000

Verschillenanalyse tussen begroting 2013 en begroting 2014.

- = lager bedrag in 2014 t.o.v. 2013

+ = hoger in 2014 t.o.v. 2013

Verhogen kostendekkendheid bibliotheek	-30.000
Nader onderzoek culturele locatie 2013	-66.000
Combinatiefunctionarissen	49.000
Versterken profijtbeginsel zwembad	-100.000
Kapitaallasten	102.000
Huur Emmausschool 2013	-18.000
Overig	-25.000
Totaal	-88.000

Investeringsplan van het programma

Investering in 2014	Bedrag	Toelichting
Geen geplande investeringen Programma Onderwijs, sport & cultuur		

10. Programma Wmo

Indeling programma

Programma	Thema's	Producten
•WMO	•Iedereen kan participeren in de maatschappij	•Jeugd (WMO 2) •Informatie, advies & cliëntondersteuning (WMO 3) •Mantelzorgers en vrijwilliges (WMO 4) •Ouderen (WMO 5) •Individuele voorzieningen (WMO 6) •Maatschappelijke opvang (WMO 7 – 9) •Openbare gezondheidszorg •Jeugdgezondheidszorg •Wijkaanpak (WMO 1)

Visie Programma Wmo

Visie op het programma (als geheel)

De Wmo bestaat uit negen prestatievelden waarop gemeenten zelf hun beleid mogen bepalen. Het beleid op deze negen prestatievelden moet op elkaar aansluiten.

De negen prestatievelden van de Wmo luiden:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer

7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid

Vanaf 2015 komen er nieuwe taken vanuit de AWBZ, Jeugdzorg en Werk naar de gemeente. Met deze drie decentralisaties wil het rijk een vergroting van de verantwoordelijkheid en mogelijkheden van gemeenten voor de ondersteuning van hun burgers bij vraagstukken van participatie. Veel participatievoorzieningen worden hierdoor bij gemeenten geconcentreerd en dit stelt de gemeente Voorschoten nog meer dan nu in staat om de hulpvraag van cliënten integraal, in de bredere context, te bezien en een passend aanbod te doen.

Maatschappelijke effecten van het programma (als geheel)

In het coalitieakkoord is de stip op de horizon als volgt geformuleerd: *'In 2020 is Voorschoten een sociaal sterke gemeente waar mensen van alle leeftijden, geslacht en herkomst naar eigen vermogen of met hulp volwaardig en zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving. Voor die groep die daartoe niet in staat is, blijft de gemeente verantwoordelijk voor adequate en ruimhartige zorg'.*

'Hoofddoel van het sociaal beleid is om mensen volwaardig te kunnen laten participeren in de samenleving. Naast arbeidsparticipatie gaat het ook om maatschappelijke participatie in het algemeen'.

Meedoen is het uitgangspunt binnen de Wmo.

Meedoen van alle burgers aan alle facetten van de samenleving, ook door burgers die daarbij ondersteuning nodig hebben. Het gaat erom mensen waar nodig te ondersteunen, het herstellen van zelfredzaamheid en mensen toe te rusten om deel te nemen aan de maatschappij. De Wmo wordt steeds meer beschouwd als een wet ter bevordering van participatie, waarbij wordt ingezet op het stimuleren van de eigen kracht van burgers. Dit betekent een andere inrichting van de Wmo ook wel 'de kanteling' genoemd. Het accent verschuift van *zorgen voor...naar zorgen dat*.

Relevante regelgeving/beleidskader van het programma

- Wmo beleidsnota 'Samen doen' 2012–2015
- Wmo verordening 2012 (gekantelde verordening)
- Uitgangspuntennota 3 D Voorschoten & Wassenaar (juni 2012)
- Plan van Aanpak decentralisatie jeugdzorg (mei 2013)
- Plan van Aanpak AWBZ (oktober 2013)
- Kadernota 3 Decentralisaties (november 2013)

Thema's

Iedereen kan participeren in de maatschappij

Uitsplitsing naar thema's

Iedereen kan participeren in de maatschappij (thema)

Meedoen en de eigen kracht van inwoners vormt het startpunt binnen het Wmo beleid van de gemeente Voorschoten. De gemeente wil inwoners stimuleren om de eigen kracht te benutten. Hierbij ziet de gemeente de volgende taken voor zichzelf weggelegd:

- I. Het ondersteunen van het gezin en het *sociale netwerk* van inwoners
- II. Het versterken van de *sociale infrastructuur*
- III. Het organiseren van een springplank of een vangnet als inwoners het tijdelijk, langer durend of structureel niet redden op eigen kracht en deze steun in het sociale netwerk of de sociaal-maatschappelijke infrastructuur niet aanwezig is.

De taken van de gemeente op het gebied van de Wmo krijgen als volgt vorm:

I. Het versterken van de eigen kracht van individu, gezin en het sociale netwerk van inwoners

Eenzijds door ondersteuning van buurthuizen, verenigingen en vrijwilligers- en mantelzorgers. Anderzijds door inwoners, maatschappelijke organisaties en de gemeentelijke organisatie zelf aan te spreken op de eigen verantwoordelijkheid en hier invulling aan te geven in houding en gedrag.

II. Het versterken van de sociale infrastructuur

Eenzijds door als opdrachtverlener en subsidiegever te sturen op integrale dienstverlening, preventie en vroegsignalering en de ontwikkeling van nieuwe arrangementen voor hulp en ondersteuning. Anderzijds door als makelaar en informatievoorzieners te investeren in een laagdrempelige, goed bereikbare loketten voor zorg, jeugd en werk en voldoende expertise voor een brede vraaganalyse.

III. Het organiseren van een springplank of vangnet

Wanneer inwoners het tijdelijk, langer durend of structureel niet redden op eigen kracht en deze steun in het sociale netwerk of de sociaal maatschappelijk infrastructuur niet aanwezig is, waarborgt de gemeente als regisseur en verstrekker de aanwezigheid van voldoende, kwalitatief goede professionele hulp.

Speerpunten 2014

Het jaar 2014 staat in het teken van de concrete voorbereiding op de te decentraliseren taken vanuit het rijk naar gemeenten. Deze voorbereiding zal gericht zijn op transformatie (systeemverandering) en transitie (taken overheveling)

1. Vorm geven aan transformatie binnen Project 3 D i.s.m. Wassenaar en Leidschendam – Voorburg
2. Voorbereiding transitie AWBZ & bezuinigingsopgaven Wmo ingang per 1-1-2015
3. Voorbereiding transitie jeugdzorg ingang per 1-1-2015
4. Voorbereiding transitie werk op basis van nieuwe participatiewet (ingang per 1-1-2015)

In het kort de te decentraliseren taken op een rij:

Voor de decentralisatie Jeugdzorg gaat het om het uitwerken van beleid, inkoop & beleidsregels ten aanzien van: gesloten jeugdzorg, Jeugd-GGZ, zorg voor licht verstandelijk beperkte jongeren, jeugdreclassering en jeugdbescherming. Voor participatie gaat het om het uitwerken van beleid ten aanzien van de uitvoering van de nog te verschijnen nieuwe participatiewet (zie verder programma

Economie en Werk). Voor zorg gaat het om de uitwerking van beleid naar aanleiding van taken die overkomen uit de AWBZ en wijzigingen in de budgetten voor de Wmo:

- Beperkte korting op het budget van Hulp bij het huishouden in 2014 en substantiële korting op het budget hulp bij het huishouden in 2015 (60% van het budget).
- Inkoop & uitwerking beleidsregels ten aanzien van extramurale begeleiding, persoonlijke verzorging, dagbesteding, kortdurend verblijf.
- Uitwerking inzet wijkverpleegkundige in samenspraak met Zorgverzekeraars.
- Uitwerking van loketfunctie 3 D en toeleiding en toegang tot zorg, waaronder versterking van het CJG en nagaan welke meerwaarde het concept sociale wijkteams kan hebben voor verder versterking en verbreding van de lokale zorgketen.

Vorbereidingen op de decentralisaties AWBZ & Jeugdzorg in 2014 zullen worden verricht door uitvoering te geven aan de plannen van aanpak AWBZ & Jeugdzorg zoals deze zijn vastgesteld in de kadernota 3D.

Belangrijke activiteiten die in 2014 in dit kader plaats zullen vinden voor wat betreft de afzonderlijke decentralisaties:

- Beleidsplan, verordening & beleidsregels Wmo/ AWBZ
- Uitvoeringsplan Wmo/ AWBZ 2015 (uiterlijk 4^e kwartaal 2014)
- Beleidsplan, verordening & beleidsregels decentralisatie Jeugdzorg (1^e kwartaal 2014)
- Uitvoeringsplan jeugdzorg 2015 (uiterlijk 4^e kwartaal 2014)
- Uitvoeringsplan participatiewet (uiterlijk 4^e kwartaal 2014)

Voor de decentralisaties AWBZ & Jeugdzorg geldt voor beiden tevens de volgende activiteiten:

- Regionale samenwerkingsovereenkomsten met omliggende gemeenten/ regio's
- Vaststellen transitiearrangementen 2015 voor bestaande cliënten AWBZ & Jeugdzorg
- Afsluiten Inkoopcontracten met aanbieders.

Financiën

Overzicht lasten en baten van het programma

Programma P10 Wmo			Begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
Product			2013	2014	2015	2016	2017
191	Jeugd (Wmo 2)	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	267.956	266.791	266.854	266.854	266.854
		Saldo	-267.956	-266.791	-266.854	-266.854	-266.854
192	Informatie, advies&cliëntonderst. (Wmo 3)	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	70.400	70.400	70.400	70.400	70.400
		Saldo	-70.400	-70.400	-70.400	-70.400	-70.400
193	Mantelzorgers en vrijwilligers (Wmo 4)	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	206.928	206.928	193.928	206.928	206.928
		Saldo	-206.928	-206.928	-193.928	-206.928	-206.928
194	Ouderen (Wmo 5)	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	643.293	691.380	643.293	594.923	560.943
		Saldo	-643.293	-691.380	-643.293	-594.923	-560.943
196	Individuele voorzieningen (Wmo 6)	Baten	426.017	426.017	426.017	426.017	426.017
		Lasten	3.642.220	3.722.024	3.061.171	2.969.002	2.969.002
		Saldo	-3.216.203	-3.296.007	-2.635.154	-2.542.985	-2.542.985
197	Maatschappelijke opvang (Wmo 7-9)	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	45.228	45.228	45.228	45.228	45.228
		Saldo	-45.228	-45.228	-45.228	-45.228	-45.228
201	Openbare gezondheidszorg	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	490.173	489.718	489.718	489.718	489.718
		Saldo	-490.173	-489.718	-489.718	-489.718	-489.718
202	Jeugdgezondheidszorg	Baten	0	0	0	0	0
		Lasten	694.636	725.953	725.953	725.953	725.953
		Saldo	-694.636	-725.953	-725.953	-725.953	-725.953
251	Wijkaanpak (Wmo 1)	Baten	2.613	2.613	2.613	2.613	2.613
		Lasten	436.476	435.375	435.052	434.730	434.407
		Saldo	-433.863	-432.762	-432.439	-432.117	-431.794
Resultaat voor mutaties reserves			-6.068.680	-6.225.167	-5.502.967	-5.375.106	-5.340.803
Storting reserves			0	0	0	0	0
Onttrekking reserves			184.923	6.500	6.500	0	0
Totaal Programma			-5.883.757	-6.218.667	-5.496.467	-5.375.106	-5.340.803

- = negatief

Mutaties reserves per programma.

x € 1.000

- = onttrekking, + = storting

	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Mutaties reserves				
Onttr. res.adviesgroep toegankelijkheid	-7	-7		
TOTAAL	-7	-7		

Overzicht incidentele lasten en baten

x € 1.000

Omschrijving	lasten				baten			
	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
Adviesgroep toegankelijkheid	7							
Mutaties reserves								
Adviesgroep toegankelijkheid					7			
Totaal	7				7			

Overzicht beïnvloedbare kosten

In het hoofdstuk "Begroting in oogopslag" is op totaalniveau inzicht gegeven in de mate van beïnvloedbaarheid van diverse soorten lasten en baten. Ter aanvulling daarop wordt onderstaand ingezoomd op de materiële lasten van het programma. Deze lasten zijn in principe beïnvloedbaar. Het gaat hierbij om geleverde goederen en diensten.

materiële lasten

x € 1.000

Beïnvloedbaar	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
leveringen/diensten derden	234	251	266	266	266

Analyse P10 Wmo

Grote verschillen P10 Wmo

			Saldo begroting 2013	Saldo begroting 2014	verschil
191	Jeugd	(Wmo 2)	267.956	266.791	1.165
192	Informatie, advies&cliëntonderst.	(Wmo 3)	70.400	70.400	0
193	Mantelzorgers en vrijwilligers	(Wmo 4)	206.928	206.928	0
194	Ouderen	(Wmo 5)	643.293	691.380	-48.087
196	Individuele voorzieningen	(Wmo 6)	3.096.580	3.289.507	-192.927
197	Maatschappelijke opvang	(Wmo 7-9)	45.228	45.228	0
201	Openbare gezondheidszorg		490.173	489.718	455
202	Jeugdgezondheidszorg		629.336	725.953	-96.617
251	Wijkaanpak	(Wmo 1)	433.863	432.762	1.101
Totaal programma			5.883.757	6.218.667	-334.910

Toelichting afwijkingen boven € 50.000

Verschillenanalyse tussen begroting 2013 en begroting 2014.

- = lager bedrag in 2014 t.o.v. 2013

+ = hoger in 2014 t.o.v. 2013

Doeluitkeringen 3D-operatie	145.000
Integratie uitkering WMO	138.000
Individuele voorzieningen WMO	-50.000
Lagere onttrekking reserve WMO	112.000
Overig	-10.000
Totaal	335.000

Investeringsplan van het programma

Investering in 2014	Bedrag	Toelichting
geen geplande investeringen Programma WMO		

Verplichte paragrafen

1. Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Voorschoten geheven belastingen, bestemmingsheffingen en de rechten. Onder de belastingen vallen: de onroerende-zaakbelastingen, de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, de hondenbelasting en de precariobelasting. Onder de bestemmingsheffingen vallen: de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De rechten omvatten een zeer grote groep belastbare feiten. De belangrijkste hiervan zijn de marktgeden, de begrafenisrechten, de bouwleges, de leges inzake diverse reisdocumenten, de burgerlijke stand en de gemeentelijke basisadministratie. Voor zowel de bestemmingsheffingen als de leges geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat de opbrengst gebruikt wordt ter dekking van de gemaakte kosten. De opbrengst van belastingen gaat naar de algemene middelen.

Beleid lokale heffingen

Het beleid van de gemeente Voorschoten is samen te vatten als volgt: 'De burgers, bedrijven en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen'. Lokale lastenverzwaring moet zoveel mogelijk worden beperkt (m.u.v. inflatiecorrectie). Mogelijkheden om de inkomsten te verhogen zijn alleen toegestaan indien er geen sprake is van kostendekkende tarieven of de tarieven als 'laag' beoordeeld worden in vergelijking met soortgelijke gemeenten. Verschuivingen tussen diverse lasten zijn toegestaan zolang de totale lastendruk van de burger ongewijzigd blijft.

Conform de vastgestelde perspectiefnota 2014–2017 worden de belastingen, leges en rechten in de begroting 2014 verhoogd met het door het CPB verwachte algemeen inflatiepercentage van 2%. Met deze verhoging wordt de algemene prijsontwikkeling gevolgd. Dit is noodzakelijk om de inkomsten van de gemeente op dit onderdeel op peil te houden en structurele onevenwichtigheid te voorkomen.

Lokale heffingen nader bekeken

OZB

Als dekkingsmaatregel is bij het vaststellen van de meerjarenbegroting 2013–2016 besloten om de OZB tot en met 2016 jaarlijks met 2% te verhogen, bovenop het inflatiepercentage, gelijk aan verlaging van de lasten van afvalstoffen en/of rioolheffing, zodat het lokale lastenniveau gelijk blijft.

De gemeente is verantwoordelijk voor het vaststellen van haar OZB tarief. De grondslag daarvoor is de WOZ waarde. Het beheersbaar houden van lokale lasten, betekent dat het product van OZB tarief en WOZ waarde voor het totaal van de gemeenten niet sterker dan de bestuurlijk overeengekomen zogeheten macro-norm mag stijgen. De systematiek van de macronorm wordt in 2013 geëvalueerd. De macro-norm is in 2012 en 2013 overschreden. Deze overschrijding is besproken in het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van 22 mei 2013. De overschrijding wordt in mindering gebracht op wat in 2014 aan maximale stijging gerealiseerd mag worden. De macronorm 2014 betekent een (landelijke) OZB-stijging van maximaal 2,45%. Individuele gemeenten kunnen afwijken van deze norm. Het streven van het ministerie van BZK is om in de septembercirculaire 2013 uitsluitsel te geven over de uitkomsten van de evaluatie macronorm als instrument om lokale lasten beheersbaar te houden.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de geraamde tarieven OZB:

Tarieven	Tarief 2013 in %	Tarief 2014 in %
Gebruikerstarief niet-woningen	0,1412	0,1507
Eigenarentarief woningen	0,1096	0,1209
Eigenarentarief niet-woningen	0,1725	0,1840

De berekeningen van de geraamde tarieven voor het jaar 2014 zijn gebaseerd op de tarieven uit het jaar 2013 verhoogd met het inflatiepercentage van 2% en 2% extra verhoging OZB vanuit de meerjarenbegroting 2013–2016. Verder is uitgegaan van een waardedaling van 5,7% voor woningen en 4,4% voor niet-woningen. De werkelijke tarieven kunnen afhankelijk van de ontwikkeling van de WOZ-waarde nog worden bijgesteld.

Hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting

De tarieven voor hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting worden conform de uitgangspunten in het coalitieakkoord met slechts het inflatiepercentage van 2% verhoogd. De definitieve tarieven voor 2014 worden via de belastingverordeningen ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Rioolheffing

Met ingang van 2008 is de Wet Verankering en bekostiging van Gemeentelijke Watertaken van kracht geworden. Daarin zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het stedelijk afvalwater, hemelwater en het grondwater. Vanaf dat moment kunnen gemeente ook een nieuwe belasting heffen de zogenaamde 'brede rioolheffing'. Vanaf 1 januari 2010 is het heffen van de brede rioolheffing een verplichting.

Uitgangspunt is dat de kosten voortkomend uit de zorgplicht 100% worden gedekt uit de rioolheffing. Het vastgestelde VGRP 2009–2013 Kostendekkingsplan is ook voor 2014 de basis voor de vorming van de tarieven. Het VGRP 2009–2013 zal periodiek worden geëvalueerd om te zorgen dat de kostendekkendheid van de rioolheffing gehandhaafd blijft. Op dit moment is er nog geen nieuw rioleringsplan vastgesteld.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De belasting wordt geheven per huishouden. In de perspectiefnota 2014–2017 wordt als maatregel voorgesteld om aansluitingen met extra containers te belasten en om te laten betalen voor grofvuil. Met de uitvoering van deze maatregelen kan de hoogte van de afvalstoffenheffing voor de inwoners positief beïnvloed worden. Als deze maatregelen in 2014 worden gerealiseerd zal hiermee rekening worden gehouden bij het vaststellen van de tarieven voor 2014.

Leges

Uitgangspunt bij het bepalen van de legestarieven is 100% kostendekkendheid. De tarieven zijn, behoudens wettelijk vastgestelde tarieven, trendmatig verhoogd met 2%. Voor wat betreft de Wabo-leges heeft in 2013 een breed onderzoek naar de kostendekkendheid plaatsgevonden. De uitkomsten daarvan worden uitgewerkt in de tarieventabel leges die via de belastingverordeningen ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

Overzicht geraamde baten belastingen en rechten

Onderstaand overzicht vermeldt de geraamde opbrengsten voor 2013 en 2014 voor de diverse belastingen en rechten.

Belastingen	Realisatie 2012	Raming 2013	Raming 2014 Baten
OZB Gebruikers (niet-woningen)	350.835	341.008	347.828
OZB Eigenaren (woningen + niet-woningen)	3.911.820	4.067.567	4.246.061
Roerende ruimte belastingen	4.692	5.272	5.377
Reclamebelasting	84.448	100.000	100.000
Hondenbelasting	57.185	70.802	72.218
Precariobelasting	449.139	460.000	469.200
Toeristenbelasting	44.024	64.380	65.668
Afvalstoffenheffing	3.001.164	3.288.862	3.040.280
Rioolheffing	1.812.444	2.265.232	2.269.233
Wabo-leges	255.888	232.641	237.294
Leges (overig)		433.496	442.065
begraafplaatsrechten	269.546	300.231	300.231
marktgeden	31.490	38.833	39.552

De tarieven voor 2014 voor de diverse belastingen en rechten worden definitief vastgesteld via de belastingverordeningen.

Vergelijking lokale lasten

Vergelijking tarieven landelijk

Door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) wordt jaarlijks onderzoek gedaan naar de hoogte van de lokale lasten in de Nederlandse gemeenten en de onderlinge verschillen daarin. Van alle gemeenten worden daarbij de OZB, de afvalstoffenheffing en het rioolheffing in beeld gebracht. Op basis daarvan wordt aangegeven welke gemeente de hoogste en welke gemeente de laagste lasten heeft.

Aan de Atlas van de lokale lasten 2013 zijn de volgende gegevens over de tarieven ontleend.

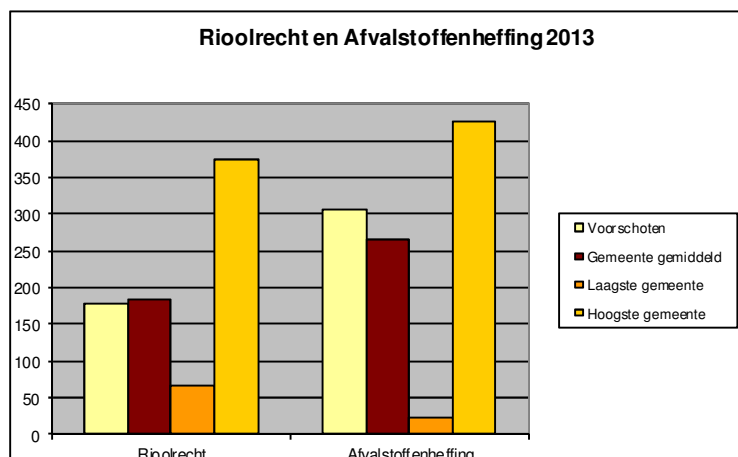
Belasting / retributie 2013	Voorschoten	Gemeente gemiddeld	Laagste gemeente	Hoogste gemeente
1 Rioolheffing *	€176,80	€ 183,00	€ 65,00	€ 373,00
2 Afvalstoffenheffing** (hoogste tarief)	€ 305,01	€ 264,00	€ 24,00	€ 425,00
3 OZB woningen*** Eigenaar	0,1096%	0,1091%	0,0434%	0,2108%
4 OZB niet-woningen*** Eigenaar + gebruiker	0,3137%	0,3883%	0,0841%	0,7393%

* Per aansluiting

** Per huishouden

*** Percentage van de vastgestelde waarde

In onderstaande tabel zijn de tarieven voor rioolheffing en afvalstoffenheffing van de gemeente Voorschoten afgezet tegen de gemiddelde, laagste en hoogste tarieven.

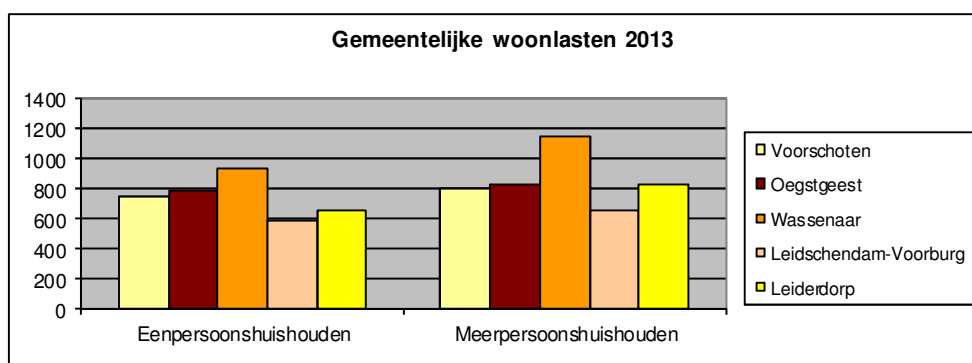

Vergelijking lasten omliggende gemeenten

Om een beeld te geven van de gemeentelijke woonlasten van de burgers van de gemeente Voorschoten in vergelijking met die van de burgers van omliggende gemeenten is er een vergelijking gemaakt met de gemeenten Oegstgeest, Wassenaar, Leidschendam-Voorburg en Leiderdorp.

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en reinigingsheffing.

Gemeentelijke woonlasten 2013	Voorschoten	Oegstgeest	Wassenaar	Leidschendam-Voorburg	Leiderdorp
Eenpersoonshuishouden	€ 751,00	€ 786,00	€ 937,00	€ 595,00	€ 654,00
Meerpersoonshuishouden	€ 809,00	€ 828,00	€ 1.149,00	€ 649,00	€ 835,00

Waardeontwikkeling onroerende zaken

De WOZ-waarde wordt jaarlijks vastgesteld naar een bepaalde waardepeildatum (1 januari van het jaar dat vooraf gaat aan het jaar waarin de WOZ-waarde geldt). Voor de taxaties van 2013 was dat dus het waardepeil van 1 januari 2012 en voor de taxaties van 2014 is dat waardepeildatum 1 januari 2013. Tussen beide waardepeildata is er, op basis van informatie van de waarderingskamer, landelijk gezien gemiddeld sprake van een waardedaling van 5,7% voor woningen en 4,4% voor niet-woningen. Het

gemiddelde stijgings- of dalingspercentage zoals dat specifiek voor Voorschoten geldt, is op het moment van schrijven nog niet bekend.

Kwijtscheldingsbeleid

Gemeenten kunnen met inachtneming van de Invorderingswet 1990 kwijtschelding verlenen voor gemeentelijke heffingen, waarbij zij zelf kunnen beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. In Voorschoten is kwijtschelding mogelijk voor de onroerende-zaakbelastingen, de roerende ruimte belastingen, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing, de hondenbelasting en de begraafplaatsrechten. Voor de overige heffingen is geen kwijtschelding mogelijk. Bij de vaststelling en de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid is de gemeente op een punt vrij om af te wijken van bovengenoemde landelijke regelgeving, namelijk bij de vaststelling van de berekeningscomponent 'kosten van bestaan'. Het is toegestaan deze ruimer vast te stellen dan de landelijk geldende 90% van de bijstandsnorm.

In Voorschoten was de component 'kosten van bestaan' op 100% van de bijstandsnorm bepaald. De behandeling van kwijtscheldingsverzoeken vindt met ingang van 2011 plaats bij de BSGR. Daarbij wordt eveneens de 100% norm voor de verlening van kwijtschelding gehanteerd. Dat wil zeggen dat iemand met een inkomen op bijstandsniveau bijna altijd in aanmerking komt voor kwijtschelding, tenzij er sprake is van vermogen (spaargeld of eigen woning). Het geautomatiseerd verlenen van kwijtschelding is aan het samenwerkingsverband gemandateerd.

Over het jaar 2014 worden naar schatting de volgende bedragen aan kwijtschelding verleend (aantallen kwijtscheldingen zijn niet beschikbaar i.v.m. de gecombineerde aanslag):

- ▶ Afvalstoffenheffing € 95.000
- ▶ Rioolheffing € 51.000
- ▶ Hondenbelasting € 4.000

BSGR

Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

Met ingang van 2011 is de volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, overgedragen aan Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Voor de gemeente Voorschoten geldt dit voor 2011 voor de onroerende-zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting. Sinds 2011 ontvangen de belastingbetalers een gecombineerd aanslagbiljet voor waterschapslasten en gemeentelijke lasten (in plaats van één van de gemeente en één van het hoogheemraadschap van Rijnland). Daarnaast kan het aanvragen van kwijtschelding in één keer gebeuren.

Naast een kostenbesparing leidt samenwerking ook tot een robuustere en minder kwetsbare belastingorganisatie, vooral bij kleinere gemeenten.

Algemene ontwikkelingen

Precariobelasting

De precariobelasting wordt geheven op basis van artikel 228 van de Gemeentewet. Het is een algemene belasting 'terzake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst

bestemde gemeentegrond', waarvan de opbrengsten naar de algemene middelen gaan. Er bestaat al enige jaren onduidelijkheid omtrent de vraag of netwerken van nutsbedrijven vrijgesteld zullen worden van precariobelasting.

Naar aanleiding van de motie Van der Burg (Kamerstukken II,32 500–VII, nr.9) is er een nieuw wetsvoorstel gemaakt inzake vrijstelling van de precariobelasting voor netwerken van nutsbedrijven. Over dit concept wetsvoorstel heeft de Raad van State in september 2012 advies uitgebracht. Het advies van de Raad van State is niet openbaar. Naar aanleiding van het advies heeft de minister van BZK in april 2013 besloten meer tijd te nemen om te studeren op reële alternatieven. Daarbij wordt onderzocht of een analogie met de 'gedoogconstructie' in de Telecomwet mogelijk is. Wat dat exact in zou houden is niet bekend gemaakt. De minister houdt het wetsvoorstel tot afschaffing van precariobelasting op kabels en leidingen van nutsbedrijven tot die tijd aan.

In het wetsvoorstel wordt een overgangsregeling opgenomen die gekoppeld is aan een peildatum (vermoedelijk 1 januari 2013). Dit betekent dat alle decentrale overheden die vóór of uiterlijk op 1 januari 2013 precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven hieven gebruik mogen maken van de overgangsregeling. Gedurende de overgangstermijn mogen decentrale overheden de precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven afbouwen in een zelf gekozen tempo.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)* omvat voorschriften voor de inrichting van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting en rekening. De voorschriften zijn uitgewerkt in de Financiële verordening gemeente Voorschoten. Ter uitvoering van het bepaalde in artikel 17 van deze verordening heeft de raad in zijn openbare vergadering van 28 september 2006 de nota Weerstandsvermogen gemeente Voorschoten 2006 vastgesteld. Met deze nota worden kaders voor het weerstandsvermogen en risicobeleid gesteld. Eind 2011 is de nieuwe Nota Reserves en Voorzieningen vastgesteld, waarin de kaders voor het weerstandsvermogen nader zijn bepaald.

Weerstandsvermogen

Onder het begrip *weerstandsvermogen* wordt verstaan het vermogen van de gemeente om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten. In het BBV wordt gezegd dat het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen enerzijds de weerstandscapaciteit en anderzijds de risico's.

De *weerstandscapaciteit* is de verzamelterm van al de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet voorziene financiële tegenvallers te bekostigen.

Onder *risico's* worden verstaan alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten.

Voor de raad is het weerstandsvermogen van belang, want een sluitende begroting impliceert weliswaar dat er evenwicht is tussen de lasten en baten, maar ook dat er nauwelijks ruimte is voor incidentele tegenvallers. Een buffer is daarom wenselijk. Hierbij moeten we denken aan onvoorziene zaken die de grenzen van de stelpost voor onvoorziene uitgaven op de begroting overschrijden. Het weerstandsvermogen is mede van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente. Zowel voor het lopende begrotingsjaar als ook voor de meerjarenramingen.

Er is geen eensluidend antwoord te geven op de vraag hoe groot het weerstandsvermogen van een gemeente zou moeten zijn. Dit is sterk afhankelijk van de eigenheid van de gemeente en het risicoprofiel dat zij heeft. Hoe ziet de sociale structuur eruit, hoever reiken hun groeipotenties, opereren ze in hun bedrijfsvoering voorzichtig of accepteren ze meer risico's, of lopen er gerechtelijke procedures waarvan de uitkomst niet zeker is, maar die consequenties kunnen hebben? Vanuit het provinciaal toezicht zijn er geen concrete normen beschikbaar. Wel is er uiteraard het repressief toezicht.

Weerstandscapaciteit

Eind 2011 is de *nota Reserves en Voorzieningen 2011* vastgesteld. Doel, nut en noodzaak van de diverse reserves en voorzieningen zijn in de bijbehorende actualisatie tegen het licht gehouden. Deze actualisatie heeft gevolgen gehad voor de beoordeling van het weerstandsvermogen.

De weerstandscapaciteit van de gemeente Voorschoten wordt onderscheiden in een incidentele en een structurele weerstandscapaciteit:

De *incidentele weerstandscapaciteit* is het vermogen om calamiteiten éénmalig op te vangen. Het zijn de direct aan te wenden middelen voor tegenvallers. Tot de incidentele weerstandscapaciteit wordt gerekend de *concernreserve* en de bestemmingsreserve *risicoreserve grondexploitatie*. De laatste reserve is uitsluitend bestemd voor het opvangen van de huidige uitvoeringsrisico's die het Grondbedrijf met zich meebrengt (grondexploitatie, projecten), zie paragraaf Grondbeleid.

In het verleden behoorde de bestemmingsreserve NUON ook tot de weerstandscapaciteit van de gemeente. In de geactualiseerde Nota en Reserves behoort deze reserve niet meer tot de incidentele weerstandscapaciteit. Alleen de vrij besteedbare reserves (lees: de concernreserve), alsmede de risicoreserve GREX, die bij aanwending geen gevolgen hebben voor het gevoerde beleid, behoren tot de incidentele weerstandscapaciteit. Reserves die een duidelijke bestemming hebben, en waarvan de aanwending bij dekking van andere tekorten beleidswijzigingen impliceren, horen niet meer toe de weerstandscapaciteit. De bestemmingsreserve NUON heeft een *financieringsfunctie*: over onze eigen financieringsmiddelen, waar de bestemmingsreserve NUON onderdeel van uitmaakt, wordt rente ontvangen. Deze 'bespaarde' rente is noodzakelijk om de weggevallen dividend opbrengsten n.a.v. de verkoop van de aandelen NUON, op te kunnen vangen in de begroting. Elke onttrekking aan deze reserve, bijvoorbeeld het opvangen van risico's, leidt tot een (structureel) 'gat' in de begroting.

De structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen.

Tot de structurele weerstandscapaciteit wordt de onbenutte belastingcapaciteit gerekend. Die wordt berekend door het verschil tussen het normtarief voor 2014 van 0,1651% voor OZB eigenaren woningen, dat geldt voor z.g. artikel-12-gemeenten en het gemeentelijke tarief 2014 van 0,1099% te vermenigvuldigen met de belastinggrondslag. De onbenutte belastingcapaciteit voor 2014 bedraagt afgerond € 1,1 mln.

Daarnaast is de *post onvoorzien* van belang voor de structurele weerstandscapaciteit. Er mag alleen van deze post gebruik gemaakt worden als er sprake is van de drie o's: onvoorzienbaar, onvermijdelijk en onbeïnvloedbaar. De post onvoorzien bedraagt structureel € 51.609.

In onderstaand overzicht is de totale weerstandscapaciteit aan het begin van 2014 weergegeven:

Omschrijving	Bedrag	Totaalbedrag
Incidentele weerstandscapaciteit:		
Concernreserve (incl. voorgenomen beschikkingen 2014)	€ 2.755.355	
Risicoreserve grondexploitatie	€ 1.569.000	
Totaal incidentele weerstandscapaciteit		€ 4.324.355

Omschrijving	Bedrag	Totaalbedrag
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 1.137.044	
Post onvoorzien	€ 51.609	
Totaal structurele weerstandscapaciteit		€ 1.188.653
Omschrijving		Totaalbedrag
Totale weerstandscapaciteit		€ 5.513.008

Afgezet tegen het begrotingstotaal voor 2014 heeft de totale weerstandscapaciteit een omvang van 11,4%. Hiermee blijft men net onder de in het coalitieakkoord genoemde minimumnorm van 12%.

Risico's

Om inzicht te krijgen in de aard en omvang van de risico's in relatie tot de financiële positie van de gemeente, zijn de risico's geïnventariseerd. De risico's waarbij onzekerheid bestaat over de kans en/of het gevolg maken alleen onderdeel uit van deze paragraaf. Alle bekende risico's uit de jaarrekening 2012 en de bestuursrapportages zijn opnieuw beoordeeld. Bij de risico's is (waar mogelijk) een indicatief bedrag weergegeven dat met het risico gepaard gaat en zijn de risico's ingedeeld naar de kans dat het betreffende risico zich voordoet. Daarnaast wordt er speciale aandacht besteed aan risicobeheersing, zijn er maatregelen te bedenken die het financiële effect kunnen beperken cq vermijden.

Nadelige risico's	Incidenteel	Structureel	Continu risico	Omvang risico		
				H	M	L *
Planschade		p.m.	Ja			x
Grondexploitaties (financiering)		€ 600.000	Nee			x
Projecten initiatieffase		€ 50.000	Ja			x
WWB-inkomensdeel		€ 400.000	Ja			x
Nuon Energy NV terugkoop	p.m.		tot 2015			x
Escrow-regeling Nuon Energy	p.m.		tot 2015			x
Compensatie wegvallend dividend		p.m.	Ja			x
Alliander NV		€ 307.000	Ja			x
Decentralisatie Jeugdzorg, AWBZ en Participatiewet		p.m.	Ja			x
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	€ 200.000		Ja			x
EMU-saldo/ wet HOF		p.m.	ja			x
Afschaffing precariobelasting	p.m.		Nee			x
Algemene uitkering		€ 200.000	Ja			x
Aansprakelijkheid verbonden partijen		p.m.	ja			x
Gewaarborgde geldleningen		p.m.	Ja			x
Uitvoeringskosten Sociale Dienst Leidschendam-Voorburg		€ 100.000	Ja			x

*) Verklaring omvang risico:

H = hoog (geschat op 75%)

M = middel (geschat op 50%)

L = laag (geschat op 25%)

Toelichting nadelige risico's

Planschade

Zoveel mogelijk wordt het risico op planschade afgewenteld op initiatiefnemers door het afsluiten van een planschadeovereenkomst. Dit is niet alle gevallen mogelijk. De bevoegdheid tot het afwickelen van de verzoeken om planschade ligt bij het college van Burgemeester en wethouders.

Uitvoeringsrisico's grondexploitaties

Door onder andere de macro-economische situatie van de afgelopen jaren vraagt de voorbereiding van projecten meer tijd en aandacht, terwijl bij de projecten in uitvoering de macro-economische situatie eveneens van grote invloed kan zijn bijvoorbeeld door vertraging in de gronduitgiften.

Dit alles vertaalt zich in financiële risico's (projectrisico's en/of conjuncturele risico's) waarvoor in het kader van een goed financieel beleid binnen de grondbedrijfsfunctie een risicoreserve is ingesteld.

Door het jaarlijks herzien van de grondexploitatieberekeningen en uitvoeren van een risicoanalyse worden de risico's periodiek opnieuw gewogen en wordt de risicoreserve bijgesteld.

De huidige uitvoeringsrisico's worden 100% gedekt door de Risicoreserve Grondexploitaties. De hoogte van de risicoreserve grondexploitaties opgenomen in het MPG 2011-2014 bedraagt € 982.292 per 1 januari 2012.

Door het opstarten van nieuwe projecten, welke na de initiatieffase doorgang zullen vinden, neemt het risicoprofiel van het grondbedrijf toe. Vooral de financieringsbehoefte die nieuwe projecten met zich mee brengt vormt hierbij een risico. Het risico wordt geschat op een bedrag van € 600.000 met een middelmatige kans dat deze zich voordoet wordt beoordeeld op 'Middel' (50%).

Projecten initiatieffase

Binnen het Grondbedrijf is latent het risico aanwezig dat uit onderzoek blijkt dat projecten na de initiatieffase niet doorgestart zullen worden, voornamelijk vanwege financieel negatieve uitkomsten. Deze onderzoekskosten komen dan ten laste van de algemene dienst. De omvang van het risico wordt geschat op ca. € 50.000 (midden, 75%).

Wet Werk en Bijstand (WWB)

In de begroting is ervan uit gegaan dat het aantal uitkeringsgerechtigden de komende jaren gelijk zal blijven. Door de slechte economische situatie en arbeidsmarkt moet rekening worden gehouden met meer bijstandsaanvragen en een achterblijvende uitstroom naar werk van bijstandsgerechtigden. Hierdoor bestaat een reëel risico dat het aantal uitkeringsgerechtigden de komende jaren zal toenemen. Dit zal leiden tot een stijging van de uitgaven.

Daarnaast verstrekt de minister van Sociale Zaken jaarlijks aan de gemeente een vast budget Werkdeel (ter financiering van voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling) en een vast budget Inkomensdeel ter financiering van de gemeentelijke bijstandsuitgaven. Het budget is afhankelijk van het aantal klanten in de bijstand het jaar voorafgaande aan het budgetjaar. Uitgangspunt van het ministerie is dat de budgetten toereikend zijn voor de dat jaar geraamde kosten. De kosten komen voor 100% voor rekening van de gemeente. Een eventueel budgetoverschot Werkdeel mag worden overgeheveld naar een volgend kalenderjaar en/of vloeit terug naar het Rijk. Een budgetoverschot Inkomensdeel mag worden behouden en is vrij ter besteding. Budgettekorten zullen uit eigen middelen moeten worden gecompenseerd. Indien het budgettekort Inkomensdeel groter is dan 10% van het toegekende budget, zoals dit jaar het geval is, kan het college voor het meerdere een verzoek indienen voor een aanvullende uitkering (de IAU). Dit verzoek dient voldoende gedocumenteerd en gemotiveerd te worden. Het opgenomen nadelige risico wordt gevormd door de kans dat de aanvraag niet wordt gehonoreerd via de IAU.

Nuon Energy NV

De aandeelhouders van Nuon Energy hebben in juni 2009 in meerderheid besloten hun belang te verkopen aan Vattenfall. Voor de verkoop van de eerste drie tranches van 79% van ons belang is al € 30,6 mln. ontvangen. Halverwege 2015 zal de laatste tranche tegen de al overeengekomen prijs worden geleverd voor een bedrag van in totaal ca. € 8,6 mln. Hoewel de overeenkomsten gesloten zijn is het mogelijk dat Vattenfall in gebreke blijft waardoor de (gedeeltelijke) levering van de resterende tranches niet doorgaat. De aandeelhouders kunnen dan hun al geleverde aandelen tegen de nominale waarde van € 5 terugkopen terwijl de nu overeengekomen prijs ruim € 72 bedraagt. Uitgaande van 446.529 reeds geleverde aandelen zal dit belang dan teruggekocht *kunnen* worden tegen afgerond € 2,23 mln.

Escrow-regeling Nuon Energy

In het kader van de verkoop van het gemeentelijk belang in Nuon Energy is in 2009 € 1,6 mln. op de verkoopprijs achter gehouden door Nuon Energy als garantieverplichting (escrow) voor mogelijke aanspraken uit hoofde van bijvoorbeeld de 'bakstenen'-problematiek en eventuele fiscale claims. Dit bedrag is in de jaren 2010 tot en met 2012 in achtereenvolgende tranches van 50%, 25% en 25% uitgekeerd aan de oud-aandeelhouders in de veronderstelling dat het risico uit hoofde van genoemde aanspraken in dat tijdsbestek afneemt dan wel op zijn minst inzichtelijk wordt. Hoewel de laatste inschattingen zijn dat er géén aanspraken op de escrow-gelden te verwachten vallen, kunnen vooral de fiscale aanspraken nog tot 5 jaar na dato spelen.

Compensatie wegvallend dividend Nuon Energy

Met de beslissing van halverwege 2009 het gemeentelijk belang in Nuon Energy te verkopen valt de daaruit voortvloeiende dividendopbrengst geleidelijk terug om in 2016 geheel te stoppen. Teneinde deze verslechtering in de exploitatie te compenseren zal het met de verkoopopbrengst te realiseren beleggingsresultaat worden ingezet. Ongeacht de vraag of het beleggingsresultaat zich manifesteert in de vorm van een verhoging van het renteresultaat dan wel in een verlaging van de financieringslasten, is van de ontwikkeling van de marktrente hierbij van essentieel belang. Als de rente te laag is op de momenten dat verkoopopbrengsten worden ontvangen bestaat het risico dat het weggefallen dividend niet volledig kan worden gecompenseerd.

Alliander NV

Na de verkoop aandelen Nuon Energy (productie-leveringsbedrijf) is de gemeente aandeelhouder gebleven van het netwerkbedrijf Alliander. Op basis van informatie tijdens de verkoop Nuon is het verwachte dividend Alliander geïndiceerd op € 372.000 per jaar. Het risico dat dit bedrag niet volledig wordt ontvangen is hoog.

Redenen hiervoor zijn:

- de economische situatie en daardoor mogelijk een slechter resultaat Alliander
- vaststellen van maximum tarieven door de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMA) waardoor Alliander een lager resultaat realiseert

In 2013 is een dividenduitkering over 2012 ontvangen van € 307.000; deze opbrengst wordt voorzichtigheidshalve ook voor 2014 geraamd.

Decentralisatie

De voorbereiding van de drie grote decentralisatie-operaties Jeugdzorg, Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en Participatiewet is in volle gang. Een ingrijpende operatie die veel bestuurskracht en organisatorische inzet vraagt. Juist in de huidige voorbereidingsfase zijn er nog veel mogelijkheden om beheersmaatregelen te treffen dan wel bij te sturen. Dit is echter niet eenvoudig omdat nog veel risico's onbekend zijn of de (financiële) impact nog niet in te schatten is. Er wordt vanuit het Rijk nog onvoldoende zicht geboden op een duidelijk totaalbeeld van effecten op de samenleving en de financiële risico's. Gelet op deze onzekerheden moet dit vooralsnog als een open einde regeling worden beschouwd.

Algemeen

De decentralisaties brengen risico's met zich mee om de volgende redenen:

- Financiële kortingen vanuit het Rijk zijn hoog, de mogelijke besparingen worden direct verwacht, terwijl juist extra investeringen noodzakelijk zijn om naar de toekomst daadwerkelijk efficiënter te kunnen werken.
- De ICT en data component in deze overname is zeer groot. Verschillende partijen dragen data (systemen) over. Hier moet concrete stuurinformatie van worden gemaakt.

- De interactie tussen de verschillende bestaande en nieuwe over te hevelen zorgtaken zorgt voor meer onderlinge afhankelijkheden, en maakt het daarmee extra kwetsbaar.
- Er zijn zeer veel verschillende partijen betrokken met elke hun eigen belangen

Jeugdzorg

In het kader van de decentralisatie van de jeugdzorg worden gemeenten geacht om zorgcontinuïteit te bieden. Dit houdt in dat kinderen die op 1 januari 2015 in zorg zijn, gedurende 2015 het recht op die zorg behouden. Het risico hiervan is dat er mogelijk te weinig wordt afgebouwd en te weinig getransformeerd. Recentelijk is uit een brief van de staatssecretaris aan de Algemene Rekenkamer gebleken welke bedragen VWS in 2015 denkt te korten op de gemeenten. Daaruit blijkt dat er geen sprake meer is van de oorspronkelijk 4% olopend naar 15% in 2017. Gemeenten moeten rekening houden met percentages die wel eens fors hoger zouden kunnen liggen.

AWBZ-WMO

De decentralisatie van AWBZ-taken naar de Wmo wordt 1 januari 2015 van kracht. Bestaande AWBZ-cliënten houden in beginsel hun oude rechten tot eind 2015. De bezuinigingen op de nieuwe Wmo-taken gaan echter al in per 1-1-2015. Gemeenten dragen het volledige financiële risico: dat is voor de VNG niet acceptabel.

Participatiewet

Met de Participatiewet wordt een belangrijke nieuwe stap gezet in de vormgeving van de sociale zekerheid in Nederland. Aparte voorzieningen worden zoveel mogelijk afgebouwd en mensen moeten zoveel mogelijk aan de slag bij gewone werkgevers. De Participatiewet gaat uit van mogelijkheden en competenties van mensen en biedt werknemers en werkgevers ondersteuning op maat.

Het financiële kader van de Participatiewet blijft uiterst zorgelijk. Dat geldt voor

- de vergoeding voor de Wsw (sociale werkvoorziening),
- het budget voor begeleiding van werkzoekenden en werkenden en de uitvoeringskosten.
- Door de te snelle afbouw van de (fictieve) vergoeding voor de sociale werkvoorziening blijft er nauwelijks budget over voor re-integratie. Met als gevolg dat de uitstroom uit de bijstand stokt.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De Financiering van de WMO loopt via het gemeentefonds. Uitgangspunt is dat de budgetten van de taken die daarvoor uit de AWBZ werden betaald in het gemeentefonds worden gestort.

De afgelopen tijd is er een flink aantal veranderingen doorgevoerd. Ook de komende tijd zal deze overheveling naar de gemeente doorgaan (begeleiding AWBZ, Jeugdzorg). De compensatieplicht van de gemeente is een open-einde financiering en daarmee een structureel financieel risico. Daarnaast gaat de overheveling van functies gepaard met een (soms flinke) korting op het budget.

EMU-saldo & Wet Houdbare Overheidsfinanciën

Het voorstel voor de Wet Houdbare Overheidsfinanciën vertaalt de scherpere Europese afspraken van het Stabiliteits- en Groeipact in nationale wetgeving. Binnen die afspraken dient het nationale financieringstekort beperkt te blijven tot 3% van het bruto binnenlands product. De wet HOF gaat er van uit dat de mede-overheden een vergelijkbare inspanning dienen te leveren als het Rijk bij het terugdringen van het overheidstekort. Omdat het Rijk erkent dat de medeoverheden zorgen hebben over de ruimte voor investeringen in verband met wettelijke taken en nationale verplichtingen, rekening houdend met een gematigde lastenontwikkeling, (lees het verschil tussen het kasstelsel van het Rijk en het lasten-batenstelsel van de gemeenten) is het saldopad in het onderhandelaarsakkoord iets verruimd. Uiteindelijk zou in 2017 sprake mogen zijn van een tekortnorm voor de gezamenlijke

gemeenten van -0,2% van het BBP; nu is onder voorbehoud van een evaluatie in 2015, teruggebracht tot -0,3% en blijft de norm tot en met 2015 gehandhaafd op -0,5%. Daar de beoordeling of er een werkelijke overschrijding van de norm heeft plaatsgevonden wordt gebaseerd op de werkelijke (rekening)cijfers, dient de ontwikkeling van het EMU-saldo in het begrotingsjaar gevolgd te worden.

Daarnaast is overeengekomen dat hoewel de sancties zelf niet uit de wet verwijderd zijn, het kabinet heeft aangegeven de sancties niet in deze kabinetsperiode te zullen toepassen. Deze sancties betreffen de situatie dat zelfs wanneer het Rijk geen sanctie vanuit Europa opgelegd krijgt, individuele (mede)overheden toch ter grootte van de overschrijding gekort zouden worden op hun algemene uitkering en dat die middelen voor een periode van 3 jaar renteloos bij het Rijk worden aangehouden. Pas indien de (mede)overheid kan aantonen dat er niet langer sprake is van overschrijding van de tekortnorm, worden de ingehouden middelen uitgekeerd.

De ruimte die met de aanpassingen van het onderhandelaarsakkoord is verkregen, dient te worden gebruikt om beter inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling van het gemeentelijke EMU-saldo en de mate waarin eventueel prioritering aangebracht dient te worden in de gemeentelijke investeringsvoornemens. In de financieringsparagraaf is weergegeven dat voor 2014 en 2015 bij ongewijzigd beleid (t.a.v. investerings- en grondexploitatievoornemens) overschrijdingen worden voorzien van de voorlopig voor 2014 ingeschatte norm van € 1,9 mln. van resp. € 6,3 mln. en € 8,0 mln.

Hoewel tot 2016 dus geen sancties opgelegd zullen worden, zal de ontwikkeling van het EMU-saldo kritisch gevolgd moet worden en dient men in elk geval in 2016 op het overeengekomen ambitieniveau voor de EMU-norm te komen. Tot de maatregelen die genomen moeten worden om aan de norm te kunnen voldoen behoren een heroverweging/prioritering van investeringen en het instellen van een investeringsplafond.

Afschaffing precariobelasting op kabels en leidingen

De precariobelasting wordt geheven op basis van artikel 228 van de Gemeentewet. Het is een algemene belasting 'terzake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond', waarvan de opbrengsten naar de algemene middelen gaan. Er bestaat al enige jaren onduidelijkheid omtrent de vraag of netwerken (kabels en leidingen) van nutsbedrijven vrijgesteld zullen worden van precariobelasting.

Eind 2010 heeft de Tweede Kamer (opnieuw) verzocht om alsnog een wetsvoorstel tot vrijstelling precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven in te dienen. In april 2013 heeft de minister van BZK besloten om het wetsvoorstel tot afschaffing van precariobelasting op kabels en leidingen voorlopig nog niet naar de Tweede Kamer te sturen. Niet bekend is wanneer het voorstel tot afschaffing wel zal worden ingediend.

Het afschaffen van precariobelasting op kabels en leidingen leidt in de gemeente Voorschoten tot het wegvallen van een jaarlijks bedrag van € 450.000 aan inkomsten.

In het wetsvoorstel tot afschaffing wordt naar verwachting een overgangsregeling opgenomen die gekoppeld is aan een peildatum (vermoedelijk 1 januari 2013). Dit betekent dat alle decentrale overheden die vóór of uiterlijk op 1 januari 2013 precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven heven gebruik mogen maken van de overgangsregeling. Gedurende de overgangstermijn mogen decentrale overheden de precariobelasting op netwerken van nutsbedrijven afbouwen in maximaal 10 jaar.

Onder de verwachte compensatieregeling zal de maximaal toegestane stijging van de gemeentelijke OZB-tarieven worden verhoogd, zodat de wegvallende precario-opbrengst gecompenseerd kan worden door een stijging van de onroerende-zaakbelastingen. Uitgaande van de maximale afbouwtermijn van 10 jaar betekent dit een jaarlijks benodigde stijging van de OZB van € 45.000. Dit komt neer op een jaarlijkse stijging van 1% gedurende een periode van 10 jaar. Van deze operatie zullen (naar verwachting beperkte) inkomensherverdeel-effecten uitgaan. De lasten van de precariobelasting worden namelijk via de energienota door alle gebruikers in het verzorgingsgebied van de energieleverancier

gedragen, terwijl een extra verhoging van de OZB als gevolg van de precariobelastingcompensatie voornamelijk wordt gedragen door de eigenaren van woningen en bedrijven.

De verwachte compensatieregeling biedt de mogelijkheid om de wegvallende opbrengst van precariobelasting op kabels en leidingen te compenseren met het gefaseerd verhogen van de opbrengst OZB. Bij de afweging of en in hoeverre geen gebruik gemaakt wordt van deze mogelijkheid zal de wenselijkheid van de daarmee gepaard gaande inkomensherverdeeleffecten betrokken moeten worden. Daarnaast zal moeten worden nagegaan in hoeverre het huidige meerjarenperspectief ruimte biedt om het ingroeitraject te verzachten door hiervoor eventuele jaarrekeningoverschotten aan te wenden. Deze tijdelijke doch incidentele dekking zal worden ingezet in een ingroeitraject waarin de in de exploitatie weggevallen precario uiteindelijk zal worden gedekt door andere baten dan wel ombuigingen.

Gelet op de geschetste verwachte compensatieregeling en het feit dat het wetsvoorstel naar verwachting niet eerder dan in 2015 van kracht zal worden, wordt het risico in ieder geval voor 2014 nihil geacht.

Algemene uitkering

De risico's die de gemeente loopt, vloeien ook voort uit het beleid van andere overheden, waaronder het rijk. De afgelopen jaren zijn er, met betrekking tot de algemene uitkering uit het gemeentefonds, diverse wijzigingen in de verdeelmaatstaven doorgevoerd. Verder hebben bezuinigingen op rijksniveau vaak ingrijpende gevolgen voor het gemeentefonds en de uitkering daaruit. De uitkering uit het gemeentefonds gaat in beginsel immers 'trap op, trap af' met de uitgaven van het Rijk. Met ingang van 2012 is de normeringsystematiek weer ingevoerd waarmee voor de jaren vanaf 2014 weer onzekerheid zal bestaan.

De effecten van het onderhandelaarsakkoord zijn inmiddels wel bekend voor de thans verwachte ontwikkeling van het accres, het BTW-compensatiefonds en het afkomen van de middelen voor onderwijshuisvesting. Op basis van de meicirculaire zijn deze zaken in het meerjarenperspectief verwerkt.

Van een aantal van de toekomstige ontwikkelingen die de algemene uitkering uit het gemeentefonds zullen raken, zijn de financiële consequenties nog niet bekend. In dit kader kan bijv. worden gedacht aan de 3 decentralisaties maar ook aan de voor 2015 voorgenomen herijking van de verdeelsystematiek en de daarin mee te nemen invoering van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG).

In de meicirculaire van 2013 zijn de rekentarieven 2014 voor woningen en niet-woningen (eigenaren en gebruikers) opgenomen. Bij de bepaling van de tarieven wordt rekening gehouden met de verwachte landelijke waardeontwikkeling ten opzichte van de huidige peildatum (1 januari 2012). De verwachte landelijke ontwikkeling bedraagt -5,7% voor woningen en -4,4% voor niet-woningen. De WOZ-waarden voor Voorschoten naar peildatum 1 januari 2013 zijn inmiddels bekend en de consequenties daarvan worden verwerkt via de tweede bestuursrapportage. Een afwijkende waardeontwikkeling in 2014 in Voorschoten ten opzichte van de landelijke gemiddelden heeft gevolgen voor de netto baten (OZB-opbrengst minus inkomenskorting via de algemene uitkering) van de gemeente.

Aansprakelijkheid verbonden partijen

Bij een gemeenschappelijke regeling is de gemeente samen met de andere deelnemende gemeenten hoofdelijk aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de gemeenschappelijke regeling. Dit betreft een generiek risico. Specifieke risico's per gemeenschappelijke regeling worden benoemd in de paragraaf verbonden partijen.

Gewaarborgde geldleningen

Het totaal aan door de gemeente gewaarborgde geldleningen aan verenigingen op het gebied van sport, cultuur en recreatie en instellingen voor de zieken- en ouderenzorg bedraagt begin 2014 circa € 1,64 mln.

De gemeente neemt via de achtervangconstructie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) voor de Stichting Woonzorg Nederland een zgn. 'tertiaire achtervang' in voor een bedrag van € 109,2 mln. Onder de WSW-garantstelling verstrekken de gezamenlijke gemeenten in het uiterste geval, nadat het vermogen en liquiditeiten van de corporatie in eerste instantie zijn aangesproken, het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting saneringssteun heeft geboden, de borgstellingsreserve van WSW zelf (€ 477 mln.) is aangesproken en deelnemende corporaties zijn aangesproken op hun obligoverplichting van € 3,2 mld. (secundaire zekerheid), pas renteloze geldleningen voor maximaal 25% van een dan nog resterend liquiditeitstekort. De andere 25% komt ten laste van de schade-gemeente(n). Het Rijk draagt de resterende 50% bij. Het verlies dat dus zou kunnen optreden betreft een renteverlies op de eventueel te verstrekken renteloze geldleningen.

Daarnaast is ook sprake van borgstellingen in het kader van de volkshuisvesting ter grootte van € 4,1 mln. die niet via de achtervangconstructie van het WSW verlopen maar waarvan het risico gedeeld wordt met de gemeente Leidschendam-Voorburg of volledig voor rekening van de gemeente komt.

Ter bevordering van het eigen woningbezit heeft de gemeente tot 1995 de bekende 'gemeentegaranties' verstrekt waarvan het risico sinds 1995 in eerste instantie gedragen wordt door het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW).

Daarna zijn de gemeentegaranties vervangen door de Nationale Hypotheek Garantie van het WEW waarbij de gemeente in de garantieconstructie een achtervangpositie inneemt: Als er sprake is van een resterend verlies nadat het risicodragend vermogen van het WEW is aangesproken verstrekken Rijk en de deelnemende gemeenten renteloze geldleningen. Het uitstaande risico op de gemeentegaranties bedraagt begin 2014 naar verwachting ca. € 2,8 mln. Omdat de waarde van de onderpanden veelal hoger is dan de restantschuld wordt hieruit geen voortvloeiend verlies verwacht.

Uitvoeringskosten Sociale Dienst Leidschendam-Voorburg

De te betalen kosten voor het uitvoeren van de taken op het gebied van sociale zaken door Leidschendam-Voorburg zijn gekoppeld aan het aantal cliënten. Het risico is dat als het aantal cliënten stijgt, ook de bijdrage stijgt. Gelet op de huidige economische situatie wordt dit risico als hoog ingeschat. De omvang van het risico is bepaald op € 100.000.

Confrontatie risico's en weerstandscapaciteit

In de onderstaande tabel worden de gekwantificeerde risico's uitgedrukt in een 'gewogen risico' (omvang x kans) waarbij is uitgegaan van de maximale omvang van het desbetreffende risico.

Overzicht gekwantificeerde risico's 2014

Omschrijving risico	Omvang	Kans	Gewogen risico
<i>Hoog</i>			
Projecten initiatieffase	50.000	75%	37.500
Financiering WWB-inkomensdeel	400.000	75%	300.000
Alliander NV	307.000	75%	230.250
Decentralisaties Jeugdzorg, AWBZ en Participatiewet	p.m.	75%	p.m.
Uitvoeringskosten Soc. Dienst Leidschendam-Voorburg	100.000	75%	75.000
Totaal			642.750
<i>Middel</i>			
Planschade	p.m.	50%	p.m.
Grondexploitaties (financiering)	600.000	50%	300.000
Compensatie dividend	p.m.	50%	p.m.
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	200.000	50%	100.000
EMU-saldo / Wet HOF	p.m.	50%	p.m.
Algemene uitkering	200.000	50%	100.000
Aansprakelijkheid verbonden partijen	p.m.	50%	p.m.
Totaal			500.000
<i>Laag</i>			
Nuon Energy terugkoop	p.m.	25%	p.m.
Escrow-regeling Nuon Energy	p.m.	25%	p.m.
Afschaffing precariobelasting	p.m.	25%	p.m.
Gewaarborgde geldleningen	p.m.	25%	p.m.
Totaal			p.m.
Totaal benodigde dekking risico's			1.142.750

Conclusie weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit bedraagt in totaal € 6,2 mln. De huidige uitvoeringsrisico's van de grondexploitaties worden volledig gedekt uit de Risicoreserve Grondexploitaties. Deze reserve is dan ook niet beschikbaar voor het opvangen van de overige risico's. Hiermee komt de beschikbare weerstandscapaciteit voor de gekwantificeerde risico's op € 4,6 mln.

Het totaal aan te kwantificeren risico's komt uit op € 1,1 mln. (zie bovenstaand overzicht). Op grond van het vorenstaande kan geconcludeerd worden, dat de weerstandscapaciteit toereikend is om de risico's op te vangen. De dekkingsgraad van het weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit/ gekwantificeerde risico's) is 430%. Dit is ruim voldoende om de geïnventariseerde risico's af te dekken

3. Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Onder beheer van kapitaalgoederen moet het onderhoud en de vervanging worden verstaan van zaken als openbaar groen, wegen, riolering, openbare verlichting, verkeerslichtinstallaties en -borden, watergangen (waarvoor de gemeente een onderhoudsverplichting heeft) en kunstwerken.

Het beheer van de kapitaalgoederen in de gemeente is in belangrijke mate medebepalend voor het maatschappelijk functioneren van onze gemeente. Als een weg of een verlichtingsinstallatie slecht wordt onderhouden, levert dit een negatief beeld op van de woonomgeving, kan de veiligheid in het geding komen, kan schade ontstaan of kunnen inwoners beperkt worden in het uitvoeren van hun dagelijkse activiteiten. Een doelmatig beheer van kapitaalgoederen is van groot maatschappelijk belang. Bovendien kan door doelmatig rationeel (en dus planmatig) beheer een efficiënte inzet van de gemeentelijke middelen en een goed bestuurlijk afwegingskader worden gecreëerd voor de inzet van deze middelen.

Beleid

Beleid maken voor het beheer van de gemeentelijke kapitaalgoederen, i.c. wegen, kunstwerken, riolering, openbare verlichting, VRI en groen, start met het goed in beeld krijgen welke kapitaalgoederen de gemeente in bezit heeft (bijvoorbeeld strekkende meters asfalt, vierkante meters tegelverharding en plantsoenen). De basis voor het gestructureerd en planmatig beheer en onderhoud van de verschillende categorieën kapitaalgoederen openbare ruimte wordt gevormd door de meerjaren beheerplannen en hiervan af te leiden beheerjaarplannen. Naast het gebruik van de 4-jaren beheerplannen is in 2012 de systematiek van de hiervan af te leiden beheerjaarplannen geïmplementeerd.

De technische kwaliteiten van de kapitaalgoederen zijn vastgesteld op basis van landelijke CROW-normen (Centrum voor regelgeving en onderzoek in de grond water en wegenbouw en de verkeerstechniek). Op dit moment vindt beheer en onderhoud plaats op het niveau Basis CROW, voor het buitengebied wordt niveau C aangehouden.

Aanvullend op de technische kwaliteit wordt aan de hand van Beeldkwaliteit een beoordeling verkregen op de visuele kwaliteit (laag, basis, hoog) van de openbare ruimte. Dit betreft met name de aspecten 'schoon', 'heel' en 'veilig' van de kapitaalgoederen. Op basis hiervan zijn gericht corrigerende beheermaatregelen te nemen indien blijkt dat de kwaliteit afwijkt van het beoogde niveau Basis.

In 2012 is de volgende stap uitgewerkt waarin verschillende niveaus van beheer en onderhoud aan de hand van de beeldkwaliteit voor verschillende delen van Voorschoten, conform de beeldkwaliteitsniveaus. Dus niet alleen onderhoud en beheer op 'basis' niveau, maar ook op laag en/of op hoog niveau). Hiermee kan gekozen worden voor de inzet van gedifferentieerde beheer- en onderhoudnormen voor onderscheiden gebieden van Voorschoten.

Beheerprogramma's

Met de introductie van het nieuwe beheersysteem en aanvullende inventarisaties en inspecties is het totaal en de staat van de te beheren en onderhouden kapitaalgoederen inmiddels in beeld. Omdat het beheersysteem i.t.t. het voorgaande, alle te beheren en onderhouden kapitaalgoederen omvat, wordt integraal beheer van de openbare ruimte beter ondersteund. De beschikbaarheid van het geactualiseerde beheersysteem betekent dat het systematisch beheer middels de 4-jaren beheerplannen ook verder uitgewerkt kan worden naar het werken met ook kwantitatief goed onderbouwde en integrale beheerjaarprogramma's. De output van het beheersysteem wordt gebruikt

om het onderhoud en beheer voor het aankomende jaar en een doorkijk van de opvolgende jaren per beheeronderdeel te kunnen bepalen en de daarbij behorende jaarplanning van de onderhoudswerken op te stellen.

Voor een aantal disciplines zijn door de gemeenteraad op 5 juli 2012 nieuwe beheerplannen vastgesteld. Dit is voor de beheerperiode 2012–2015.

- Verkeersregelinstallaties en Bebording, incl. verkeersbesluiten (2012–2015);
- Beheerplan Wegen, incl. wegmeubilair en bruggen (2012–2015);
- Openbare verlichting (2012–2015);
- Beheerplan Reiniging (2012–2015);
- Beheerplan Water (nieuw 2012–2015);
- Beheerplan Groen, incl. terreinmeubilair en halfverharding (2012–2015);
- Beheerplan Spelen (nieuw 2012–2015);
- Gemeentelijke gebouwen (jaarlijks, doorlopend).

Uiterlijk begin 2014 is het nieuwe Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2014–2018 aan de raad aangeboden.

Doelstelling beheer en onderhoud van kapitaalgoederen

Het doel van het systematisch en planmatig onderhoud en beheer is het bereiken van een situatie waarbij, naast een effectief en efficiënt technisch onderhoud van de kapitaalgoederen, ook de burger van Voorschoten in redelijkheid tevreden is over de voorzieningen op infrastructureel gebied. Veiligheid in de brede zin van het woord, maar ook toegankelijkheid is hierbij een niet uit het oog te verliezen aspect.

Met de verder uitgewerkte systematiek van de beheer- meerjaren- en jaarplannen wordt beter inzicht gegeven in de noodzakelijke beheerbudgetten en de investeringen met bijbehorende kwaliteitsconsequenties op de langere en kortere termijn.

Verkeersregelinstallaties

Verkeersregelinstallaties worden vervangen als ze technisch afgeschreven zijn. In de komende jaren worden bij de verdere realisering van het project Knooppunt Voorschoten installaties vervangen. Op de kruising Leidseweg–Voorschoterweg is het ook noodzakelijk dat de verkeersregelinstallatie wordt vervangen, waarbij rekening moet worden gehouden met de aansluiting op Krimwijk II

In het jaar 2014 en 2015 wordt uitvoering gegeven aan:

- Het fasegewijs vervangen van 1 VRI installatie, onderdeel van het Knooppunt Voorschoten.

Wegen

Wegbeheerders hebben vanuit de Wegenwet de zorgplicht voor de wegverhardingen en zijn juridisch aansprakelijk volgens Art. 6:174 van het Burgerlijk Wetboek. De technische kwaliteit wordt gebaseerd op en getoetst aan de hand van de door het CROW ontwikkelde en landelijk erkende systematiek van rationeel wegbeheer. De wegen worden op efficiënte wijze beheerd. Evenals in de afgelopen jaren zal nadrukkelijk geïnvesteerd blijven worden in het wegonderhoud ten behoeve van de voetgangers en de

fietzers. Een en ander is daarbij gerelateerd aan de uitvoering van voorgestane verkeersbeleid zoals o.a. de verdere uitvoering van volwaardige 30 km/h zones.

In het jaar 2014 wordt uitvoering gegeven aan:

- Het herstraten van wegen, fietspaden en trottoirs;
- Het plaatselijk repareren of geheel vervangen van asfalt(deklagen).

Kunstwerken

De gemeente Voorschoten is juridisch aansprakelijk volgens Art. 6:174 van het Burgerlijk Wetboek voor de bruggen. Het onderhoudsniveau richt zich alleen op een beperkt aantal zichtbare onderdelen van de bruggen, wat gelijkgesteld kan worden aan de beeldkwaliteit

In het jaar 2014 wordt naast het kleine onderhoud en reparaties uitvoering gegeven aan:

- Het vervangen van en uitvoeren van groot onderhoud aan houten bruggen;
- Groot onderhoud van stenen bruggen.

Openbare verlichting

De verlichting is er ten nutte van de verkeersveiligheid én de sociale veiligheid. Technisch moet deze voldoen aan o.a. het Burgerlijk wetboek 1992, de aanbevelingen van de N.S.V.V. (Ned. St. voor de Verlichtingskunde) met name de ROVL-2011 en het PolitieKeurmerk Veilig Wonen. In het verlengde van het Beleidsplan 2010-2014 is m.i.v. 2013 uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsplan Verbetering en Vervanging Openbare Verlichting 2013-2023. Terugdringing van het energiegebruik is een prominent uitgangspunt bij alle volgende verbeterings- en vervangingsplannen.

Met de keuzes in projecten wordt nadrukkelijker toegewerkt naar 'wijkgericht werken', in samenhang met de overige beheerproducten.

In het jaar 2014 wordt uitvoering gegeven aan:

- Jaarlijks onderhoud;
- Terugdringen achterstallig onderhoud;
- Structurele vervanging armaturen;
- Projecten (vervanging masten en armaturen) in o.a. Noord Hofland en Vlietwijk.

Huishoudelijk afval

Sinds 2010 wordt uitvoering gegeven aan het beleidsplan Afvalinzameling Gemeente Voorschoten 2010-2014. Voor het onderdeel afvalcontainers is in 2012 een inventarisatie uitgevoerd die onderdeel is van het beheerplan reiniging. De jaarlijkse vertaling van de uit te voeren activiteiten op grond van het beleids- en het beheerplan is terug te vinden in het milieujaarprogramma.

Riolering

Ter bescherming van de volksgezondheid en het milieu is de riolering een onmisbare voorziening. De gemeente heeft een zorgplicht voor een doelmatige inzameling en een doelmatig transport van het afvalwater binnen haar grondgebied alsook het de zorgplicht voor hemel- en grondwater. De aanleg, het beheer en het onderhoud van de riolering is dan ook een wettelijke taak. De basis voor het onderhoud van de riolering is het Verbreed Gemeentelijk Riolering Plan (VGRP) 2013-2017.

Afhankelijk van wat in het VGRP is opgenomen zal in ieder geval de jaarlijkse inspectie en schoonhouden van het uitgevoerd worden, inclusief de gemalen. Daarnaast wordt verwacht dat er aanpassingen zullen zijn in de vorm van vervangingen, aanpassen van gemalen en pompen in de gemalen.

Water

Het beheer van de watergangen en bijbehorende kunstwerken is voor de periode 2012–2015 beschreven in het Beheerplan Water. In dit beheerplan worden vijf categorieën onderscheiden met bijbehorende beheerelementen, te weten: Waterbodembodem, Water en oeverbeplanting (natte deel), Oeververdediging, Overige kunstwerken en Waterkwaliteit.

In het jaar 2014 wordt uitvoering gegeven aan:

- Jaarlijks onderhoud;
- Terugdringen achterstallig onderhoud waterbodembodem, oeververdedigingen en waterkwaliteit;
- Structurele vervangingen.

Openbaar groen

Het beheerplan Groen 2012–2015 is de leidraad voor het beheer van het openbaar Groen. Hierin staat helder beschreven hoe het beheer en onderhoud op het gewenste basisniveau wordt uitgevoerd. Tot het beheer van het openbaar groen behoren diverse beheerelementen waaronder ook terreinmeubilair en halfverharding.

In het jaar 2014 wordt uitvoering gegeven aan:

- Jaarlijks onderhoud;
- Terugdringen achterstallig onderhoud;
- Structurele vervangingen;
- Uitvoeringsprogramma Groenstructuurvisie;
- Projecten groot onderhoud Burgemeester Berkhoutpark en Masterplan Rosenburgh.

Spelen

Vanaf 2012 wordt het beheer van de speelplekken beschreven in het Beheerplan Spelen. Hiervoor is een eigen begroting opgesteld. Het Beheerplan Spelen is de basis voor een structureel beheer. Het is wettelijk verplicht een veilige speelomgeving aan te bieden. Om dit te garanderen worden jaarlijkse inspecties gedaan. Ook worden logboeken bijgehouden en in het geval van onveilige situaties wordt direct actie ondernomen. Het beheer houdt naast het uitvoeren van jaarlijks onderhoud verder in dat speeltoestellen en valdempende ondergronden aan het einde van hun levensduur worden vervangen.

In het jaar 2014 wordt uitvoering gegeven aan:

- Jaarlijks onderhoud;
- Structurele vervangingen;
- Uitvoeringsprogramma Speelruimteplan.

Gebouwen

Voor alle gemeentelijke gebouwen worden jaarlijkse onderhoudsplannen (JOP's) en meerjarige onderhoudsplannen (MOP's) opgesteld. Op basis hiervan vindt rationeel beheer plaats van de gemeentelijke gebouwen. Overigens mag verwacht worden dat het nieuwe accommodatiebeleid directe gevolgen voor de beheerslast van de gemeentelijke gebouwen zal hebben.

Ramingen

Voor onderhoud van de in deze paragraaf genoemde kapitaalgoederen, zijn in de programmabegroting 2014–2017 de volgende ramingen opgenomen:

Onderdeel	Omschrijving	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Openbaar Groen	Structurele beheers- en onderhoudskosten	1.338.081	1.338.611	1.329.641	1.329.641
	Vervangingsinvesteringen	552.338	552.338	730.712	730.712
	Totaal Openbaar Groen	1.890.419	1.890.949q	2.060.353	2.060.353
Speelplaatsen	Structurele beheers- en onderhoudskosten	91.525	90.221	90.221	90.221
	Vervangingsinvesteringen	137.411	116.497	114.654	118.341
	Totaal Speelplaatsen	228.936	206.718	204.875	208.562
Wegen	Structurele beheers- en onderhoudskosten	1.133.014	1.095.014	1.085.014	1.085.014
	Vervangingsinvesteringen	600.000	600.000	350.000	350.000
	Totaal Wegen	1.733.014	1.695.014	1.435.014	1.435.014
OV/VRI	Structurele beheers- en onderhoudskosten	297.404	287.404	277.404	277.404
	Vervangingsinvesteringen	302.800	302.800	302.800	302.800
	Totaal OV / VRI	600.204	590.204	580.204	580.204
Kunstwerken	Structurele beheers- en onderhoudskosten	84.024	81.024	80.024	80.024
	Vervangingsinvesteringen	233.300	156.429	43.788	233.300
	Totaal Kunstwerken	317.324	237.453	123.812	313.324
Watergangen en partijen	Structurele beheers- en onderhoudskosten	217.072	230.572	232.072	232.072
	Vervangingsinvesteringen	186.167	263.338	314.258	287.258
	Totaal water	403.239	493.910	546.330	519.330
Riolering	Structurele beheers- en onderhoudskosten	1.131.366	1.131.366	1.131.366	1.131.366
	Vervangingsinvesteringen	1.380.200	1.341.600	1.389.800	1.300.000
	Totaal Riolering	2.511.566	2.472.966	2.521.166	2.431.366
Gebouwen	Structurele beheers- en onderhoudskosten	1.640.835	1.475.650	1.241.495	1.053.609
	Totaal Gebouwen	1.640.835	1.475.650	1.241.495	1.053.609

4. Financiering

Inleiding

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's en omvat het aantrekken van gelden ter voorziening in de financieringsbehoefte en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De financieringspositie wordt vooral bepaald door investeringen in vaste activa en grondcomplexen en de financiering daarvan uit opgebouwde reserves, voorzieningen en aangetrokken geldleningen. Aan de uitvoering van de treasuryfunctie zijn budgettaire gevolgen verbonden, die onder meer afhankelijk zijn van het risicoprofiel. Denk hierbij aan te betalen en te ontvangen rente, dividend, kosten van advies. Daarnaast zijn de Wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën en het Schatkistbankieren van invloed op de uitvoering van de treasury-functie.

Het beleid van de gemeente Voorschoten betreffende de treasuryfunctie is vastgelegd in het Treasurystatuut als onderdeel van de Verordening Financieel beheer (artikel 212, 213 en 213a Gemeentewet).

Het Treasurystatuut is in 2011 aangepast en in november 2011 door het college vastgesteld. Het statuut vormt het kader voor de uitvoering van de financieringsfunctie. In de treasuryfunctie zijn, gezien de financiële crisis en de gevolgen die dit heeft voor banken, stringenter regels voorgeschreven.

Algemene ontwikkelingen

Verwachting omtrent de renteontwikkeling 2013

De economie van de eurozone kruipt uit de recessie en kan in 2014 met 1,2% groeien. Het herstel is vooral te danken aan de export die profiteert van de aantrekkende wereldhandel en een dalende eurokoers. De binnenlandse vraag blijft nog onder druk staan door de overheidsbezuinigingen en de hoge werkloosheid. De inflatie blijft door de zwakke conjunctuur stabiel op rond 1,5%.

Uitgaande van het Economisch beeld van BNG van 2 september 2013 verwachten wij een gemiddelde korte (3 maands)rente van ca. 0,25 % voor kasgeld in 2014. De verwachting voor de 10-jaarsrente aan het begin 2014 bedraagt afgerond 2,5 %. De verwachte gemiddelde 10-jaarsrente over 2014 bedraagt 2,75 % en voor de 25-jarige geldlening tussen de 3,0 % en 3,5 %.

Voor de berekening van de kapitaallasten van investeringen in de gemeentelijke begroting een omslagpercentage van 3,5 % gehanteerd. Voorts is voor het aantrekken van kort geld (korter dan 1 jaar) een percentage van 0,5 % gehanteerd; voor het aantrekken van lang geld wordt 2,75 % gehanteerd.

Rentevisie

De Europese Centrale Bank zal een ruim monetair beleid blijven voeren. De lange rentetarieven zullen onder invloed van een verwacht licht economisch herstel enigszins oplopen.

Liquiditeitsplanning

Voor het realiseren van treasurydoelstellingen, zoals beheersing van risico's, het optimaliseren van renteresultaten en de beschikbaarheid van financiële middelen, is het noodzakelijk te beschikken over een actuele liquiditeitsplanning. Daarmee wordt ook een goed inzicht verkregen in de financiële positie van de gemeente en het daaraan gerelateerde weerstandsvermogen. Uitgangspunt voor de komende periode is te komen tot een verantwoorde liquiditeitsplanning. Naast lopende projecten staan er voor de komende periode ook meerdere nieuwe investeringsprojecten in de steigers en dan is een inzichtelijke liquiditeitsplanning noodzakelijk.

De investerings- en financieringsstaat 2014 geeft globaal inzicht in het financieringssaldo. Op basis van dit overzicht stijgt het financieringstekort in 2014 van € 17,7 mln. naar € 31,9 mln. begin 2017. Met omvangrijke investeringen in scholen, riolering, wegen waaronder de ontsluitingsweg voor Krimwijk en het Knooppunt, en de investeringen die voortvloeien uit het project Rabobank-Deltaplein en de Duivenvoordecorridor is rekening gehouden. Ook met de uitbetaling van de verschillende tranches van de vordering op de Nuon is rekening gehouden.

De daadwerkelijke uitvoering van plannen is eveneens van invloed op het financieringssaldo in een jaar. Vandaar dat wekelijks een liquiditeitenbehoefte met een doorkijk voor 1 week en 1 maand wordt gemaakt. Vanwege het voorkomen van rentekosten wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van het rekening-courantkrediet van de BNG van € 6 mln. De besparing die hieruit voortvloeit, is in de geraamde rentelasten verwerkt. Pas wanneer het rekeningcourantkrediet volledig is gebruikt wordt op basis van de financieringsbehoefte en de liquiditeitenplanning de kapitaalmarkt betreden. Deze werkwijze heeft als voordeel dat Voorschoten voor grotere bedragen de kapitaalmarkt op kan gaan waardoor meerdere partijen geïnteresseerd zijn.

Voorschoten houdt, vanwege de recente gebeurtenissen in de bankenwereld, voor het wegzetten van overtollige geldmiddelen vooralsnog een AAA-rating aan in plaats van de minimaal verplichte AA-rating. Met ingang van 2014 wordt het schatkistbankieren zonder leenfaciliteit verplicht waardoor het wegzetten van tijdelijk overtollige geldmiddelen bij onze huisbankier slechts voor 0,75% van het begrotingstotaal, hetgeen overeenkomt met ca. € 360.000, zal zijn toegestaan. Aangezien Voorschoten een financieringsbehoefte heeft zal de invoering van het verplichte schatkist-bankieren nauwelijks van invloed zijn op het Voorschotense treasurybeleid.

Debiteurenbeheer

De gemeente wil, om haar taken uit te voeren, tijdig over liquide middelen beschikken. Vorderingen worden zo vroeg mogelijk gefactureerd. Bij overschrijding van betalingstermijnen wordt conform de richtlijnen overgegaan tot aanmaning en bij blijvende nalatigheid wordt besloten tot dwanginvordering. Voor dwanginvordering is een overeenkomst afgesloten met een landelijk opererend incassobureau.

Het opleggen van aanslagen voor de meeste gemeentelijke belastingen en heffingen, als onroerende zaakbelasting, rioolrechten, afvalstoffenheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting wordt door de BSGR uitgevoerd. De invordering van de hieruit voortvloeiende opbrengsten behoort hier eveneens toe.

Belastingplichtigen hebben de mogelijkheid voor automatische incasso van de aanslag gemeentelijke heffingen. Wanneer van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt wordt het aanslagbedrag in 8 termijnen geïncasseerd van de bankrekening van de belastingplichtige. Dit biedt de belastingplichtige een gespreide betalingsmogelijkheid over het gehele jaar en voorkomt in de regel onnodige invorderingsactiviteiten.

De bedragen die gemoeid zijn met de automatische incasso en de reguliere betalingen worden door de BSGR binnen een week na ontvangst doorbetaald aan de gemeente. Hiermee wordt renteverlies voorkomen.

Financieringspositie

Hiervoor is bij het onderdeel liquiditeitsplanning aangegeven dat onze gemeente meerdere projecten in uitvoering heeft en er mogelijk nieuwe investeringsprojecten op stapel staan. Daarnaast zullen bestaande projecten in het kader van infrastructuur, rioleringswerken en scholenbouw worden voortgezet en zal het project Rabobank Deltaplein en de ontsluitingsweg voor Krimwijk worden uitgewerkt. Ook is rekening gehouden met het verwerven van gronden in de Duivenvoorde corridor.

Het financieringstekort neemt vanaf 2014 toe van € 17,7 mln. tot € 31,9 mln. begin 2017. Hierbij is rekening gehouden met de uitbetaling van de verkoopopbrengst van de Nuon-gelden.

De reële financieringsbehoefte is mede afhankelijk van de feitelijke realisatie. Het feitelijke financieringstekort zal naar verwachting in 2013 worden opgelost met het aantrekken van een nieuwe geldlening.

Wanneer er geen afwijking is tussen de geplande uitvoering van investeringen en verwervingen en de werkelijke uitvoering brengt dit naar verwachting overschrijding van de maximale overeengekomen tekortnorm met zich mee. Daar in het financieel onderhandelaarsakkoord is afgesproken dat overschrijding van de norm *in deze kabinetsperiode* niet tot sancties zal leiden, zijn geen directe problemen te verwachten als gevolg van de invoering van de Wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën. Onder de kopjes Wet Hof en het EMU-saldo zal dit verder worden toegelicht.

INVESTERINGS- en FINANCIERINGSSTAAT 2013-2017

bedragen x € 1.000

	01-01- 2013	01-01- 2014	01-01- 2015	01-01- 2016	01-01- 2017
ACTIVA					
Materiële vaste activa					
Volgens staat C	56.442	63.543	65.789	73.242	76.879
Financiële vaste activa					
Leningen (staat C)	11.543	11.659	11.252	10.818	7.666
vordering aandelen Nuon (staat C)	14.673	8.563	8.563	0	0
Overige aandelen	290	290	290	290	290
Voorraden					
MPG (bouwgrondexploitaties)	3.093	12.478	18.280	18.766	10.159
Totaal investeringen	86.041	96.534	104.174	103.116	94.994
PASSIVA					
Eigen Vermogen					
Algemene reserves	28.577	27.901	28.127	28.069	28.006
Bestemmingsreserves	14.181	12.942	11.882	11.232	10.569
Vreemd vermogen					
Voorzieningen	13.578	13.410	13.297	13.599	6.238
Vaste geldleningen	26.700	24.600	22.500	20.400	18.300
Totaal financieringen	83.036	78.853	75.806	73.300	63.113
Financieringssaldo	-3.005	-17.681	-28.368	-29.816	-31.881

Treasurystatuut

Eind 2011 is het aangepaste Treasurystatuut vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders. Het voorgestane investeringsbeleid voor de komende jaren en de noodzaak te komen tot een betrouwbaar en effectief kasgeldbeheer speelden hierbij een belangrijke rol. Ook is ingespeeld op praktische zaken zoals het telefonisch offreren en het geven van inhoud aan ideëel en maatschappelijk of duurzaam beleggen. Ontwikkelingen in de maatschappij en de veranderende wetgeving maken het noodzakelijk dit beleid periodiek te toetsen op actualiteit. Schatkistbankieren en de Wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën (Wet HOF) zullen naar verwachting leiden tot aanpassing van het statuut en het hieruit voortvloeiende beleid.

Vermogenswaarden

De gemeente is in het bezit van aandelen van de NV Bank van Nederlandse Gemeenten (BNG) en het Netwerkbedrijf Alliander. Het belang in NUON Energy zal halverwege 2015 zijn overgedragen. In de exploitatiebegroting wordt het dividend, dat op basis van het aandelenbezit wordt uitgekeerd, structureel geraamd op basis van uitkering in voorafgaande jaren. Met incidentele meevallers, zoals de 'extra uitkeringen' en tijdelijke verhogingen wordt niet structureel gerekend.

Leningenportefeuille

Leningenportefeuille	31/12/2013	31/12/2014
(Uitgezette) Leningenportefeuille	€ 11,2 mln.	€ 10,7 mln.
Gegarandeerde leningenportefeuille:	€ 120,7 mln.	€ 100,3 mln.
waarvan gewaarborgde bedragen:	€ 78,8 mln.	€ 60,1 mln.
Aangetrokken lening	€ 24,6 mln.	€ 22,5 mln.

* In het bijlagenboek zijn staten opgenomen waarin de leningenportefeuilles gedetailleerd zijn opgenomen.

** De rest van de financiering vindt plaats door het aantrekken van kort vreemd geld en/of uit eigen middelen.

Risicobeheer

Koersrisico

Wordt beperkt door de keuze van producten met geen tot weinig risico, te weten rekening courant, spaarrekening en daggeld. Begin 2014 wordt het schatkistbankieren verplicht. Niet van toepassing zijn commercial papers, obligaties, certificaten of deposit, medium term notes en garantieproducten.

Kredietrisico

Wordt wettelijk beperkt door alleen gelden te verstrekken aan de meest betrouwbare partijen (solvabiliteitsratio van 0% c.q. ten minste AA-rating). Door de gebrekkige labeling bij aanvang van de kredietcrisis wordt vooralsnog een AAA-labeling aangehouden. Met ingang van 2014 wordt het schatkistbankieren verplicht.

Debiteurenrisico

Het debiteurenrisico wordt afgedekt door de vorming van een voorziening dubieuze debiteuren.

	31/12/2013	31/12/2014
Saldo van de voorziening (raming)	€ 74.055	€ 74.055

Valutarisico

Niet van toepassing omdat volgens het Treasurystatuut uitzettingen/beleggingen uitsluitend in euro's mogen plaatsvinden.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico wordt beperkt door de treasuryactiviteiten te baseren op een korte termijn liquiditeitsplanning (looptijd 1 jaar, 1 maand en 1 week) alsmede een meerjarige liquiditeitsplanning (minimaal 3 jaar). De gemeente kan indien nodig op elk moment kasgeld aantrekken tot een geraamde limiet van € 4,1 mln., conform de wet Fido.

Kasgeldlimiet en renterisico

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de netto-vlottende schuld en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een rente-typische looptijd van maximaal 1 jaar en wordt gerelateerd aan het begrotingstotaal. Met een begrotingstotaal van ca. € 48,8 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet voor 2014 € 4.152.000 (8,5%). Ten opzichte van de begroting voor 2013 neemt hierdoor het bedrag met € 278.000 toe dat aan korte termijfinanciering kan worden aangetrokken ter financiering van de publieke taak.

Onderstaande prognose van de ontwikkeling van de kasgeldlimiet geeft aan, dat begin 2014 reeds voor € 13,5 mln. aan aanvullende lange financiering aangetrokken dient te zijn na maximale financiering onder de kasgeldlimiet van € 4,1 mln. In de loop van 2014 loopt de behoefte aan aanvullende lange financiering verder op naar € 24,2 mln. (cumulatief).

In het scenario is rekening gehouden met de uitbetaling van de laatste tranche van de verkoopopbrengst van Nuon Energy in 2015.

Prognose kasgeldlimiet 2014	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
Gemiddeld liquiditeitssaldo (bruto)	-17.680	-20.352	-23.024	-25.696
Kasgeldlimiet (incl. grex)	-4.152	-4.152	-4.152	-4.152
Ruimte onder de kasgeldlimiet				
Overschrijding van de kasgeldlimiet	13.528	16.200	18.872	21.544
Minimaal aan te trekken lange financiering 2014 (cumulatief)	13.528	16.200	18.871	21.544

De renterisiconorm van 20% van het begrotingstotaal wordt in meerjarenperspectief niet overschreden.

Renterisico vaste schuld 2014	2014	2015	2016	2017
1 Renteherzieningen	0	0	0	0
2 Aflossingen	3.500	4.500	4.500	4.500
3 Renterisico (1 + 2)	3.500	4.500	4.500	4.500
4 Renterisiconorm 2014	9.770	9.005	8.633	8.508
5a Ruimte onder renterisiconorm	6.270	4.505	4.133	4.008
5b Overschrijding renterisiconorm				
4a Begrotingstotaal 2014 (incl grex)	48.848	45.027	43.164	42.538
4b percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm 2014	9.770	9.005	8.633	8.508

Wet Houdbare Overheidsfinanciën

Op 23 april jl. heeft de Tweede Kamer ingestemd met het wetsvoorstel houdbare overheidsfinanciën waarmee de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. De wet komt er op neer dat de geldschepping door alle medeoverheden beperkt dient te blijven tot een jaarlijks afnemende afgeleide norm van 0,5% van het bruto binnenlands product (bbp). Dreigt de macronorm overschreden te worden dan zullen maatregelen genomen worden waarbij de individuele referentiewaarden en eventuele overschrijding daarvan als aanknopingspunten dienen. Indien de normen op basis van de werkelijkheid in de

jaarrekening daadwerkelijk overschreden worden, worden *na deze kabinetsperiode* sancties opgelegd waaronder een voorwaardelijke inhouding op de uitkering uit het Gemeentefonds totdat binnen een afzienbare periode weer aan de normen wordt voldaan. Is dat niet het geval dan wordt het voorwaardelijke karakter van de korting omgezet in een definitieve voor het bewuste overschrijdingsjaar.

In het financieel onderhandelaarsakkoord is overeengekomen de sancties niet in de huidige kabinetsperiode op te leggen.

De publicatie van de individuele referentiewaarden voor 2014 is opgeschort tot de tweede helft van oktober. Voor 2013 bedraagt de referentiewaarde voor Voorschoten ca. € 1,8 miljoen op basis van een ambitieniveau van - 0,5% van het bbp. In hoeverre hieraan wordt voldaan, wordt hierna duidelijk onder het kopje EMU-saldo. De consequenties van overschrijdingen van de referentienorm en hoe daarmee om te gaan worden onder het kopje EMU-saldo en in de paragraaf Weerstandsvermogen nader toegelicht.

EMU-saldo

Zoals is aangegeven heeft Voorschoten een financieringstekort.

De referentiewaarde voor Voorschoten bedraagt voor 2013 ca. € 1,8 mln. (tweede helft oktober wordt de referentiewaarde voor 2014 bekendgemaakt). Op basis van het navolgend overzicht 'Berekening EMU-saldo' overschrijdt Voorschoten de norm in 2013 op begrotingsbasis met € 16,4 mln. In onderstaand overzicht is de geactualiseerde berekening van het EMU-saldo voor 2013 weergegeven. Ondanks de uitbetaling van de derde tranche van de Nuon Energy-gelden zorgt met name het grote investeringsvolume voor een forse overschrijding van de EMU-norm.

Indien er geen maatregelen worden genomen bijv. in de vorm van het afkondigen van een investeringsplafond, overschrijdt Voorschoten de EMU-norm in 2013 en zal deze overschrijding, indien de gezamenlijke decentrale overheden de macronorm overschrijden, het aanknopingspunt vormen voor overleg met het Rijk.

Ook voor het begrotingsjaar 2014 en het daaropvolgende jaar 2015 worden bij ongewijzigd beleid (t.a.v. investerings- en grondexploitatievoornemens) overschrijdingen van de voorlopig voor 2014 ingeschatte norm van € 1,9 mln. van resp. € 6,3 mln. en € 8,0 mln. voorzien.

Hoewel tot 2016 geen sancties opgelegd zullen worden, zal de ontwikkeling van het EMU-saldo kritisch gevolgd moet worden en dient men in elk geval in 2016 op het overeengekomen ambitieniveau voor de EMU-norm te komen.

bedragen x € 1.000

Berekening EMU-saldo			2013	2014	2015
Vraag			<i>Volgens realisatie tot en met juni 2013 *</i>	<i>volgens begroting 2014</i>	<i>volgens meerjarenraming</i>
+	1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-986	-809	-1.530
+	2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.668	2.540	2.781
+	3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.110	1.869	2.146
-	4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	10.964	4.786	11.735
+	5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0
	6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:			
+		Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
-	7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	10.149	6.193	3.156
	8	Baten bouwgrondexploitatie:			
+		Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	1.170	1.078	3.438
-	9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	2.122	1.982	1.844
-	10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
	11	Verkoop van effecten:			
	11a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	Nee
-	11b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0
<i>Berekend EMU-saldo</i>			<i>- 18.273</i>	<i>- 8.283</i>	<i>- 9.899</i>

*aangevuld met raming resterende periode

EMU-referentiewaarde Voorschoten	- 1.832	- 1.946	- 1.946
Over(-)/onder(+)schrijding EMU-norm	- 16.441	- 6.337	- 7.953

Maatregelen ter beperking EMU-saldo: opschonen restantkredieten

Zoals vermeld kent de gemeente Voorschoten een hoog geraamd investeringsvolume en een niet onaanzienlijke grondexploitatie. De praktijk laat echter zien dat relatief groot deel van de beschikbaar gestelde investeringskredieten wordt doorgeschoven. Er kunnen diverse oorzaken ten grondslag liggen aan dit probleem. Zo kan het zijn dat de voortgang van de investeringen te optimistisch wordt geraamd, worden kredieten niet afgesloten om andere uitgaven te bekostigen of is er onvoldoende capaciteit aanwezig om alle investeringen uit te voeren. In Voorschoten lijkt met name het gebrek aan capaciteit de oorzaak. Het open laten staan van de kredieten veroorzaakt een boeggolf aan kapitaallasten. Bij het zoeken naar financiële ruimte binnen de meerjarenbegroting 2015-2017 dienen daarom alle nog lopende investeringen en nieuwe investeringsvoornemens op hun wenselijkheid en haalbaarheid te worden bezien en (waar mogelijk) afgesloten of getemporiseerd te worden. Dit heeft een gunstig effect op het EMU saldo.

Zoals eerder is aangegeven is in het financieel onderhandelaarsakkoord overeengekomen in de huidige kabinetsperiode nog geen sancties op te leggen. Deze ruimte dient te worden aangegrepen om een prioriteitenstelling binnen de investeringswensen aan te brengen en deze vervolgens af te zetten tegen de beschikbare structurele ruimte in de exploitatie.

Administratieve organisatie

In het Treasurystatuut is de administratieve organisatie (AO), interne controle en informatievoorziening uitgewerkt in beschrijvingen van functies, activiteiten, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en procedures. Ten behoeve van het waarborgen van een goede functiescheiding is daarin geregeld, dat elke transactie door minimaal twee functionarissen dient te worden geautoriseerd.

Informatievoorziening

Bij zowel begroting als jaarrekening wordt een Treasuryparagraaf opgenomen om in het kader van transparantie en beheersbaarheid de beleidsvoornemens en de uitvoering van het treasurybeleid onder de aandacht te brengen. Conform de wetgeving wordt in de jaarrekening een overzicht gegeven van het verloop van de vlottende middelen per kwartaal.

5. Paragraaf Bedrijfsvoering

De interne focus verschuift steeds meer naar een externe focus. De burger stelt meer eisen aan zijn gemeente en verwacht terecht dat wij hierop inspelen. Onze gemeente dient professioneel te functioneren. Ter ondersteuning hiervan heeft de Rijksoverheid de Nederlandse code voor goed openbaar bestuur gepubliceerd, zijnde: openheid en integriteit, participatie, behoorlijke contacten met de burger, doelgerichtheid en doelmatigheid, legitimiteit, lerend en zelfreinigend vermogen en verantwoording. Het Rijk roept de gemeenten op de hierin opgenomen beginselen van goed openbaar bestuur toe te passen. Deze beginselen raken de bedrijfsvoering van de gemeente Voorschoten in al haar facetten. Wij hebben de paragraaf bedrijfsvoering analoog aan deze beginselen ingericht. Deze paragraaf bedrijfsvoering is daarmee van een geheel andere opzet dan voorheen. De oude indeling is nu terug te vinden in de begroting van de werkorganisatie Duivenvoorde.

Wat willen we bereiken?

- A. **Openheid en integriteit:** Wij zijn open en integer en maken duidelijk wat we daaronder verstaan. We geven in ons gedrag het goede voorbeeld, zowel binnen de organisatie als daarbuiten.
- B. **Participatie:** Wij weten wat er leeft in de maatschappij en laten zien wat we ermee doen.
- C. **Behoorlijke contacten met de burger:** Wij zorgen ervoor dat wij en de organisatie ons behoorlijk gedragen in contacten met burgers.
- D. **Doelgerichtheid en doelmatigheid:** Wij maken de doelen van de organisatie bekend en nemen de beslissingen en maatregelen die nodig zijn om de gestelde doelen te behalen.
- E. **Legitimiteit:** Wij nemen de beslissingen en maatregelen die we mogen nemen en die in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving. De beslissingen zijn te rechtvaardigen.
- F. **Lerend en zelfreinigend vermogen:** Wij verbeteren onze prestaties en die van de organisatie en richten de organisatie hier op in.
- G. **Verantwoording:** Wij zijn bereid ons regelmatig en ruimhartig jegens de omgeving te verantwoorden.

Wat doen we daarvoor?

A. Openheid en integriteit

Raadsinformatiesysteem

De gemeente werkt met een raadsinformatiesysteem dat tesamen met andere informatie over en rondom de gemeenteraad een geheel vormt. Om papierloos vergaderen te bevorderen wordt dit systeem gevuld met agenda's, vergaderstukken, besluitenlijsten, verslagen en geluidsopnamen van commissievergaderingen en raadsvergaderingen. De informatie in het digitale raadsinformatiesysteem stelt de griffie met terugwerkende kracht tot september 2012 beschikbaar. Het bijhouden is een continu proces.

Publicatie decentrale regelgeving

Per 1 januari 2014 treedt de wet elektronische bekendmakingen in werking. Alle regelgeving moet gepubliceerd worden op www.officielebekendmakingen.nl. Daarnaast is er de website www.overheid.nl. Dit is de toegang tot alle informatie en diensten van de Nederlandse overheid op internet. Alle actuele verordeningen zijn inmiddels geplaatst op deze website en dit wordt waar nodig ook ververst. De gemeentelijke bekendmakingen staan al op www.overheid.nl. Alle bekendmakingen voor Het

Gemeentenieuws worden ook op de eigen website van de gemeente geplaatst en vandaar direct doorgezet naar www.overheid.nl.

Gedragsregels

Met betrekking tot het onderdeel integriteit zijn normen en waarden uitgewerkt voor de wijze waarop leden van de gemeenteraad en het college van B&W inhoud geven aan hun taken. Deze integriteitregels zijn vastgelegd in de gedragscode voor politieke ambtsdragers. Vanwege de nauwe betrokkenheid van ambtenaren bij het vorm geven aan de gemeentelijke taken, zijn ook voor hen gedragsregels opgesteld.

B. Participatie

Wij betrekken burgers en belangrijke partijen nadrukkelijk bij het vormen of bijstellen van ons beleid. Voorbeelden hiervan zijn:

- De commissievergaderingen, waar burgers via het spreekrecht het woord wordt gegeven.
- Het spreekuur van de portefeuillehouder, waar inwoners de mogelijkheid geboden wordt ideeën onder de aandacht te brengen.
- Interactieve beleidsvorming, bij investeringen in de openbare ruimte wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met wensen en ideeën van bewoners. Om dit proces goed vorm te geven wordt bij investeringsaanvragen rekening gehouden in het budget met deze interactie.

C. Behoorlijke contacten met burgers

De gemeente heeft sinds 2013 haar organisatie vorm gegeven binnen de gemeenschappelijke regeling Duivenvoorde. Daarbij is rekening gehouden met de eigenheid van de gemeente. Zo kan de burger zich nog steeds melden bij het eigen gemeentekantoor. Behoorlijke contacten met burgers en de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Sinds een aantal jaren wordt structureel gewerkt aan verbetering van de contacten.

D. Doelgerichtheid en doelmatigheid

Onze organisatie is blijvend in beweging. Wij veranderen mee met de samenleving. Als we dat niet doen dan plaatsen we ons snel buiten de werkelijkheid. De komende tijd worden wij geconfronteerd met diverse ontwikkelingen die vragen om een passend antwoord. Wij denken hierbij aan:

Intergemeentelijke samenwerking.

De samenwerking met de gemeente Wassenaar heeft zijn beslag gekregen in de werkorganisatie Duivenvoorde. Ingezet wordt ook op andere gemeentelijke samenwerking. Zo is de afdeling werk en inkomen op een succesvolle wijze ondergebracht bij de gemeente Leidschendam-Voorburg. Ook bij samenwerking op het gebied van de drie decentralisaties wordt nadrukkelijk gekeken naar deze buurgemeente.

Op het gebied van belastingen werken we samen in de Belasting Samenwerking Gouwe Rijnland (BSGR). Door deze regionale samenwerking zijn wij in staat om met een robuuste partner de taken op het gebied van de WOZ uit te voeren.

Regionale Uitvoeringsdiensten. De gemeente neemt voor wat betreft de milieutaken deel in de Omgevingsdienst Midden Holland (OMH). Per 1 januari 2013 is een aantal medewerkers daadwerkelijk over gegaan.

E. Legitimiteit

Adequaate besluitvormingsproces

Het vastleggen van de besluitvormingsacties en het op tijd en op maat rapporteren over de voortgang aan de gemeenteraad, college is een tijdkritisch proces. Om ten aanzien van het besluitvormingsproces beter in control te zijn, wordt gewerkt met een zogenaamde politiek/bestuurlijke actielijst waarin de moties, toezeggingen, reglement van orde vragen, maar ook de actiepunten naar aanleiding van de B&W-vergadering worden verzameld en bewaakt op voortgang en afdoening

Gemotiveerdheid van besluitvorming ook verbeteren, daaruit volgt ook de rechtvaardigheid van het nemen van een besluit.

Bezwaarschriften, klachten en WOB-verzoeken

Bezwaarschriften

Burgers, bedrijven en andere belanghebbenden kunnen bezwaar maken tegen gemeentelijke besluiten. Bij de bezwaarafhandeling laat het college zich, vanaf medio 2013, adviseren door een onafhankelijke commissie van advies voor de bezwaarschriften. Na advisering door de commissie neemt het college een beslissing op bezwaar. De wettelijke termijn voor het afhandelen van een bezwaarschrift is 12 weken, met de mogelijkheid van verdaging met extra 6 weken. Met ingang van 2013 is de procedure aangepast en erop ingericht om deze termijnen zoveel mogelijk te halen.

Klachten

'Een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of haar heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan'. Zo luidt de tekst van artikel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht. Er wordt altijd geprobeerd om de klacht informeel op te lossen. Een van de instrumenten die we daarvoor inzetten is mediation.

WOB-verzoeken

WOB-verzoeken worden in de regel afgehandeld binnen 4 weken (met mogelijkheid van verdaging met 4 weken) nadat het verzoek is ontvangen. De termijn is erg afhankelijk van de gegevens waarom wordt verzocht.

Wet dwangsom

Op 1 oktober 2009 is de "Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen" in werking getreden. Wanneer de gemeente niet tijdig op een aanvraag of bezwaar beslist dan kan de aanvrager de gemeente "in gebreke stellen" De gemeente heeft dan twee weken de tijd om alsnog een beslissing te nemen. Gebeurt dat niet, dan verbindt de nieuwe wet daaraan twee gevolgen:

1. De dwangsom begint automatisch te lopen. De aanvrager heeft recht op een dwangsom voor elke dag dat de beslistermijn overschreden wordt. De dwangsom loopt ten hoogste 42 dagen (en bedraagt maximaal € 1.260).
2. De aanvrager kan direct beroep instellen. Verklaart de rechtbank het beroep gegrond, dan is de gemeente verplicht om alsnog binnen twee weken te beslissen. Bovendien kan de rechtbank ook nog eens een dwangsom opleggen.

In 2014 zal net als in voorgaande jaren alles erop gericht zijn om te voorkomen dat de gemeente in gebreke wordt gesteld. Bij aanvragen ligt het primaat bij de vakafdelingen, maar vooral bij bezwaren zal vanuit het team Juridische Zaken de vinger aan de pols worden gehouden. Wanneer de gemeente desondanks toch in gebreke wordt gesteld, dan zal er in ieder geval alles aan worden gedaan om binnen twee weken toch een beslissing op bezwaar te nemen.

F. Lerend en zelfreinigend vermogen

Rekenkamercommissie, accountant.

Voor zowel het bestuur als de ambtelijke organisatie geldt dat zij hun prestaties kunnen verbeteren door te leren van eventuele gemaakte fouten en andere ervaringen. Beide laten zich controleren op hun functioneren en zijn daar op aanspreekbaar. Ontvankelijkheid voor signalen uit de omgeving draagt bij aan het zelfreinigend en lerend vermogen. Zo ontstaat de nodige 'hygiëne' in de organisatie. Voornoemde signalen worden onder andere afgegeven door de rekenkamercommissie, de accountant. De rekenkamercommissie heeft als taak onderzoek te doen naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. Het onderzoeksprogramma van de rekenkamercommissie zal u separaat worden aangeboden.

De aanbevelingen van de rekenkamercommissie worden als input gebruikt voor het doorvoeren van verbeteringen ter zake. Dit geldt uiteraard ook voor het door de accountant jaarlijks op te stellen rapport van bevindingen inzake de interim controle en de jaarrekening.

Doorontwikkeling programmabegroting

Bij de behandeling van de programmabegroting 2013 en de jaarrekening 2012 was sprake van een breed gedragen intentie om de programmabegroting door te ontwikkelen zodat de raad zijn kaderstellende en controlerende functie beter kan vervullen. De insteek is om de te bereiken doelen concreter te formuleren en meer meetbaar te maken. De doorontwikkeling van de programmabegroting is een continu proces dat tesamen met uw gemeenteraad wordt opgepakt.

Onderzoek artikel 213a gemeentewet

De gemeentewet schrijft voor dat ons college verplicht is om periodiek onderzoek te verrichten naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door haar gevoerde bestuur. Anders dan de onderzoeken door de Rekenkamer, gaat het hierbij om zelfonderzoek. Het college onderzoekt het eigen gevoerde bestuur, zoals uitgevoerd door de ambtelijke organisatie. Jaarlijks wordt in een onderzoeksplan uitgewerkt op welke thema's het onderzoek zich richt.

G. Verantwoording

Jaarrekening, najaarsnota, tussentijdse rapportages en IC-plan

Het afleggen van verantwoording is essentieel voor het functioneren van de gemeente. Dit vindt plaats in twee collectieve documenten, te weten de jaarrekening en de najaarsnota. Tevens wordt verantwoording afgelegd via een aantal tussentijdse rapportages. Jaarlijks wordt een intern controleplan (IC-plan) opgesteld waarin gericht wordt gekeken naar de juistheid, volledigheid, tijdigheid en/of rechtmatigheid van de (financiële) administratie. Dit IC-plan wordt door de accountant gebruikt als input voor de door hen te verrichten werkzaamheden.

6. Verbonden partijen

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de verbonden partijen, een omschrijving van hun publieke taak en eventuele ontwikkelingen in het begrotingsjaar 2014. Financiële verantwoording hierover zal worden afgelegd in de jaarstukken over het betreffende begrotingsjaar.

Wij spreken van een verbonden partij als het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen – is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiës).

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de betreffende verbonden partijen onder vermelding van het financieel belang van de gemeente Voorschoten daarin. De gemeente Voorschoten heeft, volgens onderstaand overzicht, bestuurlijke en financiële belangen in zeven gemeenschappelijke regelingen en drie naamloze vennootschappen.

Deelneming	Aard	Programma	Werkelijk 2012	Begroot 2013	Begroot 2014
GR Duivenvoorde	GR		-	12.817.963	12.780.776
Gevulei	GR		867.749	973.210	982.540
GR Holland Rijnland	GR			891.715	896.602
GR Veiligheidsregio Hollands Midden	GR		1.200.267	1.135.169	1.108.374
GR Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	GR			688.553	699.900
GR Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland	GR			491.047	473.827
GR GGZ subsidies	GR		32.839	35.000	35.000
BNG	N.V.		61.364		57.000
Alliander	N.V.		307.415		307.415
Dunea	N.V.			812.041	
Nuon	N.V.		354.571	47.034	171.000

Ontwikkelingen per verbonden partij

Hieronder vindt u een beschrijving van de partijen waarmee Wassenaar zich verbonden heeft. Naast de naam wordt ook ingegaan op de vestigingsplaats, de rechtsvorm, de doelstelling/ activiteiten, het bestuurlijk belang (hoe is de gemeente vertegenwoordigd) en de ontwikkelingen/ resultaten van het afgelopen jaar.

Publiekrechtelijke deelnemingen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Duivenvoorde
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Wassenaar
Bestuur en toezicht	<pre> graph TD GV[Gemeenteraad Voorschoten] --- CV[College Voorschoten] WW[Gemeenteraad Wassenaar] --- CW[College Wassenaar] CV --- AB[Algemeen Bestuur] CW --- AB AB --- DB[Dagelijks Bestuur] DB --- CD[Concerndirectie] STC[Staf Strategie & Control] --- CD CD --- PZ[Publiekszaken] CD --- MO[Maatschappelijke Ontwikkeling] CD --- RO[Ruimtelijke Ontwikkeling] CD --- OB[Omgevingsbeheer] CD --- POI[Personeel, Organisatie & Informatie] CD --- FFI[Financiën, Facilitaire & Juridische zaken] </pre> <p>Het bestuur van de werkorganisatie bestaat uit een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks bestuur (DB). Het AB wordt gevormd door de voltallige colleges van Voorschoten en Wassenaar. Het DB bestaat uit beide burgemeesters en twee wethouders van beide gemeentes. De voorzitter van het AB is de voorzitter van de werkorganisatie Duivenvoorde. Werkorganisatie Duivenvoorde wordt aangestuurd door de concerndirectie. De concerndirectie bestaat uit de gemeentesecretarissen van Voorschoten en Wassenaar. De werkorganisatie is via het AB, DB en de</p>

	concerndirectie verbonden met de colleges. Via de concerndirectie vloeien de opdrachten de werkorganisatie in en uit richting beide colleges.
Programma	Komt tot uiting in de gehele begroting.
Doelstelling	Komen tot een kwalitatief hoogwaardige ambtelijke organisatie die sterker, goedkoper, efficiënter en toekomstbestendig is.
Besluit tot deelname	2012
Bestuurlijk belang	College van B&W zit voltallig in het Algemeen Bestuur en vormt de helft van het Dagelijks Bestuur
Relatie met andere verbonden partijen	De werkorganisatie is het gezamenlijk ambtelijk apparaat van Voorschoten en Wassenaar en vervult een rol in het voorbereiden en uitvoeren van besluiten van de gemeenteraad.
	Financieel Belang
Participatie	Voorschoten en Wassenaar zijn samen deelnemer aan de Gemeenschappelijke Regeling.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De bijdrage van Voorschoten bedraagt voor 2013 € 12,818 miljoen en voor 2014 € 12,781 miljoen.
(Financiële) risico's	Programma dienstverlening en bedrijfsvoering vormen de financiering van de Gemeenschappelijke Regeling. Er is geen juridische verhaalmogelijkheid, want er is gedeeld eigenaarschap en gezamenlijke besturing van de Gemeenschappelijke Regeling.
Doel 2014	Verder ontwikkelen van de werkorganisatie zodat efficiënt kwalitatief hoogwaardige diensten geleverd worden tegen aanvaardbare kosten.
Ontwikkelingen	De ambtelijke integratie die is vormgegeven in de Gemeenschappelijke Regeling is op 1-1-2013 van start gegaan. In 2013 en 2014 zal de gezamenlijke organisatie verder ontwikkeld worden. Er zal gekeken moeten worden hoe en welke werkzaamheden efficiënter verricht kunnen worden zonder afbreuk te doen aan de lokale identiteit en dienstverlening. Daarnaast moet gekeken worden naar de formatieomvang en de daarvoor beschikbare middelen.
Agenda	
Beslispunten	

Publiekrechtelijke deelnemingen

Naam	Gevulei
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur Gevulei In het Algemeen Bestuur worden de deelnemende gemeenten door twee leden vertegenwoordigd, waarvan in ieder geval één lid uit het College van Burgemeester en Wethouders.
	Publiek Belang
Programma	P5
Doelstelling	Door intergemeentelijke samenwerking de afvalverwijdering zo doelmatig

	mogelijk, meerjarig, tegen een scherpe prijs, via onderhandelingen met afvalverwerkers te realiseren.
Besluit tot deelname	26 juni 1970
Bestuurlijk belang	Zittingsduur leden loopt synchroon met die van de gemeenteraad. Deelname door een wethouder en een raadslid vanuit Voorschoten.
Relatie met andere verbonden partijen	Een contract met Avalex om gebruik te mogen maken van het afvalbrengrstation in Wassenaar.
	Financieel Belang
Participatie	N.v.t.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Begroting 2014 € 982.540 Jaarrekening 2012 € 867.749 Dit is gebaseerd op de begroting en jaarrekening van Gevulei
(Financiële) risico's	Als de te verwachten hoeveelheden afval (Restafval en Grofvuil) in de begroting sterk afwijken van de werkelijke hoeveelheden aangeleverd afval dan kan dit een risico meebrengen, nl. als de afwijking is dat de hoeveelheden veel hoger zijn dan in de begroting opgenomen. Voor het GFT wordt in 2013 een nieuw contract afgesloten en valt vanaf 1 januari 2014 niet meer binnen Gevulei.
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten
Doel 2014	
Ontwikkelingen	De deelnemende gemeenten van Gevulei hebben besloten om per 1 januari 2016 de gemeenschappelijke regeling op te heffen.
Agenda	De begroting wordt voor zienswijzen naar de deelnemende gemeenten (gemeenteraden) gestuurd. De jaarrekening wordt ter kennisname aan de colleges en gemeenteraden van de deelnemende gemeenten gestuurd.
Beslispunten	N.v.t.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	De regio Holland Rijnland wordt bestuurd door een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. De gemeenteraden benoemen de leden van het Algemeen Bestuur, dat uit haar midden een Dagelijks Bestuur aanwijst. De manier waarop dit wordt georganiseerd, is bepaald in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Naast een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur kent Holland Rijnland portefeuillehoudersoverleggen. Het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland is een zogenaamd 'gemengd bestuursmodel'. Dat betekent dat gemeenten zelf kiezen of zij collegeleden, raadsleden of een combinatie daarvan afvaardigen in het Algemeen Bestuur. Elke gemeente vaardigt minimaal twee personen af. Als een gemeente meer dan 20.000 inwoners telt mogen dat er ook meer zijn. Het aantal leden in het Algemeen Bestuur is echter niet van invloed op de stemverhouding. Voor elke 10.000 inwoners (afgerond naar boven) wordt één stem uitgebracht, met een minimum van twee stemmen. Daardoor kan het aantal stemmen per gemeente variëren van twee stemmen (voor kleine gemeenten) tot vierentwintig (Leiden).

	<p>Het Algemeen Bestuur vergadert doorgaans vier keer per jaar.</p> <p>Het Dagelijks Bestuur van de regio wordt aangewezen uit de leden van het Algemeen Bestuur. Uit de drie clusters (Duin- en Bollenstreek, de Leidse Regio en de Rijnstreek) worden elk twee leden voorgedragen. Elk lid van het Dagelijks Bestuur is portefeuillehouder voor een of meerdere beleidsvelden. Het Dagelijks Bestuur doet na advisering door het portefeuillehoudersoverleg voorstellen aan het Algemeen Bestuur of de colleges van burgemeester en wethouders. Ook is het Dagelijks Bestuur belast met de uitvoering van besluiten van het Algemeen Bestuur.</p> <p>Elk college van burgemeester en wethouders is in elk portefeuillehouderoverleg vertegenwoordigd; dit is dé tafel waar de vijftien portefeuillehouders elkaar treffen en waar feitelijk 'zaken' worden gedaan. In de besturingsfilosofie van Holland Rijnland is het politiek primaat in deze portefeuillehoudersoverleggen gelegd. De gemeentelijke vertegenwoordigers spreken in de portefeuillehoudersoverleggen dan ook niet op persoonlijke titel, maar namens de eigen gemeente. Alle voorstellen die in het Algemeen Bestuur worden geagendeerd, zijn eerst in het portefeuillehoudersoverleg besproken. De portefeuillehoudersoverleggen zijn openbaar en telkens in een ander gemeentehuis in de regio.</p>
	Publiek Belang
Programma	Bestuur
Doelstelling	<p>Holland Rijnland is een samenwerkingsverband van vijftien gemeenten. Het ligt midden in de Randstad en telt ruim 520.000 inwoners. Het samenwerkingsorgaan heeft tot taak, vanuit de gedachte van verlengd lokaal bestuur en met inachtneming van wat verder in de regeling is bepaald, het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de gemeenten op het gebied van:</p> <p>Economische zaken, toerisme en recreatie Natuur en landschap Ruimtelijke ordening Verkeer en Vervoer Wonen Zorg, onderwijs, sociaal beleid en welzijn.</p>
Besluit tot deelname	2004
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is de gemeente Voorschoten vertegenwoordigd met twee raadsleden en een collegelid.
Relatie met andere verbonden partijen	N.v.t.
	Financieel Belang
Participatie	N.v.t.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De bijdrage voor 2014 bedraagt € 922.440 (gecorrigeerd met te verwachten door te schuiven BTW: € 896.602). Dit bedrag bestaat uit een inwonerbijdrage van € 350.020 en de jaarlijkse bijdrage aan het RIF van € 572.420.
(Financiële) risico's	Eventuele risico's worden gezamenlijk gedeeld door de deelnemende gemeenten. De risico's op het gebied van het algemene financiële beheer van Holland Rijnland worden bij begroting, jaarrekening en begrotingswijzigingen getoetst en beoordeeld. Op basis daarvan is op dit moment geen sprake van actuele risico's.

	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten
Doel 2014	<i>Begroting 2014</i>
Ontwikkelingen	<p>Holland Rijnland heeft jarenlang een sterk inhoudelijk georiënteerde agenda gekend. De vijf RIF-projecten brachten focus in de samenwerking en waren een belangrijke drijfveer om gezamenlijk een visie op dit deel van de Randstad te ontwikkelen, leidend tot een structuurvisie, OV-visie, bedrijventerreinenstrategie, woonvisie, etc.</p> <p>De samenwerking is inmiddels echter in een nieuwe fase beland. De vijf RIF-projecten bevinden zich wat betreft besluitvorming in een vergevorderd stadium. De vraag is wat de inhoudelijke drijfveren zijn om de toekomstige samenwerking verder vorm en inhoud te geven. Daarom is een herpositioneringstraject opgestart. Dit moet leiden tot een antwoord op de vraag op welke onderwerpen de gemeenten in Holland Rijnland willen samenwerken en op welk schaalniveau en op welke wijze ze deze samenwerking willen organiseren.</p>
Agenda	In de loop van 2012 is door de gemeenten het traject positionering en profilering Holland Rijnland gestart. In 2013 heeft dat verder gestalte gekregen onder de naam #Kracht15. De vijftien aangesloten gemeenten bekijken of en op welke onderwerpen er een gemeenschappelijke inspirerende agenda te vinden is om op samen te werken.
Beslispunten	In 2014 zal het positioneringstraject tot besluiten moeten leiden over de positie van Holland Rijnland en over de positie van Voorschoten binnen Holland Rijnland.

Naam	Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	<p>Het Bestuur van de VRHM wordt gevormd door een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur.</p> <p>De burgemeesters van de deelnemende gemeenten vormen het Algemeen Bestuur onder voorzitterschap van de voorzitter van de Veiligheidsregio (de burgemeester van Leiden). Het Dagelijks Bestuur bestaat uit een vertegenwoordiging van het Algemeen Bestuur en de voorzitter van de veiligheidsregio.</p>
	Publiek Belang
Programma	2. Veiligheid
Doelstelling	<p>De Veiligheidsregio Hollands Midden wil de veiligheid van iedereen die in Hollands Midden woont, werkt en verblijft vergroten door crisisbeheersing en rampenbestrijding efficiënt, effectief en professioneel te organiseren. Om dit te realiseren werken politie, brandweer, Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en alle 25 gemeenten intensief samen in de veiligheidsregio.</p> <p>De veiligheidsregio heeft haar taken verdeeld in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risicobeheersing • Planvorming • Opleiden, Trainen en Oefenen

	<ul style="list-style-type: none"> • Incidentbestrijding • Informatievoorziening • Communicatie
Besluit tot deelname	2010
Bestuurlijk belang	Burgemeester J.M. Staatsen is lid van het AB.
Relatie met andere verbonden partijen	Geen
	Financieel Belang
Participatie	N.v.t.
De gemeentelijke financiële bijdrage	<i>Begroting 2014</i> 1.108.374 <i>Jaarrekening 2012</i> 1.200.667
(Financiële) risico's	
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten
Doel 2014	Hoofdpijnen van de ontwerp-programmabegroting 2014 <ul style="list-style-type: none"> • Handhaving van bestaand beleid, als verwoord in de programmabegroting 2013; • Uitvoering van de besluiten van het Algemeen Bestuur, met name de regionaal vastgestelde plannen (<i>Beleidsplan 2012-2015, Crisisplan en Regionaal risicoprofiel</i>); • Toepassing van een indexering voor loon- en prijsontwikkeling van 1,54%; • Toepassing van een extra structurele bezuinigingstaakstelling met ingang van 2014 van 1,54%; • Het verder in lijn brengen van de bijdragen aan het programma Brandweer met de routekaart naar Cebeon.
Ontwikkelingen	<p>In de Wet Veiligheidsregio's (Wvr) en onderliggende besluiten is het kwaliteitsminimum vastgelegd waaraan veiligheidsregio's moeten voldoen. Deze wet, die op 1 oktober 2010 in werking is getreden, wordt momenteel geëvalueerd. Mede op basis van deze beleidsevaluatie zal later dit jaar advies aan de minister van Veiligheid en Justitie worden uitgebracht over de werking van de Wvr en het brede Nederlandse stelsel van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Samenwerking beperkt zich niet tot de grenzen van de regio Hollands-Midden. Zo werkt de Regionale Brandweer Hollands-Midden bijvoorbeeld samen met de brandweer Haaglanden-Midden voor de invulling van een hoogspecialistische piketfunctie (Adviseur Gevaarlijke Stoffen). Komende periode zal worden bekeken of deze samenwerking op het gebied van piketfuncties verder kan worden uitgebreid. Interregionale samenwerking vindt daarnaast ook plaats op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. In dit kader heeft de VRHM het "convenant voor de interregionale samenwerking tussen de veiligheids-regio's in de provincie Zuid-Holland" ondertekend. Dit convenant zal de komende periode worden geïmplementeerd, hetgeen onder andere in 2013 resulteert in een interregionale oefening. De meldkamers van Haaglanden en Hollands Midden worden nog in 2013 samengevoegd. Dit leidt tot een gezamenlijke huisvesting op 'de Yp'.</p>
Agenda	
Beslispunten	

Naam	GR Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	De toezichthoudende taak ligt bij het Algemeen Bestuur (AB) en het Dagelijks Bestuur (DB). Het AB van de RDOG bestaat uit de portefeuillehouders Volksgezondheid van de 25 gemeenten in de regio Hollands Midden. Een zevental portefeuillehouders Volksgezondheid neemt zitting in het DB van de RDOG HM. Het AB van de RDOG geeft inhoudelijk sturing aan de GGD-taken die voor de gehele regio Hollands Midden op identieke wijze worden uitgevoerd (de regionale GGD taken). Het AB gaat daarnaast over de sectoren RAD HM (ambulance) en GHOR HM. De algemeen directeur RDOG HM is secretaris van het bestuur. Het accent tijdens de vergaderingen van het Algemeen Bestuur ligt bij de bedrijfsvoering van de RDOG HM als geheel.
	Publiek Belang
Programma	P 10 Wmo
Doelstelling	Primaire doelstelling is preventie van gezondheidsproblemen.
Besluit tot deelname	De gemeenschappelijke regeling RDOG HM dateert van 2006. (Daartoe is per 1 januari 2006 de oude gemeensch. regeling GGD Zuid-Holland Noord opgeheven.
Bestuurlijk belang	Elke gemeente levert een deelnemer voor het AB. 7 van de 25 gemeenten leveren een deelnemer voor het DB.
Relatie met andere verbonden partijen	Geen.
	Financieel Belang
Participatie	N.v.t.
De gemeentelijke financiële bijdrage	<i>Begroting 2014</i> Gemeentelijke bijdrage 2014 is € 699.900 (incl. begrotingswijziging 2013).
(Financiële) risico's	Extra bezuinigingen door het hanteren van de nullijn kan leiden tot een versobering van de uitvoering van de taken door RDOG HM.
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten
Doel 2014	-De kwaliteit van de dienstverlening op peil houden.
Ontwikkelingen	Naast ontwikkelingen als de decentralisatie van de jeugdzorg en begeleiding uit de AWBZ krijgt de RDOG HM te maken met de regionalisering van de eigen organisatie en van het takenpakket op het gebied van de Jeugdgezondheidszorg. Het definitieve voorstel voor de regionalisering zal naar verwachting in 2014 aan de raden worden voorgelegd.
Agenda	-
Beslispunten	-

Naam	GR belastingsamenwerking Gouwe Rijnland
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	De BSGR kent drie bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

	Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als er deelnemers zijn en uit een extra lid voor het hoogheemraadschap. De leden van het algemeen bestuur worden door de colleges uit hun midden aangewezen. In het algemeen bestuur is gemeente Voorschoten vertegenwoordigd met een wethouder.
	Publiek Belang
Programma	7 Programma Financiën
Doelstelling	Uit overwegingen van kwaliteit, continuïteit en efficiency samenwerken bij de beleidsuitvoering, heffing en invordering van waterschapsbelastingen en gemeentelijke belastingen, alsmede bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.
Besluit tot deelname	In de raadsvergadering van 11 december 2008 is besloten om samen met de besturen van de zeven organisaties (Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeenten Gouda, Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Wassenaar en Zoeterwoude) een belastingorganisatie op te richten. Deze belastingssamenwerking is in juli 2009 formeel in werking getreden en is vanaf 1 januari 2011 operationeel.
Bestuurlijk belang	De gemeente Voorschoten is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met een wethouder.
Relatie met andere verbonden partijen	Geen
	Financieel Belang
Participatie	N.v.t.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Begroting 2014 In de begroting van de BSGR wordt de door deelnemersbijdrage aangegeven. In de jaarrekening van de BSGR wordt de over het betreffende dienstjaar werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen. De bijdrage voor 2014 bedraagt € 473.827 (vgl. 2013: € 491.047)
(Financiële) risico's	Begroting 2014 In de begroting van de BSGR wordt de deelnemersbijdrage aangegeven. In de jaarrekening van de BSGR wordt de over het betreffende dienstjaar werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen. Op grond van artikel 32 lid 4 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelfmaatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken. Het grootste risico dat wordt ingeschat is het uittreden van één van de deelnemers. Het jaar 2014 is het jaar waarin de aanvankelijke zeven deelnemers onverhoopt zouden kunnen besluiten uit de Gemeenschappelijke Regeling te treden per 1 januari 2016.
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten
Doel 2014	Begroting 2014 De belastingtaken efficiënt, tegen lage kosten doch kwalitatief hoogwaardig uitvoeren.
Ontwikkelingen	Algemeen Omdat de BSGR een uitvoeringsorganisatie is, vertalen de maatschappelijke effecten zich vooral in de te verwachten productie die voor de deelnemers gedraaid zal worden en de kwaliteit van die productie. Het jaar 2013 stond voor de BSGR in het teken van het optimaliseren van de interne bedrijfsvoering als randvoorwaarde voor verdere groei. Het jaar 2014 zal in het teken staan van een aanloop naar verdere uitbreiding en behoud van bestaande deelnemers. Het jaar 2014 is het vierde uitvoeringsjaar van de BSGR. Dit is ook het jaar

	<p>waarin de aanvankelijke zeven deelnemers onverhoopt zouden kunnen besluiten uit de Gemeenschappelijke Regeling te treden per 1 januari 2016.</p> <p>Schaalvergroting De verwachting is dat de komende jaren ook samenwerkingsverbanden onderling meer moeten gaan samenwerken om minder kwetsbaar en goedkoper te worden. Verdere samenwerking en daarmee verlaging van kosten is mede afhankelijk van de vraag of verdergaand kan worden geharmoniseerd voor wat betreft beleid, grondslagen en maatstaven. Groei waarbij differentiatie verder toeneemt, leidt veelal tot kostenstijging en vermindering van de beheersbaarheid en reductie van de kwaliteit.</p> <p>Kostprijs Gelet op de trend van verdergaande samenwerking, de steeds groter wordende druk op de financiën van lagere overheden en de opkomst van commerciële marktpartijen zijn groei en continuïteit afhankelijk van een transparante, aanvaardbare en concurrerende prijs/kwaliteitverhouding. Het jaar 2014 zal zowel voor de BSGR als voor haar deelnemers in het teken staan van de definiëring en bepaling van kostprijzen alsmede (indien noodzakelijk) het bepalen van een actieplan om kostprijzen meer concurrerend te maken. Dit om continuïteit en groei van de BSGR ook naar de toekomst te waarborgen.</p>
Agenda	<p>De begroting wordt voor zienswijzen naar de deelnemers gestuurd.</p> <p>De jaarrekening wordt ter kennisname aan de colleges en gemeenteraden van de deelnemende gemeenten gestuurd.</p>
Beslispunten	Over de begroting 2014 is geen zienswijze naar voren gebracht.

Publiekrechtelijke deelnemingen

Naam	GR GGZ subsidies
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling
Vestigingsplaats	Leiden
Bestuur en toezicht	Betreft een lichte GR, waarbij alle gemeenten die ook deelnemen in de GR RDOG /GGD, m.u.v. gemeente Kaag en Brasem.
	Publiek Belang
Programma	
Doelstelling	Activiteiten ihkv de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) in stand houden.
Besluit tot deelname	Met de invoering van de Wmo in 2007 is besloten om de GGZ-subsidies die van AWBZ overgingen naar Wmo in deze GR te handhaven.
Bestuurlijk belang	
Relatie met andere verbonden partijen	nvt
	Financieel Belang
Participatie	N.v.t.
De gemeentelijke financiële bijdrage	<p>Instructie <i>Begroting 2014</i> € 35.000</p> <p><i>Jaarrekening 2012</i> € 32.839</p>

(Financiële) risico's	nvt
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten
Doel 2014	Activiteiten
Ontwikkelingen	I.h..k.v de decentralisaties worden de GGZ-subsidies nader bezien, o.a. m.m.v. het Trimbos-instituut.
Agenda	
Beslispunten	

Privaatrechtelijke deelnemingen

Naam	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Bestuur en toezicht	BNG kent een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Raad van Commissarissen, Raad van Bestuur en Ondernemingsraad. Wassenaar oefent de aan het aandeelhouderschap verbonden zeggenschapsrechten uit in de aandeelhoudersvergadering.
	Publiek Belang
Programma	5
Doelstelling	De BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.
Besluit tot deelname	De gemeente bezit sinds lang aandelen in BNG.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (106.392 aandelen a €2,50 nominaal).
Relatie met andere verbonden partijen	Geen
	Financieel Belang
Participatie	N.v.t.
De gemeentelijke financiële bijdrage/dividend	<p>Instructie</p> <p>Over het door de gemeente gehouden belang in BNG vindt een netto winstuitkering plaats aan de aandeelhouders in de vorm van dividend. Tot en met de jaarrekening over 2010 bedroeg het uitkeringspercentage 50% van de netto winst. In de besluitvorming door de AVA over de jaarrekening 2011 is evenwel besloten de zgn. pay-out ratio te halveren tot 25%. Tot de lagere pay-out ratio is besloten om meer in te houden winst aan het eigen vermogen van BNG te kunnen toevoegen waarmee beter voldaan zal kunnen worden aan de m.i.v. 2018 verwachte van kracht zijnde hogere solvabiliteitseisen en de mogelijke, scherpe eis van 3% leverage ratio.</p> <p>Hoewel de winstuitkering over 2012 in 2013 € 61.364 bedroeg, geeft BNG in zijn halfjaarbericht aan dat over de eerste helft van 2013 een daling van de winst met 25% is opgetreden. Over heel 2013 acht BNG het voornamelijk niet verantwoord uitspraken te doen.</p> <p>In overeenstemming hiermee wordt de winstuitkering over 2013 in 2014 op het</p>

	<p>structurele niveau van € 57.000 geraamd.</p> <p><i>Begroting 2014</i> € 57.000</p> <p><i>Jaarrekening 2013</i> € 61.364</p>
(Financiële) risico's	<p>Ten gevolge van aanvullende maatregelen in het kader van Basel zoals de eventuele leverage-ratio, maar ook ten gevolge van het per 1 juli 2013 van kracht zijnde schatkistbankieren, kan de uitkeerbare winst in de toekomst verder verminderen dat de halvering waarmee in 2012 door de aandeelhouders is ingestemd.</p> <p>Daarnaast kan de uitkeerbare winst natuurlijk worden beïnvloed door ontwikkeling van het reguliere bedrijfsresultaat.</p>
Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten	
Doel 2014	
Ontwikkelingen	BNG dient te bezien in hoeverre haar bedrijfsvoering nadelige consequenties zal ondervinden van het kabinetsbesluit het schatkistbankieren halverwege 2013 in te voeren.
Agenda	Eind april 2014 is de eerstvolgende Algemene Vergadering van Aandeelhouders van BNG waarin het jaarverslag en de winstuitkering over 2012 worden besproken..
Beslispunten	

Naam	Dunea (voorheen Duinwaterbedrijf Zuid-Holland)
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Bestuur en toezicht	Dunea kent een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Raad van Commissarissen, Directie en Ondernemingsraad. Voorschoten oefent de aan het aandeelhouderschap verbonden zeggenschapsrechten uit in de aandeelhoudersvergadering.
Publiek Belang	
Programma	5
Doelstelling	Het leveren van betrouwbaar drinkwater en het beheren van de duinen tussen Monster en Katwijk.
Besluit tot deelname	De gemeente bezit sinds lang aandelen in Dunea.
Bestuurlijk belang	Het aandelenbezit is groot 77.052, met een nominale waarde van € 5,= per aandeel. Via het aandelenbezit kan zeggenschap worden uitgeoefend op de bedrijfsvoering van N.V. Dunea te den Haag.
Relatie met andere verbonden partijen	Geen
Financieel Belang	
Participatie	N.v.t.
De gemeentelijke financiële bijdrage/dividend	<p>Instructie</p> <p>Dunea kent een statutaire beperking op winstuitkering die enkel door de aandeelhouders opgeheven kan worden. In het recente verleden is de discussie tot opheffing van de statutaire beperking tot tweemaal toe door de aandeelhouders gevoerd maar de meerderheid van de stemmen is steeds tegen</p>

	gebleken.
(Financiële) risico's	N.v.t.
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten
Doel 2014	Het leveren van drinkwater tegen een tarief dat het gemiddelde van de benchmark is. Het verder verhogen van de solvabiliteit om daarmee een verlaging van de financieringstarieven te bewerkstelligen.
Ontwikkelingen	
Agenda	In juni en november vinden de aandeelhoudersvergaderingen plaats waarin resp. de jaarrekening en de begroting (incl. nieuwe tarieven) worden behandeld.
Beslispunten	

Naam	Alliander
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Amsterdam
Bestuur en toezicht	Alliander kent een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur. Wassaar oefent de aan het aandeelhouderschap verbonden zeggenschapsrechten uit in de aandeelhoudersvergadering.
	Publiek Belang
Programma	5
Doelstelling	
Besluit tot deelname	Het belang in Alliander vloeit voort uit het gemeentelijk belang in Nuon, hetgeen weer voortvloeide uit het belang in EWR waarin het gemeentelijk nutsbedrijf ooit is ingebracht.
Bestuurlijk belang	Voorschoten heeft een belang van 565.227 aandelen van € 5,= nominaal per aandeel in NV Alliander. Via het aandelenbezit kan zeggenschap worden uitgeoefend op de bedrijfsvoering van Alliander.
Relatie met andere verbonden partijen	Geen *
	Financieel Belang
Participatie	N.v.t.
De gemeentelijke financiële bijdrage/dividend	Instructie Alliander keert 45% van het resultaat na belastingen uit aan de aandeelhouders. <i>Begroting 2014</i> € 307.415 <i>Jaarrekening 2013</i> € 307.415
(Financiële) risico's	Met het schommelen van het resultaat na belastingen fluctueert ook de jaarlijkse dividenduitkering. Ten gevolge van een investeringsprogramma staan de bedrijfsresultaten in vergelijking met voorgaande jaren onder druk maar zijn tot nu toe volgens verwachting.
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten
Doel 2014	Voortdurend beter presteren op dienstverlening, leveringszekerheid en kosten; verbeteren van beheersing van energiestromen en inzicht in energieverbruik; klanten helpen energie te besparen en over te schakelen naar duurzame

	energiebronnen.
Ontwikkelingen	Onder de huidige wetgeving dient ten minste 51% van het aandeelhouderschap in de netwerkbedrijven in publieke handen te zijn. Daarmee wordt beoogd het onderhoud van het netwerk en daarmee de leveringszekerheid van energie op een verantwoord niveau te kunnen houden.
Agenda	
Beslispunten	

Naam	NUON Energy
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Amsterdam
Bestuur en toezicht	Nuon Energy kent een Management Board, een Supervisory Board en shareholders.
	Publiek Belang
Programma	5
Doelstelling	
Besluit tot deelname	Het belang in Nuon Energy vloeit voort uit het gemeentelijk belang in Nuon hetgeen weer voortvloeide uit het belang in EWR waarin het gemeentelijk nutsbedrijf ooit is ingebracht. In 2007 heeft de gemeenteraad besloten het belang in Nuon Energy te verkopen aan Vattenfall.
Bestuurlijk belang	Voorschoten heeft een resterend belang van 118.698 aandelen van € 5,= nominaal in Nuon Energy. Hierover heeft de gemeente na de verkoop in 2009 het economisch belang.
Relatie met andere verbonden partijen	Geen
	Financieel Belang
Participatie	N.v.t.
De gemeentelijke financiële bijdrage/dividend	Instructie Over de nog uitstaande tranches wordt in de vorm van 'dividend' een rente-vergoeding van 2% ontvangen. <i>Begroting 2014</i> € 171.000 <i>Jaarrekening 2013</i> € 354.571
(Financiële) risico's	Het risico dat wordt gelopen op het nog resterend belang in Nuon Energy is dat Vattenfall in gebreke blijft en afziet van de verdere afname van de resterende tranches. In dat geval kunnen de aandeelhouders hun reeds geleverde aandelen van de eerste 2 tranches tegen de nominale waarde van € 5 terugkopen (terwijl de overeengekomen prijs ruim € 72 bedraagt).
	Doelen, Ontwikkelingen, Agenda, Beslispunten
Doel 2014	Het onderhouden van een betrouwbaar, duurzaam en betaalbaar aanbod van energie. Het bereiken van een evenwichtige en duurzame groei voor alle stakeholders/belanghebbenden.
Ontwikkelingen	Met het besluit tot verkoop van het gemeentelijk belang in 2009 is er sindsdien sprake van een afnemende inbreng in de Raad van Commissarissen. In 2015 wordt de laatste tranches aan Vattenfall geleverd waarmee € 8,6 mln. aan liquiditeiten zal worden verkregen. De verkoopopbrengst van in totaal € 39,1 mln. is reeds in 2009 verantwoord.
Agenda	
Beslispunten	

7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

De paragraaf Grondbeleid beschrijft de visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen die in de begroting zijn opgenomen met een aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd.

Grondbeleid richt zich op het gebruik van de grond als bepalende factor voor de kwaliteit van de leefomgeving. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om het ruimtelijk beleid op een bestuurlijk en economisch verantwoorde wijze te realiseren. Het biedt instrumenten om de regie over de ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen voeren. De nota grondbeleid is dan ook een 'toolbox' voor het door de gemeente Voorschoten te voeren grondbeleid.

Beleidsstukken

Het grondbeleid wordt uitgevoerd aan de hand van een aantal beleidsstukken, namelijk:

- *De Nota Grondbeleid*,
De nota grondbeleid geeft inzicht in het gemeentelijk beleid op een breed scala aan aspecten die samenhangen met het grondbeleid. Ontwikkelingen, zoals onder andere de wijzigingen in de wet- en regelgeving en de financiële en economische crisis, bepalen in belangrijke mate de wijze waarop de gemeente Voorschoten invulling kan en /of moet geven aan de uitvoeringsstrategie voor het gemeentelijk grondbeleid en met name ook de concrete aanpak van projecten. De uitvoeringsstrategie, waar voor de nota grondbeleid kaders biedt, is afhankelijk van inhoudelijke ontwikkel- en beleidsvisies van de gemeente en hoe de gemeente deze ambities optimaal waarborgt. De voorkeur van de gemeente is: op basis van het beperken van risico's en gemeentelijke investeringen, faciliteren waar kan en actief waar nodig.
- *Meerjaren Programma Grondexploitaties (MPG)*
Doelstelling van het MPG is om de bedrijfseconomische situatie van de grondbedrijfsfunctie transparant in beeld te brengen, waarbij verantwoording wordt afgelegd over voortgang c.q. uitvoering en een doorkijk wordt gegeven naar de toekomst. Het gemeentebestuur heeft met het MPG de beschikking over een integraal beeld, waartegen nieuwe investeringsbeslissingen of nieuw beleid op het gebied van de ruimtelijke ontwikkeling kunnen worden afgewogen. Het MPG kan daarmee als kader fungeren bij besluitvorming waaraan financiële en programmatische consequenties zijn.
- *Handboek projectmatig werken (PMW)*
Of nu gewerkt wordt met actief of faciliterend grondbeleid, in beide gevallen wordt in de gemeente Voorschoten projectmatig gewerkt met de standaard fasen van gebiedsontwikkeling. Projectfasen worden gestart, respectievelijk verantwoord met zo concreet mogelijke benoemde doelen, middelen en resultaten (onder andere projectbesluiten en contracten).

Wettelijke/landelijke grondslagen

- Wet ruimtelijke ordening (Wro)
- Besluit ruimtelijke ordening (Bro)

- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Wet voorkeursrecht Gemeenten (Wvg)
- Gemeentewet (Gemw)

Grondexploitaties

In de programmabegroting wordt, op basis van de vastgestelde projectenportefeuille bij de perspectiefnota 2014, de voortgang van de verschillende projecten weergegeven en de bijstelling in de plannen weergegeven.

De projecten hieronder zijn de projecten die zich volgens de systematiek van het meerjarenprogramma grondexploitaties (MPG) in de ontwikkeling- en uitvoeringsfase bevinden.

Binnen deze fase wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen faciliterende (F) en actieve (A) projecten.

De tabel met de projectenportefeuille is hieronder weergegeven.

De projecten worden in de productenraming 2014 en MPG nader omschreven.

1.1.1. Projectinitiatieven / projecten in start- of initiatiefase

Binnen de gemeente Voorschoten zijn er geen projecten in de start of initiatiefase. Startdocumenten en fasedocumenten van toekomstige plannen/projectinitiatieven zullen volgens het handboek PMW worden opgesteld.

1.1.2. Projecten MPG in uitvoering- of ontwikkelingsfase

De volgende projecten zijn binnen de gemeente Voorschoten in uitvoerings- of ontwikkelingsfase.

PROJECTEN
<u>Actief grondbeleid</u>
Dobbewijk
Duivenvoorde Corridor
Noord-Hofland
Van der Hoevenpark
<u>Facilitair grondbeleid</u>
Deltaplein
Krimwijk II
Vlietwijk KEEL-gebied

Financiële positie van het Grondbedrijf

Naast de impact die het grondbeleid heeft op de verschillende aandachtsgebieden, is het grondbeleid van grote invloed op de financiële positie van de gemeente. Voor de bepaling van de financiële positie van de grondbedrijfsfunctie wordt het MPG uitgebracht. In het MPG wordt het volgende in beeld gebracht: de geprognosticeerde resultaten van de lopende grondexploitatie projecten, de boekwaarde van de projecten en een inschatting van de daarbij horende risico's en de stand van reserves en voorzieningen (oftewel: de gehele financiële positie van het grondbedrijf). Tenslotte worden in het laatste hoofdstuk conclusies opgenomen en voorstellen aan Raad gepresenteerd.

Dit jaarlijks op te stellen MPG is voor de gemeente Voorschoten een belangrijk instrument voor de bedrijfseconomische beheersing van de projecten en voor de informatievoorziening, op basis waarvan adequate sturing kan plaatsvinden.

De gemeente Voorschoten heeft in 2013 een zevental grondexploitatiecomplexen in uitvoering. De grondexploitatieberekeningen worden jaarlijks geactualiseerd. De grondexploitaties 2013 laten zoals in het MPG gepresenteerd, het volgende beeld zien:

MPG 2013

Kerngegevens projecten in uitvoering	Boekwaarde		einddatum	Verwacht planeconomisch saldo			
	01-01-2013	V/N		eindwaarde	V/N	contant (4,0%)	V/N
<u>Actief grondbeleid</u>							
Dobbew ijk	€ 2.511.249-	N	2015	€ 3.376.281-	N	€ 3.001.501-	N
Duivenvoorde Corridor	€ 3.032.830-	N	2017	€ 740.853-	N	€ 608.927-	N
Noord-Hofland	€ 309.725-	N	2016	€ 329.489	V	€ 281.649	V
Van der Hoevenpark	€ 1.239.673	V	2014	€ 811.048	V	€ 749.859	V
<u>Facilitair grondbeleid</u>							
Deltaplein	€ 879.961-	N	2015	€ 4.140.904-	N	€ 3.681.248-	N
Krimw ijk II	€ 2.668.187	V	2013	€ 686.611	V	€ 660.203	V
Vlietw ijk KEEL-gebied	€ 15.376-	N	2014	€ 41.307-	N	€ 39.719-	N
	€ 2.841.281-	N		€ 6.472.197-	N	€ 5.639.685-	N

Risico's

Voor alle projecten, die in de portefeuille zijn opgenomen, is een separate risicoanalyse uitgevoerd. Deze analyse leidt tot inzicht in de risico's die op de verschillende grondexploitaties van invloed kunnen zijn. Op basis van een weging van deze risico's worden adequate financiële voorzieningen binnen de grondbedrijfsfunctie gevormd. Deze risicoanalyse is opgenomen in het MPG.

Het totale risicobedrag bedraagt € 1.569.000. Voor dit bedrag is een risicoreserve grondexploitaties gevormd. Voor gedetailleerde informatie over de risico's wordt verwezen naar het MPG en de vertrouwelijke risicoanalyse.

Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen zijn een belangrijk onderdeel in de totale beheersing van de grondexploitatieportefeuille. De omvang van de reserves zijn bepalend voor eventueel op te starten nieuwe ontwikkelingen en anderzijds zijn de reserves en voorzieningen van groot belang om risico's te kunnen afdekken.

De voorzieningen dienen ter dekking van de nadelige saldi van de in uitvoering zijnde projecten. De voeding van de reserves vindt primair plaats vanuit de voordelige saldi van projecten en secundair uit andere bronnen (programmabegroting of concernreserve). De voorzieningen worden vanuit de Vereveningsreserve grondexploitaties gevormd en gevoed.

Voor de afdekking van risico's zijn, op basis van de in 2012 uitgevoerde risicoanalyse, in het MPG 2013 de volgende reserves en voorzieningen getroffen:

Reserves en Voorzieningen Grondbedrijfsfunctie				
	2013	2014	2015	2016
Reserves				
<i>Risicoreservering t.b.v. projectrisico's</i>	1.411.250	1.569.000	1.569.000	1.569.000
<i>Vereveningsreserve grondexploitaties (VRG)</i>	53.753	682.514	1.483.554	1.473.546
Voorzieningen				
- <i>Voorziening Centrum AH</i>	1.099			
- <i>Voorziening Starrenburg II nakomende kosten</i>	95.445			
- <i>Voorziening Rabobank Deltaplein</i>	3.681.248	3.828.498	3.981.638	4.140.904
- <i>Voorziening Duivenvoorde Corridor</i>	608.927	633.284	658.615	684.960
- <i>Voorziening Dobbewijk</i>	3.001.501	3.121.561	3.246.424	3.376.281
- <i>Voorziening herstructurering Vlietwijk</i>	39.719	41.307		
Totaal overige reserves en voorzieningen	8.892.943	9.876.165	10.939.232	11.244.691

Voor een nadere toelichting op bovenstaande staat van reserves en voorzieningen wordt verwezen naar MPG 2013–2016. De staat van reserves en voorzieningen wordt vervolgens ook bij de jaarrekening geactualiseerd.

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Programma	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
1 Bestuur					
Baten	68.664	68.664	68.664	68.664	68.664
Lasten	-4.722.264	-4.312.301	-4.270.441	-4.270.440	-4.270.441
Saldo	-4.653.600	-4.243.637	-4.201.777	-4.201.776	-4.201.777
2 Veiligheid					
Baten	413.419	418.108	388.108	388.108	388.108
Lasten	-3.425.488	-3.358.930	-3.380.721	-3.379.126	-3.378.630
Saldo	-3.012.069	-2.940.822	-2.992.613	-2.991.018	-2.990.522
3 Dienstverlening					
Baten	431.725	440.259	440.259	440.259	440.259
Lasten	-1.925.369	-1.987.283	-1.957.441	-1.957.389	-1.935.663
Saldo	-1.493.644	-1.547.024	-1.517.182	-1.517.130	-1.495.404
4 Ruimte en verkeer					
Baten	11.852.991	6.604.318	3.533.617	1.805.583	1.183.862
Lasten	-13.156.020	-8.405.114	-5.344.396	-3.346.671	-2.696.408
Saldo	-1.303.029	-1.800.796	-1.810.779	-1.541.088	-1.512.546
5 Beheer van de omgeving					
Baten	6.202.845	5.830.041	6.345.441	6.405.441	6.465.441
Lasten	-9.949.319	-10.435.392	-10.649.899	-11.059.584	-11.369.008
Saldo	-3.746.474	-4.605.351	-4.304.458	-4.654.143	-4.903.567
6 Wonen en leefomgeving					
Baten	34.331	14.331	14.331	14.331	14.331
Lasten	-792.709	-867.074	-875.173	-875.155	-875.138
Saldo	-758.378	-852.743	-860.842	-860.824	-860.807
7 Financiën					
Baten	28.093.781	28.384.049	26.752.965	26.674.844	26.348.549
Lasten	-904.520	28.562	-532.815	-434.917	-182.904
Saldo	27.189.261	28.412.611	26.220.150	26.239.927	26.165.645
8 Economie en werk					
Baten	5.182.553	5.198.272	5.183.272	5.183.272	5.183.272
Lasten	-6.729.573	-6.721.279	-6.691.077	-6.692.087	-6.757.087
Saldo	-1.547.020	-1.523.007	-1.507.805	-1.508.815	-1.573.815
9 Onderwijs, sport en cultuur					
Baten	180.820	280.071	279.321	275.924	275.574
Lasten	-5.762.009	-5.763.350	-5.330.807	-5.307.931	-5.265.739
Saldo	-5.581.189	-5.483.279	-5.051.486	-5.032.007	-4.990.165
10 Wmo					
Baten	428.630	428.630	428.630	428.630	428.630
Lasten	-6.497.310	-6.653.797	-5.931.597	-5.803.736	-5.769.433
Saldo	-6.068.680	-6.225.167	-5.502.967	-5.375.106	-5.340.803
Totaal	-974.822	-809.215	-1.529.759	-1.441.980	-1.703.761

Reserve
onttrekkingen
Reserve
stortingen

2.064.091	1.205.815	770.571	764.047	802.786
-1.089.269	-371.939	-62.610	-37.181	-37.181

Resultaat na
bestemming
-/- is nadelig

0	24.661	-821.798	-715.114	-938.156
---	--------	----------	----------	----------

Bijlagen

Bijlage 1: Subsidies

Progr.	Product	Omschrijving subsidie	B 2012	B 2013	B 2014	B 2015
2	Integrale veiligheid	Bureau Halt	8.003	8.003	8.003	8.003
			8.003	8.003	8.003	8.003
10	Ouderen	St. Welzijn Ouderen Voorschoten	166.291	166.291	166.291	166.291
		St. Ouderenbus Voorschoten	5.850	5.850	5.850	5.850
			172.141	172.141	172.141	172.141
10	Jeugd	Jeugd/jong.w. Midden-Holland	250.000	250.000	250.000	250.000
		Jeugd preventieteam	13.500	13.500	13.500	13.500
		4 Pop	5.000	5.000	5.000	5.000
		Stichting Vakantiepas	4.088	4.149	4.211	4.274
			272.588	272.649	272.711	272.774
9	Kinderopvang	St. Kinderspeelzalen Voorschoten	151.000	151.000	151.000	151.000
			151.000	151.000	151.000	151.000
		Totaal Ouderen en jeugd	603.732	603.793	603.855	603.918
9	Lok.ondw.vorz.	Phanta Rei / commissie schoolsport	4.200	4.200	4.200	4.200
			4.200	4.200	4.200	4.200
9	Openb.bib.werk	St. Openb. Bibliotheek Vst – Wassenaar	387.135	387.135	387.135	387.135
			387.135	387.135	387.135	387.135
9	Sportdeelname	MHC Forescate	7.530	7.530	7.530	7.530
		Voorschoten '97	8.500	8.500	8.500	8.500
		TV Forescate	3.330	3.330	3.330	3.330
		Handbal	2.499	2.499	2.499	2.499
		Ver. Voorschotense Visserij belangen	2.100	2.100	2.100	2.100
		Roeivereniging Rijnland	2.020	2.020	2.020	2.020
		Slank en Kwiek	1.830	1.830	1.830	1.830
		Ijsclub Voorschoten	1.800	1.800	1.800	1.800
		HSV Adegeest	1.700	1.700	1.700	1.700
		EVZV	1.170	1.170	1.170	1.170
		Gemini Kangeroes	1.030	1.030	1.030	1.030
		EVBC	880	880	880	880
		Jeu de Boule De Six Pret	813	813	813	813
		Schaakvereniging	750	750	750	750
		St. Tennispark Adegeest	700	700	700	700
		OSV Palmare	1.320	1.320	1.320	1.320
		Avanti	3.117	1.733	350	350
		Bridgeclub Noord Hofland	350	350	350	350
		Vlietloop Voorschoten	800	800	800	800
			42.239	40.855	39.472	39.472

Progr.	Product	Omschrijving subsidie	B 2012	B 2013	B 2014	B 2015
9	Kunst en cultuur	BplusC	55.336	55.336	55.336	55.336
		Muziekvereniging Laurentius	14.023	12.011	9.999	9.999
		Stichting Musica Antica	6.235	6.235	6.235	6.235
		Harmonie Voorschoten	5.243	5.243	5.243	5.243
		St. Cultureel gebruik Dorpskerk	3.884	3.884	3.884	3.884
		Stichting Concertkamer	2.333	2.333	2.333	2.333
		Muziekdag Voorschoten	2.499	2.499	2.499	2.499
		St. Kinderfilmtheater Voorschoten	2.450	2.450	2.450	2.450
		Sinfonietta Voorschoten	1.975	1.975	1.975	1.975
		Toneelgroep Voorschoten	1.700	1.700	1.700	1.700
		Voorschotens Kamerkoor	1.500	1.500	1.500	1.500
		Commissie Open Kerk	2.103	1.802	1.500	1.500
		Vox Clara	1.500	1.500	1.500	1.500
		St. Jong Professional Jazz	1.000	1.000	1.000	1.000
		Voorschotense Kunstkring	1.285		1.285	1.285
		Leefbaar Voorschoten	2.100	2.100	2.100	2.100
Exultate Deo	1.846	1.098	350	350		
			107.012	102.666	100.889	100.889
10	Jeugd	Scouting Leif Erikson	11.774	10.887	9.999	9.999
		Scouting Kimball O'Hara	10.677	10.338	9.999	9.999
		Scouting Maurits	1.374	1.374	1.374	1.374
		St. Scouting Impeesa	960	960	960	960
			24.785	23.559	22.332	22.332
			565.371	558.415	554.028	554.028
2	Integrale veiligheid	Stichting Dierentehuizen Leiden	10.180	10.180	10.180	10.180
		Reddingsbrigade Leidschendam	1.336	1.336	1.336	1.336
			11.516	11.516	11.516	11.516
9	Kunst en cultuur	Jumelage Voorschoten-Kita	4.000	4.000	4.000	4.000
			4.000	4.000	4.000	4.000
9	Kunst en cultuur	Historisch museum	13.977	11.938	9.900	9.900
		St. Duivenvoorde	350	350	350	350
			14.327	12.288	10.250	10.250
5	Kinderboerderij	Vrienden van de Kinderboerderij	1.100	1.100	1.100	1.100
			1.100	1.100	1.100	1.100
6	Recr.vz/evenem.	Oranjever. Kon. Wilhelmina	2.667	2.667	2.667	2.667
		Weekend van Voorschoten	2.138	2.138	2.138	2.138
		Stichting Paardensport Voorschoten	1.107	1.107	1.107	1.107
		Den Hartog festival	1.070	1.070	1.070	1.070
		St. Behoud Oude Motor gemalen	905	905	905	905
			7.887	7.887	7.887	7.887

Progr.	Product	Omschrijving subsidie	B 2012	B 2013	B 2014	B 2015
10	Mantelz. & vrijw.	Stichting Mantelzorg	117.923	117.923	117.923	117.923
			117.923	117.923	117.923	117.923
8	Participatiebudget	St. Vluchtenwerk Rijnade	32.380	32.380	32.380	32.380
			32.380	32.380	32.380	32.380
10	Ouderen	St. Autotocht Bejaarden	2.499	2.499	2.499	2.499
			2.499	2.499	2.499	2.499
10	Wijkaanpak	Stichting Assalem	5.775	5.775	5.775	5.775
		Vereniging Noord-Hofland	8.350	8.350	8.350	8.350
		Buurthuis Vlietwijk	6.350	6.350	6.350	6.350
		Buurthuis Bloemenwijk/Boschgeest	6.350	6.350	6.350	6.350
		Gilde Samenspraak	1.603	1.603	1.603	1.603
		NVVH	850	850	850	850
		St. Jansland	350	350	350	350
		Wijkraad Dorpskerk	350	350	350	350
		RK Parochie Moeder Godskerk	350	350	350	350
			30.328	30.328	30.328	30.328
10	Jeugd	Speel-o-theek 'Tante Ileen'	2.000	2.000	2.000	2.000
			2.000	2.000	2.000	2.000
10	Openb. gez..zorg	Kwadraad	249.187	249.187	249.187	249.187
		Leidse Rechtswinkel	1.603	1.603	1.603	1.603
		Zonnebloem	1.900	1.900	1.900	1.900
		St. Alzheimer Café	1.000	1.000	1.000	1.000
		HUVO	750	750	750	750
		Rode Kruis, afdeling Welfare	600	600	600	600
		Reuma patiënten vereniging Leiden e.o.	350	350	350	350
		St. Welzijn en Zorg Doven Z.H.	350	350	350	350
		Ned. Ver. voor Blinden en Slechtienden	350	350	350	350
		UDCN Vlietlanderit	600	600	600	600
			256.690	256.690	256.690	256.690
10	Maatsch.opvang	St. Buddynetwerk	10.228	10.228	10.228	10.228
			10.228	10.228	10.228	10.228
Totaal Meedoen / Gezondheid en participatie			490.878	488.839	486.801	486.801
7	Alg.baten/1st	Vrije ruimte	18.815	27.749	34.112	34.049
		Totaal Vrije ruimte	18.815	27.749	34.112	34.049
Totaal Subsidieplan 2012-2015			1.678.796	1.678.796	1.678.796	1.678.796

Bijlage 2: Overzicht investeringen

Overzicht investeringen 2013 – 2017

Omschrijving investering	2013	2014	2015	2016	2017
Gemeentelijke huisvesting					
Zonnepanelen dakdelen gemeentehuis	41.000				
Materieel buitendienst					
Beregeningsinstallatie sportvelden	11.000				
Kraakpers reparatie ivm uitgestelde vervanging	10.000				
Grote 4 kolomsbrug				30.000	
Kleine 2 kolomsbrug				5.850	
Volkswagen bestelwagen technische dienst				25.000	
Aanhanger klein 2x		5.500			
Kleine maaimachine		35.000			
Perfors maaimachine I			65.000		
Perfors maaimachine II				65.000	
Trekker sportvelden			10.800		
Transportauto groen		40.000			
Transportauto groen			40.000		
Transportauto groen		40.000			
Toezicht auto ingenieursbureau				40.000	
Transportauto groen			40.000		
Aanhanger groot reiniging		40.000			
Zoutmenger		21.750			
Opzetstrooier nat 2x		37.400			
Containers voor DAF Huffermans 5x reiniging				55.000	
Containers voor DAF Huffermans 5x reiniging				55.000	
Papier container				10.000	
Plastic container				10.000	
Takken container 2x				12.000	
Puin container 2x				12.000	
Zoutstrooier klein				5.000	
Sneeuwschuiver fietspaden 2x				10.000	
Sneeuwschuiver groot				10.000	
Volvo containerauto met kraan reiniging				240.000	
Kraakpers vrachtauto			190.000		
Kolkenzuiger		185.000			
Kraakpers DAF BB-DS-34				10.000	
Vrachtwagen DAF Huffermans reining				220.000	
Vrachtwagen DAF Huffermans reining				220.000	
Transportauto reiniging			45.000		
Veegmachine/RAVO				140.000	
Wegen					
Knooppunt Voorschoten	285.456				
Boschgeest: Veeneklaaslaan	70.000				
Boschgeest: Bakkersdreef	35.000				
Boschgeest: Papelaan	50.000				
N-Hofland: Adm.de Ruytersingel (voet-fietspad)	21.800				
Bijldorp: Pijlstaartpad	45.000				
Adegeest: Gounodplantsoen	40.000				

Omschrijving investering	2013	2014	2015	2016	2017
Adegeest: Handellaan	60.000				
Adegeest: Mozartlaan	25.000				
Adegeest: Frans Lisztlaan	33.000				
Adegeest: Schubertplantsoen	46.000				
Adegeest: Tjaikovskilaan	13.000				
Adegeest: Verdilaan	22.000				
Asfalt: Wijngaardenlaan	45.000				
Asfalt: Kon. Marinelaan	37.000				
Asfalt: Joke Smitlaan	12.000				
Asfalt: Koerierspad	15.000				
Asfalt: Roucoopark	22.000				
Asfalt: Peppelaan	5.200				
Asfalt: Voetpad	3.000				
Kruising Mozartlaan/Leidseweg	60.000				
Benvenutolaan	75.000				
Kniplaan	75.000				
Uitritconstructie Aletta Jacob	25.000				
Wegen: Woelwijklaan	72.000				
Ontsluiting (omgeving) buurthuis Woonzorg	50.000				
Wegen: asfalt en open verharding		350.000			
Wegen: asfalt en open verharding			350.000		
Reconstr. wegen: asfalt/open verharding		250.000			
Reconstr. wegen: asfalt/open verharding			250.000		
Wegen: asfalt en open verharding				350.000	
Wegen: asfalt en open verharding					350.000
Reconstr. wegen: asfalt/open verharding					250.000
Herstructurering Vlietwijk			1.850.000		
Herstructurering Vlietwijk (tlv res. volkshuisvesting)			1.500.000		
Herstructurering Vlietwijk				1.850.000	
Inrichten Nassaukade-C.de BourbonIn/v.Stolberg	75.000				
Projecten 4V-nota		665.000			
Knooppunt Voorschoten			5.000.000		
Noordelijke ontsluitingsweg Krimwijk					5.000.000
<u>Kunstwerken</u>					
Vervangen Brug (Meerkoeteiland-Pijlstaartpad)	35.000				
Vervangen Brug (Meerkoeteiland-Roerdomperf)	35.000				
Groot onderhoud (Koperwieklaan-Merelhof)	30.000				
Vervangen stalen leuning (JF Kennedyplantsoen)	18.000				
Vervangen stalen leuning/beton reparatie (Papeln)	18.000				
Groot onderhoud (Bloklaan-Kon. Marinelaan))	20.000				
Groot onderhoud (Bloklaan-Kon. Marinelaan)	8.000				
Groot onderhoud (WijngaardenIn-J. van StolbergIn)	6.000				
Geheel vervangen (Elstlaan)	18.300				
Geheel verv (V.Slingelandplantsoen-Trompweg)	45.000				
Kunstwerken / bruggen		233.300			
Kunstwerken / bruggen (-/- € 76.871)			156.429		
Kunstwerken / bruggen				43.788	
Kunstwerken / bruggen					233.300

Omschrijving investering	2013	2014	2015	2016	2017
Overig verkeer					
PvA Verkeer en vervoer Churchillplein	250.000				
Parkeren Station Voorschoten	450.313				
Water					
Oeververdediging Adm De Ruytersingel en rondom Rijnlandroute	137.125				
Achterstallig onderhoud kademuren molensloot	46.800				
Achterstallig onderhoud ov. kunstwerken	14.075				
Investering waterkwaliteit	35.000				
R2 Trompweg/Adm de Ruytersingel	51.425				
R5 Weddeloop	90.104				
Beschoeiingen / duikers		183.167			
Beschoeiingen / duikers (+ € 76.871)			211.103		
Natuurvriendelijke oevers Vlietwijk			52.235		
Beschoeiingen / duikers				262.023	
Natuurvriendelijke oevers Vlietwijk				52.235	
Beschoeiingen / duikers					235.023
Natuurvriendelijke oevers Vlietwijk					52.235
Onderwijs(huisvesting)					
Vervanging Kompas	pm				
Vervanging nieuwbouw De Vink	447.864				
Vervanging nieuwbouw Regenboog	562.569				
Vervanging nieuwbouw Kompas	482.567				
Vorbereidingskrediet nieuwbouw 3 scholen	98.871				
Onderwijsleerpakket Emmausschool	12.000				
Uitbreiding Emmausschool	379.000				
Sport					
Bouw sportzaal Noord-Hofland	106.086				
Bouw sportzaal Oude Adegeesterlaan	pm				
Groen					
Inrichting terrein kinderboerderij Rosenburgh	48.166				
Inrichting Rosenburgh (prioriteit 1 + faciliteren theehuis)	66.500				
Herstel/herinrichting Velostrada	38.000				
Informatieborden vervangen	12.000				
Vervangen afvalbakken	15.000				
Revisie bomen najaar2012/voorjaar 2013 nationale Bomenbank	47.000				
Van Kleffensplantsoen	16.500				
Uitvoeringsprogramma groenstructuurvisie	26.500				
Structurele vervangingen beheerplan	140.388				
Achterstallig onderhoud bomen	52.500				
Achterstallig onderhoud heesters	30.450				
Achterstallig onderhoud meubilair	22.000				
Uitvoeringsprogramma structuurvisie	60.500				
Uitvoering masterplan Rosenburgh	66.500				
Groot onderhoud Berkhoutpark	180.000				

Omschrijving investering	2013	2014	2015	2016	2017
Groen vervangingsinvesteringen		552.338			
Groen vervangingsinvesteringen			552.338		
Groen vervangingsinvesteringen				541.493	
Groen Masterplan Vlietwijk				189.219	
Groen vervangingsinvesteringen					541.493
Groen Masterplan Vlietwijk					189.219
Spelen					
Struct.vervangng beheerplan Spelen				121.692	
Struct.vervangng beheerplan Spelen					121.692
Afvalverwijdering					
Ondergr containers bij hoogbouw Vlietwijk	56.000				
Ondergr containers bij hoogbouw Centrum	8.000				
Ondergr containers bij hoogbouw Adegeest	120.000				
Ondergr containers bij hoogbouw N-Hofland	56.000				
Ondergr containers bij hoogbouw Vlietwijk		88.000			
Ondergr containers bij hoogbouw Centrum		16.000			
Ondergr containers bij hoogbouw Adegeest		16.000			
Ondergr containers bij hoogbouw N-Hofland		24.000			
Inzamelen bedrijfsafval via 2 inzamelpunten		20.000			
Chippen afvalcontainers		600.000			
Ondergr containers bij hoogbouw Vlietwijk			80.000		
Ondergrondse containers bij hoogbouw				281.172	
Riolering					
Rioleringswerkzaamheden JP Coenstraat	200.000				
Vorbereiding riolering Vlietwijk	186.000				
Knooppunt Voorschoten (riolering)	250.000				
Riolering: Elslaan	50.000				
Riolering: Leidseweg-Hofweg	100.000				
Riolering: Rossinidreef	90.000				
Riolering: Boerhavelaan voorbereiding	30.000				
Riolering: Churchillplein	55.000				
Riolering: Dillenburglaan	250.000				
Riolering: Woelwijklaan	350.000				
Vervanging riolering Mozartlaan	260.000				
Vervanging riolering Vlietwijk	1.040.000				
Bergbezinkbassin Noord-Hofland	475.000				
Vervanging riolering		260.000			
Vervanging riolering Vlietwijk		1.040.000			
Vervanging riolering			260.000		
Vervanging riolering Vlietwijk			1.040.000		
Vervanging riolering				260.000	
Vervanging riolering Vlietwijk				1.040.000	
Vervanging riolering					260.000
Vervanging riolering Vlietwijk					1.040.000
Gemaal Noord-Hofland bouwkundig	46.000				
Gemaal Noord-Hofland pompinstallatie	50.000				
Gemaal Vlietwijk bouwkundig	60.000				
Gemaal Vlietwijk pompunits	45.000				
Ophef. ongez loz. pompput/persleiding	325.934				
Verv. install.gemaal Nassauwijk bouw.	44.000				

Omschrijving investering	2013	2014	2015	2016	2017
Verv. pompinstallatie gemaal Nassauwijk	40.000				
Gemaal Bijdorp pompinstallaties	132.084				
Gemaal Adegeest pompinstallaties	149.900				
Gemaal Adegeest bouwkundig	118.600				
Gemaal Dobbewijk pompinstallaties		80.200			
Bergbezinkbassin Dobbewijk leginsinstall.			21.900		
Bergbezinkbassin Frisolaan				32.300	
Drukriolering pompunits Haagwijk				5.300	
Drukriolering pompunits Horstlaan				20.900	
Drukriolering pompunits Ln v Duivenvoorde				31.300	
Persleiding Bijdorp	3.662				
Persleiding Noord-Hofland			19.700		
<u>Bestemmingsplannen</u>					
Krediet bestemmingsplannen (-/- € 106.000)	226.417				
Rijnlandroute	70.000				
<u>Startersleningen</u>					
Startersleningen	500.000				
<u>Overige investeringen</u>					
Wijkontwikkeling	25.000				
FOCUS Nieuwe werken	60.064				
FOCUS Projectmanagement	1.666				
FOCUS Website E-formulieren	6.616				
FOCUS Digitaal archief Burgerzaken	7.213				
FOCUS Digitale bouwplannen BSGR	10.269				
FOCUS Onvoorzien	68.637				
FOCUS KCC	150.007				
FOCUS Kwaliteitshandvest	11.259				
TOTAAL	11.280.054	4.785.655	11.734.505	6.256.272	8.272.962

Bijlage 3: Overzicht reserves en voorzieningen

TOTAAL OVERZICHT RESERVES 2014-2017	Stand per 31-12-2013	Stand per 31-12-2014	Stand per 31-12-2015	Stand per 31-12-2016	Stand per 31-12-2017	Stand per 31-12-2018
ALGEMENE RESERVES:						
Eigen kapitaal						
Concernreserve	2.900.815	3.127.294	3.069.051	3.005.924	2.942.797	2.942.797
NUON-gelden	25.000.000	25.000.000	25.000.000	25.000.000	25.000.000	25.000.000
Totaal algemene reserves	27.900.815	28.127.294	28.069.051	28.005.924	27.942.797	27.942.797
BESTEMMINGSRESERVES:						
Vereveningsreserve grondexploitaties	682.514	672.506	662.498	652.490	642.482	642.482
Risicoreserve grondexploitaties	1.569.000	1.569.000	1.569.000	1.569.000	1.569.000	1.569.000
Verzelfstandiging openbaar onderwijs	61.723	0	0	0	0	0
Bovenwijkse voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Egalisatie afvalstoffenverwerking	725.826	345.808	40.135	-251.856	-518.945	-518.945
Adviesgroep toegankelijkheid	18.115	11.615	5.115	5.115	5.115	5.115
Vijfjaarlijkse afrekening onderwijs	0	0	0	0	0	0
Volkshuisvesting	3.018.461	3.018.461	3.018.461	3.018.461	3.018.461	3.018.461
Exploitatie gemeentelijke accommodaties	101.730	101.730	101.730	101.730	101.730	101.730
ICT	0	0	0	0	0	0
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	487.551	487.551	487.551	487.551	487.551	487.551
Parkeerfonds	10.500	10.500	10.500	10.500	10.500	10.500
Regionale investeringen	2.250.000	2.000.000	1.750.000	1.500.000	1.250.000	1.250.000
Duurzaamheid	297.845	297.845	297.845	297.845	297.845	297.845
Nog uit te voeren werkzaamheden	0	0	0	0	0	0
Kapitaallasten scholenbouw	0	0	0	0	0	0
Riolering	2.827.270	2.475.164	2.397.627	2.285.887	2.110.506	2.110.506
Rekenkamercommissie WVO	87.143	87.143	87.143	87.143	87.143	87.143
Kapitaallasten FOCUS	0	0	0	0	0	0
Uitvoerend Bedrijf	804.767	804.767	804.767	804.767	804.767	804.767
Totaal bestemmingsreserves	12.942.446	11.882.091	11.232.373	10.568.634	9.866.156	9.866.156
Totaal reserves	40.843.262	40.009.386	39.301.425	38.574.559	37.808.954	37.808.954

**TOTAAL OVERZICHT VOORZIENINGEN
2014-2017**

	Stand per 31-12-2013	Stand per 31-12-2014	Stand per 31-12-2015	Stand per 31-12-2016	Stand per 31-12-2017	Stand per 31-12-2018
VOORZIENINGEN TER GELIJKMATIGE VERDELING VAN LASTEN						
(artikel 44 lid 1c BBV)						
Voorzieningen Onderhoud gebouwen, accommodaties en installaties	3.461.878	2.858.870	2.691.043	2.595.401	2.684.759	2.684.759
Voorzieningen Inventaris binnensportaccommodaties	303.197	307.815	330.337	358.774	376.475	376.475
Voorzieningen Inventaris openbare gebouwen	247.193	278.923	255.012	285.560	329.730	329.730
Onderhoud openbaar onderwijs	225.927	245.927	265.927	285.927	305.927	305.927
Onderhoud bijzonder onderwijs	298.932	300.895	343.599	487.899	632.199	632.199
Onderhoud openbare verlichting en verkeersinstallaties	450.445	399.386	348.327	297.268	246.209	246.209
Onderhoud begraafplaats	0	0	0	0	0	0
Onderhoud speelplaatsen	0	0	0	0	0	0
Onderhoud baggerwerkzaamheden	84.092	213.596	339.300	242.604	145.908	145.908
Totaal voorzieningen onderhoud	5.071.664	4.605.412	4.573.545	4.553.433	4.721.207	4.721.207
VOORZIENINGEN VOOR VERPLICHTINGEN, VERLIEZEN EN RISICO'S						
(artikel 44 lid a,b BBV)						
Ondernemersfonds	22.596	19.596	16.596	13.596	10.596	10.596
Pensioenen en wachtgelden	523.246	545.856	579.651	613.446	647.241	647.241
Spaarcontracten	159.912	211.912	263.912	315.912	367.912	367.912
Beeldenplan	29.299	29.299	29.299	29.299	29.299	29.299
Overdracht archieven	0	0	0	0	0	0
Centrum AH	0	0	0	0	0	0
Starrenburg II	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal verplichtingen, verliezen en risico's</i>	<i>735.052</i>	<i>806.662</i>	<i>889.457</i>	<i>972.252</i>	<i>1.055.047</i>	<i>1.055.047</i>
Rabobank/Deltaplein	3.828.498	3.981.638	4.140.904	0	0	0
Duivenvoorde Corridor	633.284	658.615	684.960	712.358	0	0
Dobbewijk	3.100.250	3.202.949	3.309.756	0	0	0
Herstructurering Vlietwijk	41.308	41.308	0	0	0	0
<i>Subtotaal verplichtingen, verliezen en risico's (grondexploitaties)</i>	<i>7.603.341</i>	<i>7.884.511</i>	<i>8.135.621</i>	<i>712.358</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	8.338.393	8.691.173	9.025.078	1.684.611	1.055.047	1.055.047
Totaal voorzieningen	13.410.057	13.296.585	13.598.624	6.238.044	5.776.254	5.776.254
Totaal reserves en voorzieningen	54.253.319	53.305.971	52.900.048	44.812.603	43.585.208	43.585.208

Bijlage 4: Overzicht incidentele lasten en baten

Incidentele baten en lasten 2014–2017

Nr.	Omschrijving	2014	2015	2016	2017
PROGRAMMA 1					
	Pensioen/WW voormalig personeel	57.960			
	Totaal lasten	57.960	0	0	0
		57.960	0	0	0
PROGRAMMA 3					
	Verkiezingen	43.346	21.673	21.673	
	Totaal lasten	43.346	21.673	21.673	0
		43.346	21.673	21.673	0
PROGRAMMA 4					
	Toevoeging aan voorziening Rabobank/Deltaplein	153.140	159.265		
	Toevoeging aan voorziening Duivenvoorde Corridor	25.331	26.345	27.398	
	Toevoeging aan voorziening Dobbewijk	102.699	106.807		
	Totaal lasten	281.170	292.417	27.398	0
		281.170	292.417	27.398	0
PROGRAMMA 5					
	Opstellen afvalbeleid	15.000			
	Totaal lasten	15.000	0	0	0
	Beschikking over egalisatiereserve afvalstoffenverwerking	-15.000			
	Totaal baten	-15.000	0	0	0
		0	0	0	0
PROGRAMMA 8					
	Onderzoek actieplan jeugdwerkloosheid	30.000			
	Totaal lasten	30.000	0	0	0
	Rijksbijdrage actieplan jeugdwerkloosheid	-15.000			
	Totaal baten	-15.000	0	0	0
		15.000	0	0	0
PROGRAMMA 9					
	Bijdrage Bruidsschat verzelfstandiging onderwijs	61.723			
	Continuering combinatiefunctionarissen	136.000			
	Totaal lasten	197.723	0	0	0
	Beschikking over reserve verzelfstandiging onderwijs	-61.723			
	Totaal baten	-61.723	0	0	0
		136.000	0	0	0
PROGRAMMA 10					
	Adviesgroep toegankelijkheid	6.500			
	Totaal lasten	6.500	0	0	0
	Beschikking over reserve adviesgroep toegankelijkheid	-6.500			
	Totaal baten	-6.500	0	0	0
		0	0	0	0
GR Duivenvoorde					
	Lagere bijdrage GR Duivenvoorde	261.557	261.557	151.757	37.187
	Totaal lasten	261.557	261.557	151.757	37.187
		261.557	261.557	151.757	37.187
TOTAAL INCIDENTELE BATEN EN LASTEN		795.033	575.647	200.828	37.187

Bijlage 5 Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Onderdeel A – Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	2014	2015	2016	2017
1a Waarde woningen eigenaren	-2.646.532	-2.646.532	-2.646.532	-2.646.532
1c Waarde niet-woningen eigenaren	-279.780	-279.780	-279.780	-279.780
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	-223.499	-223.499	-223.499	-223.499
Subtotaal	-3.149.810	-3.149.810	-3.149.810	-3.149.810
Onderdeel B – Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	2014	2015	2016	2017
1e OZB waarde niet-woningen	61.480	61.480	61.480	61.480
2 Inwoners	3.286.265	3.097.508	3.232.482	3.223.263
3a Eén-ouder-huishoudens	100.154	100.154	100.154	100.154
4 Inwoners: jongeren < 20 jaar	1.354.083	1.263.103	1.269.580	1.269.580
5 Inwoners: ouderen > 64 jaar	421.760	419.804	419.231	412.191
5a Inwoners: ouderen > 74 en < 85 jaar	46.778	46.516	46.419	45.564
7 Lage inkomens	207.129	207.688	208.296	208.990
7a Lage inkomens (drempel)	462.945	454.374	456.058	456.862
8 Bijstandsontvangers	346.287	353.662	355.229	351.038
10a WWB schaalnadeel	45.157	45.702	45.815	45.475
10b WWB schaalvoordeel	428.309	435.952	437.532	432.789
11 Uitkeringsontvangers	110.667	110.576	110.264	108.900
12 Minderheden	295.908	283.424	283.424	283.424
13 Klantenpotentieel lokaal	1.000.188	1.000.188	1.000.188	1.000.188
14 Klantenpotentieel regionaal	80.496	80.496	80.496	80.496
16 Oppervlakte land	36.704	36.089	36.089	36.089
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	36.193	36.262	36.354	36.584
19 Oppervlakte binnenwater	1.593	1.574	1.577	1.585
21 Oppervlakte bebouwing	47.350	47.350	47.350	47.350
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	331.438	331.438	331.438	331.438
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	8.314	8.314	8.314	8.314
24 Woonruimten	1.993.912	1.992.348	1.991.342	1.988.773
25 Woonruimten * bodemfactor woonkernen	325.730	325.730	325.730	325.730
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	27.737	27.737	27.737	27.737
31a ISV (a) stadsvernieuwing	3.997	3.997	3.997	3.997
31b ISV (b) herstructurering	5.532	5.532	5.532	5.532
32 Omgevingsadressendichtheid	1.148.128	1.138.132	1.137.587	1.136.315
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	7.637	7.637	7.637	7.637
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	107.542	108.122	108.685	108.685

36 Meerkernigheid	9.592	9.187	9.187	9.187
Vervolg onderdeel B – Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
36a Kernen met 500 of meer adressen	28.181	28.181	28.181	28.181
37 Meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	15.060	15.060	15.060	15.060
38 Bedrijfsvestigingen	155.889	155.889	155.889	155.889
39 Vast bedrag	270.483	255.797	255.797	255.797
Subtotaal	12.808.615	12.495.001	12.640.131	12.610.273
Onderdeel C – Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	2014	2015	2016	2017
Uitkeringsfactor (constante prijzen)	1,516	1,463	1,45	1,436
Subtotaal (B x C (=uf))	19.417.861	18.280.186	18.328.190	18.108.352
Onderdeel D – Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2014	2015	2016	2017
51 Rioleringen	1.203	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
61 Suppletiereregeling OZB	37.532	37.532	37.532	37.532
Subtotaal	38.735	37.532	37.532	37.532
Onderdeel E – Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2014	2015	2016	2017
62 Wet maatschappelijke ondersteuning (IU)	1.909.804	1.909.804	1.909.804	1.909.804
71 Impuls Brede scholen combinatiefuncties (DU)	68.400	68.400	68.400	68.400
113 Peuterspeelzaalwerk (DU)	40.482	40.482	40.482	40.482
119 Centra voor jeugd en gezin (DU)	542.630	542.630	542.630	542.630
149 Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg (DU)	14.457	0	0	0
Subtotaal	2.575.773	2.561.316	2.561.316	2.561.316
Onderdeel F – Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	2014	2015	2016	2017
98 Behoedzaamheidsreserve	--	--	--	--
Gemeenteposten:				
Regeerakkoord WMO (40%-vermindering)		-634.400	-741.760	-741.760
Mondriaan-/oranjeakkoord (€ 4,3 mrd. korting)	-178.576	-176.965	-179.132	-179.048
Subtotaal	-178.576	-811.365	-920.892	-920.808
Totaal	18.703.982	16.917.859	16.856.336	16.636.582

